

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannem i wydaniu wieczornem. — w niedziele i święta tylko wydanie poranne. — natomiast w dni poświęcone tylko wydanie wieczorne.

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chęłmicki, wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, za ogłoszenia i reklamy Antoni Leśniewicz, wszyscy w Poznaniu.

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu, św. Marcina 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 264

Poznań, środa dnia 11 czerwca 1930

Rok XXV

Groźne cyfry

Prócz stereotypowych frazesów o konjunkturze, recesji, depresji i innych nic lub niewiele mówiących terminów słyszy się bardzo często z obozu rządowego zapewnienia, że mineliśmy już punkt krytyczny, i że zwolna rozpoczyna się poprawa.

Szczególnie chętnie operuje się cyfrą bezrobotnych, przyczem wykazując jej spadek w miesiącach wiosennych. Zestawia się np. maj z kwietniem lub marcem. Tymczasem jest to metoda błędna i niesumienna. Wiadomo bowiem powszechnie, że na wiosnę ilość bezrobotnych zawsze i wszędzie maleje; chcąc zatem z cyfr wysnuwać jakiegokolwiek wnioski co do poprawy czy pogorszenia konjunktury, należy porównywać dane miesiące nie z poprzednimi tego samego roku, lecz z takimi samymi miesiącami lat ubiegłych.

Przy zastosowaniu tej jedynie słusznej metody otrzymamy za dwa ostatnie lata następujące zestawienie ilości bezrobotnych:

Data	1929	1930	Różnica
	w tysiącach		
5. IV.	174	291	+ 117
12. IV.	169	289	+ 120
19. IV.	163	288	+ 125
10. V.	140	263	+ 123
17. V.	133	252	+ 119
24. V.	128	240	+ 112

Cyfry te nie zachęcają do optymizmu. Widzimy z nich, że różnica między rokiem 1929 a obecnym wyraża się stale tą samą cyfrą — około 120 tysięcy, czyli, że wiosenny spadek cyfry bezrobotnych wynosi w obu latach po około 50 tysięcy, a więc procentowo: w r. 1929 26 proc., a obecnie tylko 18 proc. Innymi słowy nie tylko rok obecny jest gorszy od poprzedniego, ale także stosunek między majem a kwietniem jest w tym roku gorszy niż w poprzednim. Krótko i węzłowo na każdy sposób jest coraz gorzej i żadnej poprawy niema.

Przyjęliśmy dla porównań cyfry urzędowe bez żadnych zastrzeżeń, aby nie ściągnąć zarzutu tendencyjności. Faktycznie cyfry te są jeszcze gorsze, albowiem, pomijając sam system rejestracji, nie powinno się zapominać o t. zw. częściowych bezrobotnych, pracujących po 1—5 dni w tygodniu. W samym tylko przemyśle przetwórczym ilość tych bezrobotnych w roku 1929 wynosiła 98 tysięcy, obecnie 114 tysięcy, co w stosunku do ilości zatrudnionych wynosiła 18,6 proc., gdy obecnie 26,9 procent.

Stała, nie ulegająca spadkowi, nadwyżka 120 tysięcy bezrobotnych w roku obecnym, tłumaczy się martwością ruchu budowlanego. O katastrofalnym stanie na tem polu mimo ciągle innych, a bardzo wysokich cyfr kredytu budowlanego, kolportowanych przez rządowe agencje prasowe, świadczy stan zamówień w przemyśle budowlanym. Tutaj cyfry porównawcze są jeszcze o wiele groźniejsze od poprzednich.

Z pobytu min. Grandiego w Polsce

Przemówienie min. Grandiego na cmentarzu — Wizyta w „Tow. Ubezpieczeń” — Wyjazd do Druskiennik

Warszawa, 11. 6. (PAT.) — Min. Grandi wygłosił na poświęceniu wojkowego cmentarza włoskiego dłuższe przemówienie, mówiąc m. in.: „Podczas gdy sługa Boży błogosławił naszym zmarłym, prosząc dla nich o wieczny odpoczynek i nagrodę za krew ofiarnie przelaną dla ojczyzny, myśl moja biegła ku tym patriotom polskim, którzy zmarli i spoczywają na ziemi włoskiej. Myślałem i myślę, że żadna inna więź wśród narodów nie jest bardziej głęboka od tego, co przypięczętowane jest bohaterstwem poległych za wielką wspólną sprawę. Polska i Włochy wymieniały ze sobą podczas wieków nie tylko artystów i poetów, ale przede wszystkim męczenników, żołnierzy i bohaterów. Umrzeć za Polskę i umrzeć za Włochy było dla Naszych i Waszych żołnierzy jak gdyby obowiązkiem, spełnionym dla tej samej Ojczyzny. Któż mógłby

zapomnieć o tem wszystkim? Nierozetwalne były te więzy w przeszłości, nierozetwalne będą w przyszłości.”

Warszawa, 11. 6. (PAT.) Min. Grandi w towarzystwie amb. włoskiego Franklina zwiędził wczoraj gmach i urządzenia polsko-włoskiego ubezpieczeniowego towarzystwa „Riunione Adriatica di Sicurtà”.

Warszawa, 11. 6. (PAT.) Wczoraj ambasador włoski Franklin wydał na cześć p. Grandiego obiad, w którym wzięło udział dwadzieścia kilka osób. Po obiedzie odbył się raut, który zgromadził członków rządu, korpus dyplomatyczny i przedstawicieli świata politycznego i towarzyskiego stolicy. Po rautcie min. Grandi wyjechał w towarzystwie p. Zaleskiego i płk. Becka do Druskiennik, celem złożenia wizyty marsz. Piłsudskiemu.

Pod panowaniem króla Karola II

Zyciorys króla — O pogodzenie ks. Heleny z mężem — Wywiad z królową Marją i jej powrót do Bukaresztu — Przesilenie w partji liberalnej — Zaprzeczenie mylnym pogłoskom

Warszawa, 11. 6. (Tel. wł.) Charge d'affaires rumuński p. Davidescu udzielił agencji PAT. następującego wywiadu:

Król Karol II urodził się w r. 1893, jako najstarszy syn króla Ferdynanda i królowej Marji. Już jako dziecko cieszył się szczególnie czułą miłością swego stryja, ówczesnego króla Karola I, który widział w nim już wtedy przyszłego króla. Edukacja jego została powierzona najwybitniejszym profesorom ze słynnym geologiem Murgoci na czele. Pomimo, że kształcono go specjalnie w kierunku wojskowym, nie zaniedbywano także i studjów cywilnych. Uczęszczał w latach 1915 i 1916 do uniwersytetu bukareszteńskiego. Przedewszystkiem jednak jest specjalistą w dziedzinie spraw wojskowych. Zna doskonale organizację techniczną wszystkich armij. Już za lat młodzieńczych interesował się bardzo żywo harcerstwem. Jest organizatorem i pionierem lotnictwa rumuńskiego.

Popularność króla wśród poddanych jest wielka. Przebywał bardzo często wśród żołnierzy, stykał się również z ludnością cywilną zarówno ze starej Rumunii, jak i nowych prowincyj. Z żołnierzami żył się blisko podczas wojny w Mołdawji.

Wiedeń, 11. 6. (PAT.) Donoszą z Bukaresztu, iż ze strony członków domu królewskiego, jakoteż ze strony polityków czynione są wysiłki, by skłonić ks. Helenę do pogodzenia się z królem. Ks. Helena zażądała krótkiego czasu do namysłu.

Wiedeń, 11. 6. (PAT.) „Neue Freie Presse” donosi z Monachjum: Specjalny korespondent „New York Times” uzyskał rozmowę z królową wdową Marją rumuńską przed proklamowaniem

księcia Karola królem. Królowa Marja nie wiedziała (?) o powrocie księcia Karola. Ze księżę Karol czyni przygotowania do powrotu, wiedzieli jednak wszyscy wtajemniczeni. Być może, że księżę Karol obrał termin powrotu właśnie na czas nieobecności swej matki. Królowa wdowa wysłała z Monachjum do obu synów depesze z pozdrowieniami. Królowa nie używała swych wpływów celem umożliwienia powrotu księcia Karola, ani też nigdy nie sprzeciwiała się jego powrotowi, o ile księżę Karol wróci do swych obowiązków. Plotki, zawiści i intrygi usiłowały przedstawić fałszywie stosunek królowej do jej najstarszego syna. Pod koniec rozmowy królowa zapewniła, że się nie miesza do polityki.

Berlin, 11. 6. (Tel. wł.) Donoszą z Oberammergau, że królowa matka rumuńska w towarzystwie swego adjutanta wyjechała dziś rano samochodem do Monachjum, skąd uda się natychmiast do Rumunii.

Wiedeń, 10. 6. (PAT.) „Der Morgen” donosi z Bukaresztu, że wczoraj odbyło się posiedzenie zarządu stronnictwa liberalnego. Posiedzenie miało przebieg burzliwy. Liczni mówcy występowali przeciwko nowemu królowi. Na wniosek przewodniczącego Bratianu, wykluczony został ze stronnictwa jego siostrzeniec Jerzy Bratianu.

Prezydent ministrów Mironescu zarządził śledztwo sądowe przeciwko tym członkom stronnictwa liberalnego, którzy wyrazili się obraźliwie o królu. Po między nimi znajdują się b. minister Angelescu, Dimitrescu oraz b. burmistrz Bukaresztu — Costinescu.

Wiedeń, 11. 6. (PAT.) Donoszą z Bukaresztu, że główne zainteresowanie budzą zajścia w obozie liberalnym. (Ciąg dalszy na stronie 3-ciej.)

ciężkiej choroby organizmu gospodarczego, której nie uleczy się samem tylko leżeniem w łóżku i czekaniem, aż organizm sam tę chorobę pokona. Do walki z kryzysem należało zmobilizować wszystkie siły społeczeństwa. Rząd wspólnie z Sejmem powinny być opracować program tej walki w zastosowaniu do całokształtu gospodarki państwowej, społecznej i prywatnej.

Stało się inaczej. Rząd odrzucił współpracę Sejmu, rząd niewiele liczy się z postulatami czynników społeczno-gospodarczych, a przez to wziął wyłącznie na swoje barki ciężar, pod którego naciskiem się ugina, pogrążając kraj w stan, jakiego nie przeżywalimy od początku odzyskania niepodległości.

I to wszystko w okresie, gdy od zacho-
du nadciągają ataki na nasz polityczny stan posiadania. M. K.

Kryzys w B. B.

Donosiliśmy już o artykułach, które ukazały się na łamach „sanacyjnego” „Przełomu”, organu Związku Naprawy Rzeczypospolitej, a skierowane były przeciw kierownictwu B. B. Świeżo pojawił się w „Przełomie” trzeci z kolei artykuł p. Szuriga, utrzymany w tonie jeszcze ostrzejszym w stosunku do B. B. Czytamy w nim m. in.:

„Obóz prorządowy przegrał niemal doszczętnie w ciągu lat czterech hasło sanacji moralnej...”

...walkę ideową - programową z opozycją zastąpił obóz prorządowy metodą dyskwalifikowania moralnego przeciwnika”.

„A do jakich, bardzo niewybrednych często, obóz nasz uciekał się metod — świadczyć może choćby, tytułem przykładu, bardzo przykry i gorszący incydent między pp. posłami Idzikowskim, Dobrzańskim i Rybarskim.

„To wszystko do podniesienia poziomu życia publicznego w Polsce przyczynić się nie mogło — wręcz przeciwnie...”

„...Obóz majowy... niema już i nie od dziś dopiero żadnych wyraźnych pozytywnych celów...”

„Stosunek „obozu pomajowego” do państwa przestał być ideowy i bezinteresowny, gdyż walka, toczona przeciwko opozycji w myśl hasła li tylko taktycznych, staje się walką o władzę jeno, a nie ideę”.

„Hasło „nadrzędności interesu państwowego” — pisze dalej autor — postużyło „obozowi pomajowemu” za pretekst do wyzbycia się wszelkiej wogóle troski już nawet nie o program socjalny, ale wogóle o jakiegokolwiek stanowisko w kwestji społecznej. Aspołeczność obozu doprowadzona została niemal do granic perfekcji”.

Podobno artykuły p. Szuriga mają być wstępem do wystąpienia Związku Naprawy Rzeczypospolitej z B. B. Natomiast kierowana przez p. Kościółkowskiego Partja Pracy pozostaje w B. B.

Przeciw pogromom Polaków na Litwie

Wilno, 10. 6. (PAT.) Podczas Zielonych Świąt odbył się tu przy udziale około 1 000 osób wielki wiec mieszkalców m. Wilna bez różnicy przekonań politycznych pod przewodnictwem prof. uniw. Ehrenkreutz. Po szeregu przemówień uchwalono jednomyślnie rezolucję, protestującą wobec całego świata cywilizowanego przeciwko pogromom ludności polskiej na Litwie, zorganizowanym przez nacjonalistów litewskich przy poparciu litewskiego rządu. Wiec postanowił za pośrednictwem rządu polskiego odwołać się do Ligi Narodów, oraz wysłać depesze do p. Prezydenta Rzplitej i p. marszałka Piłsudskiego.

	Zły stan zamówień w kwietniu	
	1929	1930
Cementownie	7,4	61,9
Wapienniki	7,4	73,1
Cegielnie	36,0	63,1
Huty szkła	49,7	80,6
Przemysł metalowy	21,6	81,4
Tartaki	25,6	67,5

Cyfry powyższe należy rozumieć jako stosunkowe do ogólnego stanu zamówień, przyjętego jako 100.

Dla uniknięcia wszelkich nieporozumień wyjaśniamy, że wszystkie przytoczone w tym artykule cyfry wzięte są z zeszytu 11 urzędowych „Wiadomości Statystycznych”.

Wnioski z tego groźnego stanu rzeczy są proste i jasne. Przeżywamy rok

Składajcie ofiary na cele I. Kraj. Kongresu Eucharystycznego w Polsce.

Konto czekowe P. K. O. Poznań nr. 213 063.

Francja a Włochy

Paryż, w czerwcu.

W obecnym, niezawodnie delikatnym stadium stosunków francusko-włoskich, każde nowe posunięcie może zaważyć na przyszłym ich ukształtowaniu. Dlatego mowa ministra Grandiego w senacie jest tutaj żywo komentowana. W różnych kołach politycznych podkreśla się fakt, że przede wszystkim różni się ona tonem od poprzednich przemówień Mussoliniego. Zbliżenie zaś pomiędzy dwoma lacińskimi krajami jest we Francji pożądanym przez wszystkie czynniki, niezależnie od polityki locarneckiej. Zdają one sobie oczywiście doskonale sprawę, że napięcie stosunków między Paryżem a Rzymem może być jedynie wodą na młyn Berlina, który, zręcznie lawirując, wykorzystuje każdą sytuację. Francja chętnie podejmuje pertraktacje z Włochami, ale gdy z ich strony nie będą wysuwane groźby o ich cennej przyjaźni, czy też o zdecydowanej nieprzyjaźni.

Opinia tutejsza, z „Tempsem” na czele, zaznacza, że dzięki kurtuazyjnemu expozé ministra Grandiego, drzwi do podjęcia układów francusko-włoskich, są otwarte. Nie znaczy to bynajmniej, by one miały rozpocząć się zaraz, ale w każdym razie chodzi teraz przede wszystkim o to, by atmosfera została nieco oczyszczona, gdyż wówczas będzie podatniejszą do przyszłych rozmów.

Co zaś do mowy p. Grandiego, to wyrażone pod jej adresem uwagi są, prawie, że identyczne, w całej prasie. Przedewszystkiem uważa ona za niesłuszne powoływanie się włoskiego ministra na rzekome zobowiązania delegacji francuskiej w czasie konferencji morskiej w Waszyngtonie, na mocy których Francja miała zgodzić się na zrównanie swej floty z włoską. Parytet miał być zachowany, ale jedynie w odniesieniu do statków linjowych. Francja bowiem już wówczas całą swoją uwagę koncentrowała na rozwoju floty defensywnej, złożonej z małych okrętów. Jeżeli natomiast w niektórych przemówieniach była poruszana sprawa parytetu, to jednak Francję wiąże jedynie konwencja, a w niej takiego rodzaju zobowiązania bynajmniej nie figurują.

P. Grandi, pisze „Journal des Débats”, utrzymuje, że jego domaganie się parytetu morskiego z największą potęgą kontynentalną, odpowiadało zasadzie, zawartej w art. 8 paktu Ligi Narodów. To twierdzenie jest jednak niedokładne. Artykuł ten bowiem wyszczególnia, iż przy redukcji zbrojeń będzie brana pod uwagę „sytuacja geograficzna i specjalne warunki każdego państwa”. Jest zaś rzeczą jasną, iż potrzeby Włoch nie są równe potrzebom Francji, zważywszy na rozciągłość jej posiadłości kolonialnych.

Jest też dziwnym, stwierdza powyższej wspomniany dziennik, żeby minister rządu faszystowskiego demagał

się rozbrojenia na lądzie, gdy jego rząd uzbraja całą ludność na wzór niemiecki, gdyż obok armii regularnej, posiada formacje nieregularne i niepodlegające kontroli. Cała różnica między systemem faszystowskim a niemieckim polega na tem, że pierwszy czyni to otwarcie, podczas gdy drugi kryje się z tem. Trudno również nie wyrazić zdumienia, pisze dalej p. Gauvain, gdy p. Grandi oświadcza, że można powątpiewać, czy z powodu pretensyj francuskich doprowadzi się do „ostatecznego rezultatu odbudowę europejską, organizację pokoju, jak również utrzyma się całość układów międzynarodowych”.

Pertinax w „Echo de Paris” kładzie specjalny nacisk, na tezę włoskiego ministra, domagającego się najpierw rozbrojenia, potem arbitrażu, a wreszcie bezpieczeństwa. Francja natomiast wysuwa na czoło kwestję arbitrażu i bezpieczeństwa, których dopiero konsekwencją stanie się rozbrojenie. Włochy zatem przyłączają się w tym względzie do doktryny niemieckiej, podzielonej zresztą pod wielu względami przez Anglię i Amerykę. Nie wysuwają więc na plan pierwszy bezpieczeństwa i sankcyj przeciwko najeźdźcy.

Omawiając kolejno, poruszoną przez p. Grandiego sprawę statutu Włochów w Tunisie oraz południowej granicy Libji, Pertinax stwierdza, że włoski minister zarzuca Francji niedotrzymanie pewnych obietnic, podczas gdy ta ostatnia mogłaby może to samo powiedzieć Włochom w kwestji wykonania traktatu londyńskiego z 1915 r. Nie o to jednak chodzi, pisze Pertinax. Włochy powinny wiedzieć, iż przyjaźnie i pokojowo nastrojone, znajdują zawsze Francję gotową do pertraktowania z nimi z dużą liberalnością.

Opinię tę wyraża prawie cała prasa narodowa. Nie entuzjazmuje ją jednak propozycja, wyrażona przez p. Grandiego, a odnosząca się do wstrzymania konstrukcji morskich włoskich, przewidzianych na rok bieżący, pod warunkiem, że Francja również wstrzyma swoje. Nie jest to bowiem żadne rozwiązanie sprawy, gdyż Francja, nie odnawiając swej floty, pozostałaby, tem samem, w tyle względem marynarki włoskiej. Propozycja ta natomiast usmiecha się tutejszym socjalistom, bo w ten sposób, zdaniem ich, zostałby powstrzymany wyścig zbrojeniowy.

Jaka będzie obecnie ewolucja stosunków francusko-włoskich, narazie trudno przewidzieć. W każdym razie są czynione usiłowania w rozmaitych kołach, by do zbliżenia doszło. W jakich sferach nie znajduje ono zwolenników, to wszyscy wiedzą. Dlatego też jednemu z Francuzów, który niedawno bawił w Rzymie, powiedziano z pewną goryczą: „Dlaczego Francja pcha nas w ramiona Niemiec!”

I. Briares.

Możliwości i niemożliwości

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego”)

Warszawa, 9 czerwca.

Słoneczne Zielone Świątki przyniosły nam przedewszystkiem wiele radości i ciepła. Poiliśmy się słońcem do syta, stęsknieni do cna. Kwestje publiczne ustąpiły w świadomości powszechnej na plan dalszy, jak to zwykle u nas niestety bywa obecnie.

Marszałek Piłsudski wyjechał do Druskiennik na kurację. Przyjęto tę wiadomość jako zapowiedź dużej ciszy w najbliższej przyszłości. Podczas pobytu jego na wywczasach nie należy oczekiwać żadnych wydarzeń. Zresztą taktykę na najbliższy czas ustalił na konferencjach, przeprowadzonych na zamku i z p. Sławkiem.

Ze nie trzeba się spodziewać nadzwyczajnych ewenementów, wynika również z inspirowanego artykułu „Gazety Polskiej”, która porusza kwestję możliwości współpracy rządu z parlamentem. Uwagi te są wykładnikiem nastroju kół pułkownikowskich i mogą stanowić podstawę do pewnych wniosków na przyszłość:

„W momencie obecnym, dopóki mamy do czynienia ze znanym układem sił w parlamencie, zagadnienie to wogóle nie istnieje, ... jest teoretycznym frazesem,

mającym wyłącznie demagogiczne znaczenie”.

Bardzo jasno powiedziane. Z obecnym Sejmem współpraca wszelka rządu jest niemożliwa. O ile się zajmie takie stanowisko, w takim razie wniosek wynika prosty: odwołać się do wyborców. Jakże rozumują koła kierownicze „sanacji”?

„Zaden parlament bez większości nie może sobie rościć praw do wypełniania swej roli konstytucyjnie przewidzianej...”

Zgoda. Na ten brak cierpiał wybitnie pierwszy Sejm polski i dlatego doprowadzono do jego rozwiązania, zanim zdolał wykończyć zakreślone sobie prace. W drugim Sejmie doprowadzono do wytworzenia większości polskiej, a gdy ją stworzono na koniec, nastąpił zamach majowy. Dzisiaj wracamy do tego samego zagadnienia, ale z zastrzeżeniami.

„Teoretycznie jest wykluczone, że nowe wybory mogą dać wynik, nadający parlamentowi jakieś zdecydowane oblicze. Mogą one przynieść możliwość pozytywnej programowej większości. Może to być większość, umożliwiająca współpracę z dotychczasowym systemem rządu; może to być również większość, dająca oparcie

trwale innemu określone systemowi. I wówczas dopiero zacznie istnieć zagadnienie współpracy: wówczas dopiero rozstrzygnięcie, t. j. możliwość wyboru tej czy innej decyzji, spocznie w rękach Prezydenta Rzplitej”.

Tu mamy znów perspektywę nowych wyborów parlamentarnych. Koła „sanacyjne” zbyt ufają swym siłom, skoro teoretycznie przypuszczają, że mogą uzyskać większość parlamentarną w razie nowych wyborów. Z drugiej strony widać u nich osłabienie pewności, skoro dopuszczają myśl możliwości takich wyników, jakieby umożliwiały inny system rządu. Od początkowych zapewnień, że nie ustąpią przed 15 laty, od zapewnień, że władzy nie oddadzą nikomu, do możliwości dyskusowania o konieczności ustąpienia postępu ogromny. Wszelako zaraz czynią warunek: że wszystko zależy od ostatecznej decyzji p. Prezydenta. Oznaczałoby to, że w razie niepożądanego wyniku wyborów i fatalnej dla „sanacji” konfiguracji możnaby się spodziewać rozwiązania ponownego parlamentu i nowego odwołania się do wyborców.

Przedtem jednak „Gazeta Polska” podnosi kwestję inną:

„Zagadnieniem najbliższej przyszłości, nie dającym się rozwiązać na stałe bez dalszego posunięcia reformy ustrojowej, jest bądź wprowadzenie zmian do prawa wyborczego bądź do rozdziału kompetencji między naczelnymi władzami państwowymi”.

Rozproszkowanie społeczeństwa przez ugrupowania prorządowe

Z Torunia donoszą nam co następuje:

W tutejszych kołach kierowniczych Związku Strzeleckiego wywarła silne wrażenie prośba o dymisję prezesa obwod. Związku Strzeleckiego w Inowrocławiu p. dr. Müllera-Czarnka, a jeszcze bardziej sposób uzasadnienia tej prośby, przesłanej na ręce komendanta okręgowego Związku w Toruniu. Wywody jego brzmią dosłownie:

„Melduję co następuje:

„Jak to napewno i Pan Komendant Związku Strzeleckiego na okręg Toruński zauważył, przysposobienie wojskowe w Rzeczypospolitej Polskiej idzie napewno w kierunku nadwyras niezdrówny. W szczególności zamiast tworzenia jednej organizacji, która objęła wszystkich chcących się przysposobić wojskowo, tworzy się nieustannie coraz nowe organizacje przysposobienia wojskowego, i to z ramienia wszelkich ugrupowań, i to tak prorządowych jak i antyrządowych.

„Postępowanie tego rodzaju prowadzi moim zdaniem z jednej strony do rozproszkowania na najdrobniejsze możliwe atomy wysiłków, mających na celu stworzyć przysposobienie wojskowe, tak, że w gruncie rzeczy owo przysposobienie wojskowe w takim stanie, jak obecnie jest jedynie trwonieniem czasu i pieniędzy i przy tak obrzymiej liczbie wszelkiego typu i rodzaju stowarzyszeń P. W. jest niemożliwe obsłużenie tychże stowarzyszeń P. W. przez organa instruktorskie i tak zresztą nieliczne, które mi dysponuje wojsko. Natomiast coraz widoczniejszym się staje, że wszystkie stowarzyszenia P. W. stają się przede wszystkim bojówkami politycznymi, które są ich emanacją. Tego rodzaju rozproszkowanie przysposobienia wojskowego dzieje się co najważniejsze, widocznie za aprobatą i przy poparciu tak zwanych, coraz liczniej mnożących się stronnictw prorządowych i ugrupowań prorządowych, które sobie za obowiązek uważają z chwilą utworzenia jakiegoś ugrupowania prorządowego wyłanianie z tego ugrupowania natychmiast rzekomego stowarzyszenia P. W., które faktycznie jest bojówką jedynie owego stowarzyszenia P. W.

Nadmieniam, że wszystko to dzieje się ponad głową Związku Strzeleckiego, w szczególności mimo przedstawień i protestów a w szczególności z mojej strony ponad głową moją, jako prezesa obwodu, czego efektem jest, że Związek Strzelecki przynajmniej na tuł. terenie zamienił się skutkiem braku dopływu inteligencji, młodzie-

Najzdrowszym napojem dla wszystkich jest prawie bezalkoholowe

PIWO GRODZISKIE!

dw 5292

O potrzebie reformy ordynacji wyborczej zaczęto w „sanacji” mówić dopiero w ostatnich czasach, przyczem wysuwano nawet koncepcje zarządzenia w niej zmian w formie dekretu Prezydenta. Taka forma jest niedopuszczalna konstytucyjnie. Dawniej „sanacja” okazywała desinteresement, gdy sprawa była w komisji konstytucyjnej poprzedniego Sejmu. Rozgraniczenie kompetencji między władzą ustawodawczą a wykonawczą może nastąpić tylko na drodze konstytucyjnej.

W dniach ostatnich pojawiły się pogłoski, że niektórzy przewodcy B. B. mają przystąpić do rozmów z stronnictwami centrowymi. Czy przypadkiem tematem takich konferencji nie będą właśnie kwestje ostatnio podniesione w artykule „Gazety Polskiej”? ...

H. W.

ży szkolnej kupieckiej czy innej na stowarzyszenie obejmujące jedynie i wyłącznie robotników, czyli na organizację przypadkowo ściśle klasową, co uważam tak dla P. W. Rzeczypospolitej Polskiej, jak i dla samego Związku Strzeleckiego za objaw nadwyras niezdrówny.

„Owo rozproszkowanie społeczeństwa, i to przez stronnictwa t. zw. prorządowe, ma miejsce nie tylko, o ile chodzi o P. W., lecz również o ile chodzi o pracę polityczną, w której przesiłki Związku Strzeleckiego obojętnie powinni i mają brać udział.

„Jak się to rozproszkowanie polityczne społeczeństwa odbywa jest Panu Komendantowi obwodowemu Zw. Strzeleckiego napewno tak, jak i mnie wiadomem.

„Ponieważ zaś wszelkie nasze uwagi, rady i prośby mające na celu powstrzymanie owego zabójczego dla Rzeczypospolitej rozproszkowania tak P. W. jak i ruchu politycznego, prorządowego, nietylko są pomijane zupełnie milczeniem ze strony sfer decydujących, lecz, co więcej, wbrew naszym przedstawieniom, owo rozproszkowanie społeczne tak stowarzyszeń P. W. jak i stowarzyszeń politycznych a w szczególności prorządowych idzie w tempie zastraszającym naprzód, z czego przynajmniej ja, obojętnie — o ile chodzi o moją osobę — muszę wysnuć konsekwencje, że ze zdaniem mojem nie ulega kwestji, że słusznym, sfery miarodajne zupełnie nie liczą, przeto uważając, że w obecnym stanie rzeczy z zapatrywaniami moimi tak na przysposobienie wojskowe jak i na ruch polityczny jestem sferom miarodajnym nietylko niepotrzebny, ale i przeszkadzającym i ponieważ nie chcę swoją osobą kryć na tutejszym terenie całego szeregu posunięć sfer prorządowych, na które się nie zgadzam, a które uważam za wręcz szkodliwe dla myśli państwowej i dla dobra Rzeczypospolitej, przeto proszę najposłuszniej o zwolnienie mnie z urzędu prezesa obwodowego Związku Strzeleckiego”.

Tak pismo p. dr. Müllera-Czarnka. Nie dziw, że zrobiło ono w toruńskich kołach kierowniczych Związku Strzeleckiego duże a przykre wrażenie. — Prawda w oczy kole. S. T.

Z PISZCZAN

Dowiadujemy się, że w bieżącym sezonie powstało 600 nowych pokoi, a kuracje w Polsce korzystają znowu z dotychczasowych ulg. Inform. ustn.: Biuro Piszczan, Poznań, Masztalarska 7 — Tel. 18-95. Tw 1484

Pod panowaniem króla Karola II

(Ciąg dalszy ze strony 1-szej.)

bec niebezpieczeństwa rozłamu Bratianu ogłosił w dzienniku „Vittorul” oświadczenie, w którym pisał, że stronnictwo liberalne nie przyjmuje odpowiedzialności za zmianę konstytucji, nie chce jednak siał niezgody i nie będzie przeło zajmowało stanowiska, któreby mogło doprowadzić do wojny domowej. Zdaje się, że pod wpływem powyższego oświadczenia politycy liberalni, którzy wczoraj wystąpili ze stronnictwa, postanowią cofnąć swoją uchwałę. Bratianu miał się zobowiązać, że złoży

kierownictwo stronnictwa za parę miesięcy. Następca jego miałby zostać b. minister spr. agr. Duca.

Budapeszt, 11. 6. (PAT.) Niektóre pisma zagraniczne, w szczególności zaś angielskie i amerykańskie, rozszerzają pogłoski, jakoby pewne koła węgierskie rozpoczęły akcję w kierunku unji personalnej węgiersko - rumuńskiej. Jak się dowiaduje węgierskie Biuro Kore-spondencyjne z dobrze poinformowa-nych źródeł, kombinacje te są pozba-wione wszelkich podstaw.

Z tajników szpiegostwa niemieckiego

Wiadomości wojskowe i gospodarcze w ustnikach papierosów — Na służbie niemieckiej „Abwehrstelle“

Warszawa, 11. 6. (Tel. wł.) Na granicy niemieckiej w pobliżu miejscowości Gardeja schwymano we wtorek Franciszka Kubickiego, zamieszkałego na polskiej stronie w Gardeji, gdy usiłował na czworakach przekroczyć się przez linię graniczną. Przy rewizji znaleziono materiały i raporty, które stwierdziły, że Kubicki uprawiał szpiegostwo wojskowe i gospodarcze. W ustnikach papierosów miał ukryte notatki o dyslokacji sił wojskowych na Pomorzu i o stanie zadłużenia majątków ziemskich i gospodarstw chłopskich na pograniczu.

Kubicki stał na usługach organizacji wywiadowczej Abwehrstelle, kie-

rowanej przez dawnych oficerów niemieckiego sztabu generalnego. Abwehrstelle nie utrzymuje bezpośredniego kontaktu z agentami, pracującymi na terenie obcego państwa. Techniczną stroną wywiadu złożyła w ręce Gränzkriminalpolizei. Funkcjonariusze jej mają ułatwić przechodzenie przez t. zw. zieloną granicę szpiegom wywiadu niemieckiego. Akcją przemianą przez granicę wysłanników Abwehrstelle kierował adiunkt policji granicznej Baumeister przy pomocy asystenta Koppenatza oraz agenta Saengera. Ostatni wciągnął niedawno w zasadzkę dwóch komisarzy pod O-paleniem.

Przygody kierownika sowieckiej misji handlowej

Naumow odwołany z Paryża do Moskwy, śledzony przez tajnych agentów sowieckich — wyskoczył z pociągu w Białej Podlaskiej i targnął się na własne życie

Warszawa, 11. 6. (PAT.) Przedstawiciel handlowy Sowietów w Paryżu — Naumow, który dn. 7 bm. na stacji Biała Podlaska targnął się na swoje życie, wczoraj w szpitalu w Białej Podlaskiej złożył zeznanie. Jako zaufany członek partji, w r. 1926 został delegowany z Moskwy do Paryża jako kierownik misji handlowej. W dniu 3 bm. został odwołany do Moskwy. To odwołanie bez podania powodów uważał Naumow za dowód, iż władze sowieckie podejrzewały go o nielojalność w stosunku do rządu Z. S. R. R. Naumow zastosował się do nakazu i udał się do Moskwy. Jednak na granicy belgijskiej zauważył, że jest śledzony przez agentów G. P. U. Po odjeździe pociągu z Warszawy, do przedziału, w którym siedział, wszedł jakiś osobnik, władający językiem rosyjskim, i nawiązał z Nau-

mowem rozmowę, natęczywie wypytywał o powody podróży do Moskwy. Naumow, gdy pociąg dojeżdżał do Białej Podlaskiej, postanowił wyskoczyć z pociągu, aby wrócić do Warszawy i tam starać się o pozwolenie na wyjazd do Francji. Na platformie wagonu pochwycił go podejrzany pasażer, jednak Naumowowi udało się wyskoczyć. Pełniący na dworcu służbę posterunkowy zbliżył się do Naumowa z prośbą o wy-legitymowanie się. Wtedy Naumow w stanie podniecenia szczyrzykiem zadał sobie kilka ran w brzuch i piersi. Naumow odmówił zeznań na piśmie, ograniczając się do zeznań ustnych. Złożył na ręce min. spraw wewn. podanie o pozwolenie na pobyt półtoramiesięczny w Polsce, w celu przyścia do zdrowia, poczem będzie się starał o wyjazd do Francji.

ks. proboszcz Turzyński. Referaty wygłosili: ks. Zynda z Wąbrzeźna, p. Pan-nenkowa i sen. Siciński.

P. Józewski wojewodą wołyńskim

Luck, 11. 6. (PAT.) W pierwszy dzień Zielonych Świątek przybył do Lucka nowomianowany wojewoda wołyński p. H. Józewski. We wtorek rano objął wojewoda urządowanie.

Nagrody m. Warszawy

Warszawa, 11. 6. (PAT.) Wczoraj zostały wręczone dyplomy i nagrody miasta Warszawy. Nagrodę artystyczną przyznano L. Wyczółkowskiemu, muzyczną P. Maszyńskiemu, naukową na r. 1929 W. Sierpińskiemu, naukową na r. 1930 prof. Ad. Ant. Kryńskiemu.

Zniżka kolejowa do Wysowej

Kraków, 11. 6. (PAT.) Stacja kolejowa w Gorlicach upoważniona jest do przyznawania ulg przejazdowych kuracjom i letnikom, przebywającym w zakładzie zdrojowo - kąpielowym w Wysowej powiatu gorlickiego w okresie od 15 maja do 31 października każdego roku. Między Gorlicami a Wysową jest stałe połączenie autobusowe. (Wysowa ma źródła mineralne w rodzaju Szczawnicy).

Żydzi przeciw Anglii

Warszawa, 11. 6. (Tel. wł.) Żydzi organizują dzisiaj w Warszawie demonstrację żydostwa przeciwko polityce angielskiej w Palestynie. Demonstracja polega na zamknięciu o godz. 6 sklepów, a następnie na pochodach demonstracyjnych na ulicach w Warszawie w dzielnicy żydowskiej. (w)

Dostojny gość

Dzisiaj w południe zaszczycił odwiedzinami redakcję pisma naszego Jego Ekscelencja książę biskup Plagens z Detroit w Stanach Zjednoczonych, przybywając w towarzystwie swego kapelana oraz ks. dr. Janickiego, organizatora „Tygodnia Emigr. Polaka”. Dostojny gość spędził dłuższą chwilę na szczerej i serdecznej z nami wymianie myśli na temat stosunków tutejszych i polsko-ame-rykańskich.

Zebranie sekcji eucharystycznej

Sodalicji Pań Miejskich odbędzie się w piątek dnia 13 b. m. o godz. 17. w sali księgarni Św. Wojciecha, Aleje Marcinkowskiego 1. 22 I.

Na porządku obrad wykład ks. dr. Słomkowskiego na temat „Eucharystja jako źródło życia nadprzyrodzonego” (ciąg dalszy).

O liczny udział członków i gości proszą Zarząd.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski, oddział w Poznaniu płaci dziś za 100 mkn. w dewizach 212,80 do 212,00 zł, gotówką 212,40 zł, za 100 guld. gd. w dewizach 173,29 do 172,61 zł, gotówką 172, 95 zł.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 11 czerwca 1930

Giełda dzisiaj miała tendencję w dalszym ciągu utrzymywaną i była więcej ruchliwszą.

Z pap. procent. wzgl. lokacyjnych płacono za 5 proc. poź. konwers. 54—51,25 proc., za 8 proc. listy dolarowe ziemskie 95,50 proc. (przy dew. 8,90) i za 6 proc. listy żytnie 17,50 (za 1 ctr. mtr.), zaś oddawano 4 proc. poź. inwestycyjną po 110,—. Poza tem dopytywano się o 4 proc. listy zast. konwert. ziemskie po 43—43,50 proc. jednakże nie było oddawców.

Z akcji bankowych płacono za Kwilecki Potocki 60,—, a z akcji przemysłowych za Centr. Rolników 90,—. Bez notowania kursu oddawano R. Maya po 64,—, natomiast poszukiwano Herzfeldy po 30,— i Unję po 68,—.

Cedula urzędowa z dnia 11 czerwca 1930 r.

Papiery procentowe:

(Kurs w procentach nominalu)

5% Pożyczka konwersyjna 54—54,25% P.
8% dolarowe listy Pozn. Ziemstwa Kredyt. 95,50% P.

(Kurs w złotych)

6% listy żytnie Pozn. Ziem. Kred. 17,50 P.
4% Prem. Pożyczka Inwestycyjna 110,— O.

Akcje bankowe:

(Kurs w złotych za 1 akcję)

Bank Kwilecki, Potocki i S-ka I—II em. zł. 60,— P.*

Akcje przemysłowe:

(Kurs w złotych za 1 akcję)

Centrala Rolników I—III em. zł. 90,— P.
Tendencja utrzymana.

Urzędowa cedula Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań, 11 czerwca 1930

Warunki: Handel hurtowy, parytet Poznań, ładunki wagonowo dostawa bieżąca za 100 kg:

Standardy: a) żyta 696 gr. (118,5 f. w. h.); b) pszenicy 753 gr. (128,0 f. w. h.); c) jęczmienia 673 gr. (114,1 f. w. h.); d) owsa 480,5 gr. (80,1 f. w. h.).

„Ceny orientacyjne” parytet Poznań

Zyto	14,75—15,25
Usposobienie spokojne.	
Pszenica	39,50—40,50
Usposobienie spokojne.	
Jęczmień przemysłowy	18,50—19,50
Jęczmień browarowy	20,50—22,50
Usposobienie słabe.	
Owies	16,50—17,50
Usposobienie stałe.	
Mąka żytnia wł. work. według urzędowo ustalonego typu (70%)	26,25
Usposobienie spokojne.	
Mąka pszenna 65% wł. work.	60,00—64,00
Usposobienie spokojne.	
Otręby żytnie	09,50—10,50
Otręby pszenne	12,00—13,00
Groch polny	26,00—29,00
Groch Victoria	30,00—33,00
Groch Folgera	26,00—29,00
Słoma prasowana	2,80—3,00
Siano luzne	7,80—8,00
Siano pras nadnoteckie	8,50—9,50

Ogólne usposobienie spokojne.

Owies jednolity biały ponad notowanie.

Uwaga: Mała konsumpcja wewnętrzna powoduje w dalszym ciągu ospałą tendencję na zboża chlebowe.

GIEŁDA WARSZAWSKA

z dnia 11. 6. 1930.

Waluty Gotówka

Dolary St. Zjed. tr.: 8,88 1/2 sp.: 8,90 1/2 kup.: 8,86 1/2

Dewizy:

	trans.	sprzed.	kup.
Holandja	358,60	359,50	357,70
Londyn	43,32 1/2	43,43	43,22
Paryż	35,02	35,11	34,93
Praha	26,45 1/2	26,52	26,39
Szwajcaria	172,88	173,31	172,45
Sztokholm	239,40	240,00	238,80
Wiedeń	125,78	126,09	125,47
Włochy	46,73	46,85	46,61
Berlin	212,75		

Tendencja przeważnie mocniejsza.

Papiery wartościowe i obligacje:

4% poź. inwest.	109,00—109,50
5% poź. premj. dol.	65,00
5% poź. konw.	55,00

Akcje w złotych:

Bank Polski	170,00—170,50
Bank Zachodni	0,00—73,00
Bank Zw. Sp. Zarob.	0,00—72,50
Częstocice	0,00—34,50
Cegielski	0,00—51,00
Lilpop	0,00—27,75
Modrzejów	10,50—10,25
Starachowice	0,00—19,00

Klucza bez kuponu.

Tendencja niejednolita.

PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleiste za 1000 kg.

reszta za 100 kg

Berlin, 11 czerwca 1930.

Pszenica march. od st. załad	0,00—0,00
Tendencja dla pszenicy: natychm. towar bez podaży, poza tem słaba.	
Zyto march od stacji załad	172,00—177,00
Zyto saksońskie fr. wagon	
Berlin sp.	0,00—180,00
Zyto pomorskie 73-74 kg loco	
Stettin sp.	0,00—176,00
Tendencja: natychm. towar wagonowy częściowo poparta, poza tem słaba.	
Owies march od stacji załad.	146,00—160,00
Tendencja stała.	
Jęczmień pastwenny i przemysłowy	167,00—182,00
Tendencja dla jęczmienia: natychm. towar wagonowy mocniejsza, terminowy towar wagonowy słabsza.	
Mąka pszenna	34,25—42,50
Tendencja spokojna.	
Mąka żytnia	21,00—24,50
Tendencja słaba.	
Ospa pszenna	07,75—08,25
Tendencja słaba.	
Ospa żytnia	07,75—08,00
Tendencja słaba.	
Groch Victoria	24,00—29,00
Groch dr. jadalny	21,00—25,00
Groch pastwenny	18,00—19,00
Peluszka	17,00—18,00
Bób polny	15,50—17,00
Wyka	19,00—21,50
Łubin niebieski	16,00—17,50
Łubin żółty	21,25—23,50
Makuch rzepakowy	11,00—12,00
Makuch lniary	15,75—16,25
Wytłoki suche krajowe	8,00—8,30
Śrót Soja	12,30—13,30
Piatki ziemniaczane	13,00—13,40
Piatki ziemn. nadzw. warunk. łącznie z workiem	14,40—14,80
Ogólna tendencja słaba.	

Notowania złotego w Berlinie

z dnia 11. 6. 1930.

Wyplaty na Warszawę	46,90—47,10
Noty wielkie	46,75—47,15

Międzynarodowa Konferencja Pracy

W konferencji uczestniczy czterech przedstawicieli Polski

Genewa, 10. 6. (PAT.) Porządek dzienny obecnej konferencji, która potrwa trzy tygodnie, obejmuje trzy sprawy: 1) czas trwania pracy w kopalniach węgla, 2) czas pracy pracowników prywatnych, 3) kwestja pracy przymusowej. Drugi i trzeci punkt porządku dziennego znajdują się w tym roku w drugim czytaniu, gdyż były one rozpatrywane już przez konferencję w r. 1928. Międzynarodowa reglamentacja czasu pracy pracowników prywatnych objąć ma pracowników, zarówno biurowych, jak i pracujących w teatrach, lokalach rozrywkowych, hotelach, restauracjach, kawiarniach, oraz szpitalach i zakładach leczniczych. Sprawa pracy przymusowej będzie tematem gorącej dyskusji. Według projektu, przymusowa praca ma być dopuszczana jedynie ze względów publicznych z całkowitem wyłączeniem zastosowania jej dla celów prywatnych i w każdym wy-

padku musi być odpowiednio wynagradzana. Niektóre delegacje forsują określenie, że ludność może być powoływana przymusowo do pełnienia pracy użyteczności publicznej tylko w przypadkach braku dobrowolnych sił roboczych.

Sprawa międzynarodowej reglamentacji czasu pracy w kopalniach węgla wydaje się być trudną do sfinalizowania ze względu na różnorodność ogólnych warunków pracy w krajach produkujących węgiel oraz ze względu na konkurencję Ameryki, której ewentualnie konwencja nie dotyczyłaby.

Przedstawicielami Polski są delegaci rządowi: Sokal i Doleżał, delegat patronalny Przybyłowski i delegat robotniczy Stańczyk. W komisji głównej, ustalającej termin prac konferencji, jest z ramienia rządu polskiego p. Sokal i Stańczyk, jako zastępca robotniczy.

Filary sanacji

Warszawa, 11. 6. (Tel. wł.) Okazuje się, że aresztowany za nadużycia w Państwowej Wytwórni Aparatów telefonicznych i telegraficznych Jędrzejewski był jednym z filarów B. B. S. Jeszcze niedawno w „Przedświacie” było sprawozdanie z zebrań i przemówień, na których występował Jędrzejewski, i była obrona Jędrzejewskiego jako członka zasłużonego wobec państwa. (w)

Sejm śląski

Katowice, 11. 6. (PAT.) Plenarne posiedzenie Sejmu śląskiego odbędzie się w piątek, 13 b. m. o godz. 4 popoł.

Zjazd nauczycielstwa

Gdynia, 11. 6. (PAT.) Wczoraj odbył się tu zjazd nauczycielstwa pomorskiego chrześcijańsko - narodowego. W zjeździe wzięło udział kilkaset osób. Obrady zagał prezes pomorskiego zarządu okręgowego pos. Nowicki. Następnie zjazd witał starosta Pożerski i

Zawiadomienie f-y: Kosznik w Bydgoszczy

Niniejszem mamy zaszczyt zawiadomić naszą Sz. Klientelę, iż rozszerzyliśmy nasze przedsiębiorstwo na fabrykację artykułów perfumeryjnych.

Do nowoutworzonego oddziału perfumeryjnego uzyskaliśmy jako współnika znanego mistrza francuskiej sztuki perfumeryjnej

p. Marcel Nivière z Paryża.

Nazwisko p. Marcel Nivière daje najlepszą rękojmię za jakość naszych wyrobów.

Narazie polecamy:

**Wody kwiatowe
Wody kolonskie
Perfumy próbne**

Z poważaniem

FRANCISZEK KOSZNIK
Fabryka Mydeł i Perfum w Bydgoszczy

Pw 14 101-63.383

Jak p. Górecki

finansował przedsiębiorstwa B. B. „Instytuty” i „syndykaty”

„Gazeta Warszawska” zamieściła ostatnio cykl artykułów, omawiających działalność p. Góreckiego na stanowisku prezesa Banku Gospodarstwa Krajowego. Rzucają one niezmiernie charakterystyczne światło na metody, stosowane przez kierownicze sfery obozu „sanacyjnego” w szafowaniu groszem publicznym na rzecz swoich zwolenników, zarazem zaś wyjaśniają fakt istnienia różnych sztucznie tworzonych organizacji „sanacyjnych” i nieczytanych przez nikogo pisemek.

Skandaliczna afera Syndykatu Turystycznego, który w publicznych ogłoszeniach puścił na loterję zwolnienie od służby wojskowej (!), a następnie zwabionych tą obietnicą i nauką szoferki 400 młodych ludzi odstąpił „Strzelcowi”, zwróciła uwagę na inne, podobne przedsiębiorstwa „sanacyjne” założone w ciągu ostatnich 2 lat przez posłów i działaczy B. B.: Idzikowskiego, Snopczyńskiego, Tomaszewicza, Puzyńskiego, Rogowskiego, Serwina, Burgrafa, Feista i innych.

Przedsiębiorstwa te, zwane szumnie „instytutami” i „syndykatami”, powstały z końcem r. 1928 i początkiem 1929, kiedy z powodu ostrego postawienia przez Sejm sprawy b. min. Czechowicza i konjunktury budżetowej, czerpanie wprost ze skarbu państwa na robotę partyjną zostało znacznie utrudnione. Trzeba było „skomercjalizować” cały interes i sięgnąć do źródła nie tak ściśle kontrolowanego przez Sejm i Najwyższą Izbę Kontroli.

Zródłem takim stał się właśnie Bank Gospodarstwa, a szafarzem jego prezes — p. Górecki.

W ciągu 9 miesięcy r. 1929 rozdał p. Górecki na „cele społeczne” 1.356.000 zł. Przyjrzyjmy się, jak w tej akcji partycypowały owe „instytuty”, czyli przedsiębiorstwa Bezpartyjnego Bloku Współpracy z Rządem.

T. zw. Instytut Szerzenia Praktycznej Wiedzy Przemysłowej, założony przez pp. Podworskiego, Idzikowskie-

go, Snopczyńskiego, Tomaszewicza i Puzyńskiego otrzymał w r. 1929 od p. Góreckiego ogółem 125.000 zł.

Założony w r. 1929 przez pp. Rogowskiego, Burgrafa, Feista i Puzyńskiego Instytut Szerzenia Praktycznej Wiedzy Rolnej wyposażono w ciągu kilku miesięcy kwotą 75.000 zł.

T. zw. Towarzystwo Popierania Wiedzy Regionalnej, założone w r. 1928 przez sekretarza B. B. p. Feista otrzymało w d. 18 kwietnia 1929 r. — 25.000 zł., 4 czerwca tegoż roku 25.000 zł., 8 czerwca — 10.000 zł., 12 czerwca — 20.000 zł., 11 sierpnia — 20.000 zł., razem więc 100.000 zł. Z tego w czerwcu 3 razy w odstęпах czterodniowych!

Kiedy w Sejmie na komisji budżetowej zapytano, co to za osobliwe Towarzystwo Wiedzy Regionalnej, jowialny poseł Diamand z P. P. S. wręcił: „Regiony, to są okręgi wyborcze!” — Nikt z B. B. ani rządu nie odpowiedział na to ani słowa.

W początku r. 1929 powstało t. zw. Towarzystwo Kultury i Oświaty, którego założycielami byli pos. Jędrzejewicz, Rogowski, Burgraf (wyżej występujący jako rolnicy, równocześnie założyciele Syndykatu Turystycznego), Wit, Balcer, Pastuszyński (sekretarz B. B.).

Razem w ciągu 5 miesięcy wszystkie wyżej wymienione „instytuty” pochłonęły — 400.000 zł. W ciągu 2 dni 18 i 19 kwietnia wypłacił im p. Górecki 275.000 zł.

Wyплаты rozpoczęły się 18 kwietnia a zatem już za urzędowania gabinetu p. Światłowskiego z p. Matuszewskim, jako ministrem skarbu, a po zamknięciu sesji sejmowej. W 6 dni potem, dnia 24 kwietnia odbyło się plenarne posiedzenie Klubu B. B., na którym p. Siawek dał rozkaz „rozwalenia stronnictw opozycyjnych w ciągu 2 miesięcy”.

Tak komercjalizował p. Górecki z pieniędzy publicznych przedsiębiorstwa partyjne stronnictwa rządowego! To dopiero początek!

Jeszcze o oszukańczej aferze „sanacji”

W związku ze zdemaskowaniem afery oszukańczej obozu majowego w Warszawie, która polegała na ściąganiu do Warszawy młodych ludzi pod pozorem udzielenia im nauki jazdy samochodami, a w istocie w celu wciągania młodzieży do „Strzelca”, i to za opłatą 160 zł. otrzymaliśmy od jednego z kandydatów do „szkoły” z Wielkopolski cały plik papierów i dokumentów, dotyczących tej brudnej sprawy. Wszystko opierało się na ogłoszeniach w prasie. W „Ilustrowanym Kurjerze Codziennym” ogłoszenie to ukazało się pod nagłówkiem: „Wielki konkurs wiosenny dla czytelników „Ilustrowanego Kurjera Codziennego”.

Prospekty, jakie rozsyłała swoim

kandydatom „szkoła samochodowa”, są pełne entuzjazmu i niebawalnych obietnic. Naukę zapowiadano gruntowną i solidną. Również udzielono gwarancji, że za 160 zł otrzyma kandydat nie tylko naukę, ale „pomieszczenie z siennikiem, poduszką i prześcieradłem, jak również zupełnie bezpłatne całkowite wyżywienie, składające się ze śniadania, obiadu i kolacji”.

Najzabawniejsze są ostrzeżenia szkoły samochodowej „przed obcymi ludźmi, zaczepiającymi na dworcach w Warszawie”. Również szkoła ostrzegła, by „Wielmożny pan najlepiej nikomu nie mówił, do kogo i po co Wielmożny Pan jedzie, bo jeżeli Wielmożny Pan powie, że do szkoły Syndyka-

P 30-6

Wyjazd! Podróże!

Cała rodzina się krząta! Każdy coś pakuje... Nawet Staś pragnie pomagać. Czyż może istnieć większa przyjemność dla dzieci i dorosłych nad chwilę wyjazdu na wakacje?

Nikt nie powinien wyjeżdżać bez kamery „Kodak”

Po powrocie, przeglądając zdjęcia, będziecie się cieszyć wspomnieniami — z kim, kiedy, gdzie i jak... wszystko opowie Wam „Kodak”.

Wakacje miną — pozostaną zdjęcia „Kodak”.

Każdy duży skład przyborów fotograficznych posiada duży wybór licznych modeli kamer „Kodak” od zł. 33.— do zł. 650.—

Kodak Sp. z o. o. Warszawa, plac Napoleona 5.

Tw 1680

tu, będą Wielmożnego Pana namawiać, a zamiast do szkoły zaprowadzą Wielmożnego Pana gdzieindziej, i straci Pan w ten sposób pieniądze”. Jeden z listów, datowany z dnia 13 maja, zachęcał kandydata, by werbował dalszych amatorów „szkoły samochodowej”. A więc gdyby kandydat nie mógł przyjechać, odstąpił swoje miejsce koledze, a gdyby więcej „kolegów Wielmożnego Pana chciało skorzystać także z konkursu, możemy ich przyjąć na tych samych warunkach ulgowych (!), ponieważ została nam pewna ilość miejsc”.

Informator nasz, przesyłając nam wszystkie te dokumenty, potwierdza tragiczne położenie młodych ludzi, którzy dali się nabrać, gdyż wyłożyli oni nieraz cały swój zaoszczędzony grosz i dziś znajdują się w warunkach tragicznych, nie mogąc wrócić do domu.

Pisma warszawskie dowiadują się, że dyrektor szkoły samochodowej z łaski „Strzelca” p. Aron April ogromnie się uwija, by móc zatrzymać w kieszeni zebrane z taką łatwością pieniądze. Obecnie zbiera podpisy od uczniów pod deklarację, która stwierdza, że w szkole dzieje się „dobrze” i że nikt żadnych roszczeń i pretensyj do dyrekcji mieć nie może. Wobec tych, którzy nie zdradzili chęci złożenia podpisu pod deklaracją, pan dyrektor uciekał się do groźnienia, że jeżeli nie podpiszą, to zostaną ze „szkoły” wyrzuceni i stracą złożone pieniądze.

Uczniom zakazano wychodzić na miasto. Nie dopuszcza się do nich przybyłych zaalarmowanych rodziców, którzy na miejscu chcą sprawdzić, co się dzieje z ich dziećmi. Tymczasem młodzież przybywa w dalszym ciągu. Liczba słuchaczy szkoły, a raczej szeregowców „Strzelca” przekroczyła 1200 osób. Wszyscy oni przybywają na naukę, tymczasem dostają się na ćwiczenia wojskowe pod kierunkiem instruktorów „Strzelca”.

Czy przedsiębiorstwo współnika „Strzelców” p. Arona Aprila długo jeszcze będzie trwało, i czy władze dopuszczają, by w dalszym ciągu nabierało niezamożnych ludzi?

Odol
Pasta do zębów

dezynfekuje i zapobiega tworzeniu się kamienia nazębnego. Odol jest przyjemny w smaku i nadaje jamie ustnej miły zapach.

Tw 1629

Protokoły posiedzeń Mędrców Sjonu.

Dotychczas krążyły pomiędzy ludźmi tylko rzadkie egzemplarze protokółów Mędrców Sjonu, mało więc kto otrzymał taką broszurkę do ręki, żeby poznać cele i dążenia wszechświatowego żydostwa.

Wychodząc tedy z założenia, że my, Polacy, mając tego „wybranego narodu” niewielej w swem państwie, musimy poznać dokładnie jego cele, dążenia, etykę i moralność, wydaliśmy z tych względów drukiem broszurę pod tyt. „Wróg przed bramą” zawierającą protokoły posiedzeń mędrców Sjonu.

Książka ta zawiera program podboju świata przez Żydów z opisem żydowskiego państwa w przyszłości. Ujęta jest ona w formie 24 protokółów, opiewających o wolności i idei, o prawie, polegającym na sile, o moralności w polityce, o waśni partyjnej, o samowładztwie, o zasadach rządu masonsko-żydowskiego itd.

Protokoły te pochodzą z zebrań kongresu sjonistycznego 1897 r. w Bazylei, gdzie zostały wykradzione z archiwum. Jeden egzemplarz dostał się do rąk gen. Suchotina, drugi do sędziego Nilusa, który je wydał w latach 1901, 1905 i 1917, lecz większość książek, a nawet całe nakłady, zostały skrzętnie przez Żydów wykupywane, żeby ukryć przez światem podłość swej duszy, swą „etykę” i „moralność”.

Wydaliśmy drukiem ten rewelacyjny materiał o kwestii żydowskiej, żeby zwrócić baczną uwagę szerokich warstw myślicącego społeczeństwa polskiego na niebezpieczeństwo żydowsko-masonskie. Książkę tę w cenie 3 zł. nabyć można w redakcji „Gazety Bydgoskiej” w Bydgoszczy ul. Marszałka Focha 39.

Dralle'so

Woda koloniska i kwiatowa o subtelnych zapachach

Tw 1141

JAPONSKI PROSEK

KATOL ZABIJA

WIELKIE ROZBĄCZWO
MUCHY, MOLL, POZYCI

AZUMI & LTD. OS. A. KA. (JAPONIA) PRZEBYT. KATOL. WARSZAWA, WILKASZ

Tw 1672

Odsłonięcie pomnika Moniuszki

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego”)

Katowice, w czerwcu. Od wczesnego rana zjeżdżają się śpiewacy z całego Śląska do Katowic. Pociągami, autobusami, tramwajami, ciężarówkami samochodami ozdobionymi zielenią i kwiatami zjechało 10 tysięcy ludu śpiewającego, aby złożyć hold Stanisławowi Moniuszce, którego pomnik, wzniesiony wyłącznie ze składek samych śpiewaków, ma być za chwilę odsłonięty.

Po nabożeństwie w katedrze formuje się z niezwykłą sprawnością i spokojem olbrzymi pochód armii śpiewaczy ze sztandarami, orkiestrami, wieńcami i kwiatami. Przechodzi przez całe miasto imponujący i barwny piękniemi strojami ludu wiejskiego. Na czele kroczą śląskie władze śpiewacze i delegacje. Ulice przylegające do placu Miarki, gdzie stoi pomnik (plac ma być przemianowany na plac Moniuszki) zapelniają się śpiewakami, ustawiającymi się na miejscach wyznaczonych odpowiednimi napisami według głosów — sopran, alty, tenory, basy.

Przed samym pomnikiem zbierają się przedstawiciele władz, Sejmu Śląskiego, delegacje i prasa. O godzinie 11,30 wchodzi na trybunę prezes związku śląskiego p. Imiela i przemawia do zebranych w słowach krótkich, prostych, niewyszukanych, podnosząc znaczenie czynu i myśli w nim zawartej, i przeciwstawiając czyn piękny słowom, mającym wyrazić jeszcze może piękniejsze zamiary, kończąc się jednak często na tych słowach tylko.

Wkońcu swego przemówienia zwraca się prezes Imiela do p. wicewojewody z prośbą o odsłonięcie pomnika, prosząc równocześnie księdza infułata o poświęcenie pomnika i przekazując pomnik miastu na ręce wiceprezydenta. Po opadnięciu zasłony z pomnika wydarł się z piersi 10 tysięcznej rzeszy śpiewaczy potężny krzyk entuzjazmu i radości, krzyk, którego fale rozniosły radjo po całym kraju, rzucając niejako wszystkim, a szczególnie powstałemu śpiewactwu polskiemu wyzwanie do wyścigu w twórcze, produktywne pracy.

W czasie poświęcenia pomnika wszyscy śpiewacy wykonali z towarzyszeniem orkiestry pod batutą dyr. Stońskiego „Gaude Mater Polonia” Gorczyckiego, „Pieśń Poranną” Moniuszki i „Rotę śląską” Maszyńskiego,

po skończeniu której obecny na uroczystości p. Maszyński był przedmiotem gorącej owacji.

Oficjalne przemówienia rozpoczął ksiądz infułat. Po nim przemawiali: wicewojewoda, prezes Zjednoczenia Śpiewaczego prof. Ponikowski i wreszcie p. Józefowicz, przedstawiciel Wilna, jako miasta, w którym Moniuszko najdłużej żył i działał. Ukazanie się p. Józefowicza na trybunie wywołało sensację z powodu jego uderzającego podobieństwa do Moniuszki.

Składaniem wieńców zakończono tę wspaniałą uroczystość.

O godz. 1 odbył się bankiet z udziałem wszystkich wybitnych osobistości obecnych na uroczystościach. Przemawiał m. in. poseł Korfanty, wznosząc toast na cześć wykonawcy pomnika, rzeźbiarza Chorembalskiego, któremu obecni urządzili gorącą owację. O godz. 3 odbyły się popisy chórów okręgowych w Hali wystawowej w parku Kościuszki, poprzedzone wykonaniem „Pieśni Rycerskiej” Moniuszki przez złączony chór męski w sile 1500 śpiewaków pod dyr. Stońskiego. Wrażenie imponujące — chór musiał bisować. Występy dwunastu bardzo silnych i ciekawych chórów okręgowych zwracały uwagę tak poziomem wykonawczym jak i świetną organizacją. Pomiędzy dyrygentami jest kilku młodych, którzy już dziś przedstawiają znakomite wyniki pracy. Gościnnie wystąpiły dwa chóry: „Tow. Muzyczne” z Dąbrowy i chór zbiorowy ze Śląska opolskiego, któremu publiczność powstawszy z miejsc, zgotowała żywiołową manifestację.

Wieczorem odbyło się w Teatrze Polskim doskonale przedstawienie „Flisa” i „Verbum Nobile” (popołudniu „Straszny Dwór”). W międzyczasie odbyło się szereg imprez w różnych częściach miasta, a radjo zajęte było wyłącznie transmitowaniem produkcji i odczytów moniuszkowskich. Nasilenie, tempo i punktualność przebiegu niezwykle bogate i w każdym, najdrobniejszym szczególe do końca przemyślanej uroczystości czyni zaszczyt organizatorom i jest wzorem jak należy te rzeczy urządzić.

Jutrzejszy dzień poświęcony jest wyłącznie zawodom i programowi związanemu z właściwym tematem VI Zjazdu Śpiewaczego na Śląsku.
St. Wiechowicz.

poriową, na magazyn monopolu tytoniowego i na halę rybną, budowaną oczywiście w bezpośrednim sąsiedztwie portu rybackiego. Mimo święta panował w porcie ruch; zórawie ładowały węglem dwa szwedzkie statki. Zdaleka obejrano port wojenny, zaś na redzie minięto transportowiec marynarki wojennej, wysmukłą „Wilję”.

Gładkie morze i słoneczna pogoda zachęciły do dalszej podróży po drobnej, lśniącej fali. O godz. 11,30 udano się wspólnie na Hel, przybijając po drodze do przystani sopockiej. Na Helu spożyto zamówiony wcześniej obiad i po kilku godzinach, spędzonych wśród domków rybackich, rosochatych sosen, suszonych się sieci i odpoczywających kutrów rybackich, ruszono z powrotem, również statkiem, do Gdyni, skąd wieczorem uczestnicy wycieczki Towarzystwa Młodych Przemysłowców, żegnani licznie przez członków miejscowego Tow. Przemysłowców, p. Kubalego, braci Ostojkich, p. George, Gerszala, Kuratowskiego, Sobczaka i innych, odjechali do Poznania, unosząc, bez kwestji, niezatarte, miłe wrażenia. F. ob.

Uroczystości dziesięciolecia konwentu Lechia

Msza św. w kaplicy akademickiej — Uroczysta akademja — Obrady konwentów — Bankiet rocznicowy — Wycieczka statkiem do Rogalina

Uroczystości z okazji 10-lecia istnienia konwentu „Lechia”, niezwykle zastężonego dla polskiego ruchu korporacyjnego, stały się wielkim korporacyjnym świętem, manifestacją tężny ruchu korporacyjnego, okazją do zadzierzgnięcia silniejszych więzów między młodzieżą akademicką a społeczeństwem.

Na uroczystości te zjechały z innych środowisk akademickich delegacje skartelizowanych z „Lechią” korporacji, a mianowicie: „Lutyko-Wenedji” (Lwów), „Sarmacji” (Warszawa), „Gnomji” (Kraków) i „Batorji” (Wilno). Uroczysty obchód 10-lecia, trwający dwa dni (8 i 9 czerwca), rozpoczęto wzorem dawnych zwyczajów rycerskich, do których prześwietnych tradycji korporacje polskie nawiązują, mszą św. (8 czerwca) w nowym Domu Akademickim, odprawioną przez filistrą „Lechii”, który również wygłosił płomiennie, miłością do Polski przepojone kazanie. Na mszę św. przybyły poczty sztandarowe wszystkich korporacji poznańskich i z „Lechią” skartelizowanych, oraz przedstawiciele starszego społeczeństwa i młodzieży w takiej liczbie, że mury kaplicy nie mogły ich pomieścić.

Po nabożeństwie dokonano wspólnej fotografii na tle murów wszechnicy poznańskiej.

W dalszym ciągu uroczystości odbyła się w południe w reprezentacyjnej sali Domu Rzemieślniczego, gdzie konwent „Lechia” posiada piękną kwatere, imponująca akademja rocznicowa. Olbrzymią salę wypełniła po brzegi zaproszona publiczność, dając tem wyraz swego zrozumienia poczyni twórczych młodzieży akademickiej, w przynajmniej większości narodowej. Na przedzie sali za stołem przydzielalnym stanął migocący wszystkimi kolorami tęczy barwny szereg pocztów sztandarowych. Akademję otworzył prezes konwentu „Lechia” kol. Kazimierz Małecki. Poczem nastąpiły przemówienia. Najpierw przemawiali witanie rzeszystemi oklaskami ojciec konwentu gen. broni J. Dowbór-Muśnicki i duszpasterz uniwersytetu Przewiełbny ks. Prałat Józef Prądzyński. Obaj mówcy stwierdzili, że konwent „Lechia” w ciągu 10-letniej swej pracy dobrze zasłużył się dla narodu. Przemówienia te przyjęto burzą oklasków. Następnie przemówienia wygłosili przedstawiciele korporacji skartelizowanych („Lutyko-Wenedji”, „Sarmacji”, „Gnomji” i „Batorji”), przedstawiciel poznańskiego Koła Młodzieży Wszechnicy, redakcji „Życia Młodzieży Akademickiej” i Kł. „Primislavii”. Delegatom Lwowa, Warszawy, Krakowa i Wilna zgotowano gorące owacje.

Po odczytaniu nadesłanych telegramów m. in. od rektora Kaszniczy, senatora dr. Seydy i dyr. Leitgebra i odegraniu przez orkiestrę pieśni „Vivat et Respublica” i „Vivat academia” — wygłosił dłuższe przemówienie prezes Małecki, podkreślając wyteżoną pracę polskich korporacji nad wyrobieniem nowoczesnego typu Polaka. Z kolei nastąpił bardzo podniosły moment wymiany umów kartelowych (aktów braterstwa) pomiędzy

korporacjami „Lechia” i „Batoria” (Wilno). Przy tej okazji owacyjnie przyjęto przemówienie delegata korp. „Batorji”, który oświadczył m. in., że Polska jest dla Polaków.

W dalszym ciągu akademji referaty wygłosili: prezes Koła Filistrów dr. Sokołowski, przedstawiając pracę filisterjatu (członków korporacji, którzy ukończyli studia) i kol. Tad. Pasikowskiego („Społeczne znaczenie idei korporacyjnej”), który za naczelne zadanie wychowawcze korporacji uznał wyrobienie swych członków na obywateli, poczuwających się do obowiązku pracy dla potęgi narodu i państwa polskiego.

Odegraniem wiązanki pieśni akademickiej i odśpiewaniem „Gaudeamus igitur” zamknięto uroczystość, która pozostawiła niezatarte wspomnienia w pamięci uczestników.

Tegoż dnia po wspólnym obiedzie obradowały konwenty Koła Filistrów i Rycerzy.

Wieczorem w sali reprezentacyjnej Domu Rzemieślniczego odbył się wspaniały komers z udziałem zaproszonych gości. Galerje sali wypełniły tłumnie panie, które ze względu na panujące zwyczaje korporacyjne w samym komersie udziału wzięć nie mogły. Komers zagaił prezes kol. Małecki, poczem przemówienia wygłosili ks. prałat Prądzyński, przedstawiciele Koła Filistrów korporacji, delegat poznańskiego Koła Młodzieży Wszechnicy i in.

W dn. 9 czerwca członkowie konwentu „Lechia” łącznie z zaproszonymi gośćmi odbyli wycieczkę statkiem do Rogalina.

Wycieczka, trwająca nieomal dzień cały, udała się pod każdym względem. Bawiono się w ciągu podróży, jak również w Rogalinie świetnie. Piękny, słoneczny dzień letni nie miało przyczynić się do wywołania wśród uczestników radosnego nastroju.

Gdzie sięga zacierzwienie

„Gazeta Bydgoska” donosi, że od 1 maja prezydent m. Bydgoszczy p. Sliwiński zakazał abonowania dla czytelni publicznej w Bibliotece Miejskiej, „Gazety Warszawskiej” i „Słowa Pomorskiego”. Wobec tego urzędnicy Biblioteki Miejskiej, widząc pożyteczność tych pism i uważając, że są konieczne potrzebne w zbiorach Biblioteki, abonują je dalej na własny koszt.

Dyrektor Biblioteki dr. Witold Bełza ukrywał tę sprawę nawet przed swoim decernentem, dr. Raszeją, dyr. Banku Ludowego. Decernent dowiedział się dopiero w ubiegły wtorek, dnia 3 czerwca, kiedy członkowie Narodowego Klubu Gospodarczego w radzie miejskiej zwrócili się do niego z zapytaniem, czy prawdziwe są pogłoski o bojkocie pism narodowych przez p. Sliwińskiego. P. Raszeja potwierdził to w całej rozciągłości.

Narodowe Koło Gospodarcze w interpelacji podkreśliło, że 1) „Gazeta Warszawska” jest naczelnym organem politycznym Stronnictwa, które ma w Bydgoszczy bardzo wielu członków i zwolenników, 2) że „Słowo Pomorskie” jest naczelnym organem Pomorza, z którym Bydgoszcz jest bardzo ściśle związana, 3) że wprowadzenie systemu walk partyjnych do instytucji użyteczności publicznej, jaką jest Biblioteka Miejska, jest niedopuszczalne, 4) że biblioteka Miejska dla zobrazowania życia danej epoki obowiązana jest mieć w swoich zbiorach roczniki pism wszystkich poważniejszych odłamów politycznych.

Jak widzimy, prez. Sliwiński „wstał” się nowym czynem „kulturalnym”, który kwalifikuje go na burmistrza do Pacanowa.

Znowu klęska B. B.

Leszno, 10 czerwca.

Na pierwszym posiedzeniu nowo wybranej rady miejskiej nastąpił wybór prezydium, którego wyniku oczekiwano z największym napięciem. Jak wiadomo, Narodowe Zjednoczenie Gospodarcze liczy 11 członków w radzie, B. B. zaś, połączwszy się z przedstawicielami właścicieli domów, lokatorów i sublokatorów, dysponował 10 głosami. Rozstrzygał więc Niemcy swemi 3 głosami. Tymrazem jednak Niemcy wstrzymali się od głosowania i wobec tego całe prezydium Rady miejskiej zostało obsadzone członkami Narodowego Zjednoczenia Gospodarczego. „Sanacja” nie otrzymała ani jednego miejsca. Prezesem rady miejskiej został ponownie p. Fr. Nowakowski. (s)

Nad naszym morzem

Wycieczka przemysłowców z Poznania w Zielone Świątki do Gdańska i Gdyni

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego”)

Gdynia, w czerwcu.

Towarzystwo Młodych Przemysłowców w Poznaniu skorzystało z dwóch dni świąt i pięknej pogody, żeby urządzić wspólną, większą wycieczkę nad Bałtyk, zwiedzić nasze porty handlowe, obejrzyć pomniki średniowiecznej architektury w Gdańsku, przekonać się o rozkwicie Gdyni i podziwiać piękno krajobrazu półwyspu helskiego.

Nakreślony program wypełniono szczegółowo i uczestnicy wycieczki powracali do Poznania pełni miłych wrażeń, ciekawych spostrzeżeń i licznych informacji.

Wycieczka Towarzystwa Młodych Przemysłowców w liczbie 86 osób, prowadzona przez prezesa p. J. Zabłockiego, wiceprezesa p. A. Piotrowskiego i skarbnika p. W. Wilaka, przybyła do Gdańska w niedzielę rano. Na śniadanie udano się do Domu Polskiego, gdzie przybyłych powitał senjor Polonji gdańskiej, zasłużony działacz, p. J. Czyżewski. Po posileniu się, wyruszone na miasto, żeby obejrzyć celniejsze budynki historyczne. Dokładnie zwiedzono ratusz, którego strzelista wieża jest ozdobą całego Gdańska, oraz Dwór Artusa, gdzie nadzwyczaj liczne są pamiątki przynależności Gdańska do Polski. W południe zwiedzono port gdański. Gościnni szyperzy polscy, zorganizowani w Związku Gospodarczym, posłużyli statkiem, na którego pokładzie wszyscy wycieczkowicze znaleźli wygodne miejsca i możność obejrzenia poszczególnych przystani, doków i zórawi portowych oraz licznych statków handlowych, które zaludniają port gdański. Ciekawą sztukę Polaka, Stanisława Czarneckiego, oglądano szczegółowo.

Wspólny obiad z przemówieniami red. Sędzińskiego, który razem z p. Czyżewskim i p. Lisińskim podjęli się obowiązków gospodarzy, oraz prezesa p.

Zabłockiego i p. Piotrowskiego odbył się również w Domu Polskim. Po obiedzie wyruszone do Oliwy, gdzie obejrzano sławny klasztor i park.

Pod wieczór dobito do Gdyni, gdzie biuro Pomorskiego Związku Turystycznego przygotowało noclegi i wieczery. Uczestnicy wycieczki, zmęczeni podróżą i zwiedzaniem Gdańska, szybko załatali się z kolacją i rozeszli się po kwaterek, żeby następnego dnia wstać skoro świt i jak najlepiej wykorzystać czas. W Gdyni powitali przybyłych członkowie miejscowego Towarzystwa Przemysłowców z długoletnim prezesem p. E. Kubalem na czele.

W drugi dzień Zielonych Świąt wyznaczono zbiórkę przed gmachem poczty gdynińskiej już na godzinę ósmą rano. Samochodami ciężarówkami, użyzonymi bezpłatnie przez gdynińskich przemysłowców pp. Vogla, Welza i Zakońskiego, wyruszone na objazd miasta, którego rozwój i zapowiadający się rozmiar wzbudzały ogólny zachwyt. Uczestnicy wycieczki widzieli przy szosie gdańskiej wspaniałe budowle szkoły morskiej i szkoły handlu morskiego, elektrownię Gródka i jedyny budynek historyczny w Gdyni, obecnie mieszczący koszarę policyjną i szpital dla zakaźnych, zbudowany w roku 1683 jako budynek gospodarczy folwarku Grabówko, który należał do króla Jana Sobieskiego. Z szosy gdańskiej udano się na Kamienną Górę, skąd podziwiano rozległy widok na morze i cały port. Samochody przewiozły niebawem uczestników wycieczki do portu, gdzie przed Łuszczarnią Ryżu zastąpiono na pokład holownika firmy „Speed”, żeby dokonać objazdu poszczególnych basenów i nabrzeży.

Z nowych, powstających budynków, uczestnicy wycieczki zwrócili uwagę na olejarnię, wznoszącą się w pierwszym basenie wewnętrznym, za Łuszczarnią, na pracującą już olbrzymią chłodnię

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Tragedja w Borach Tucholskich

Dwóch młodych ludzi, przyłapanych na kłusownictwie przyłapali to życiem

Nasz korespondent pomorski (ski) pisze:

Proces o zabójstwo Wiktora v. Dettmeringa z Jastrzębia pod Lnianem przez kłusownika Chmarę, zasądzonego niedawno na kilka lat ciężkiego więzienia, a ostatnio przeciw niejakiemu Ciesielskiemu z Lipinek o zabójstwo leśniczego Borowskiego w zagajniku pod Borowym Młynem nad Matawą, którego dla braku dowodów sąd okręgowy w Grudziądzu po dwudniowej rozprawie uwolnił — wykazały, że w pewnych okolicach Borów Tucholskich kłusownictwo przybiera coraz większe rozmiary.

W ostatnim mianowicie procesie zeznało kilku leśniczych w charakterze świadków, że rabusie zwierzyzny grasują niemal na wszystkich terenach leśnych, zwłaszcza w rewirach pagórkowatych, gdzie w gąszczach i parowach łatwiej zmylić uwagę leśniczych. Osobnicy ci wykonują swe nieuczynne rzemiosło nad ranem przed wzejściem słońca, zwykle w lasach bardzo odległych od miejsca ich zamieszkania. Takie wycieczki odbywają kłusownicy bez strzelby, mając broń zwykle już ukrytą w pewnym miejscu w lesie. Kłusownik, zdążający do upatrzonego rewiru, gdzie nie jest znany, nie wzbudza więc na ogół żadnego podejrzenia. Procesy, wytoczone na podstawie podejrzeń, kończą się zwykle uwolnieniem, ponieważ oskarżonemu nie trudno o postaranie się o świadków, przy pomocy których udowodnia swe alibi.

Zdawałoby się, że ciężkie kary a w najlepszym razie długi pobyt w więzieniu służyć przylumiają przynajmniej na jakiś czas żyłkę przestępczą ludzi oddanych kłusownictwu, niestety daleko od tego, a dowodem chociażby fakt że w piątek przed Zielonemi

Świątkami dwóch młodych ludzi przyłapali to życiem niecy swój zawód.

W tym dniu przed południem udał się leśniczy państwowy B. w towarzystwie ucznia do rewiru Zdroje, skąd w ostatnich dniach dochodziły tajemnicze strzały; obaj, uzbrojeni w karabin i dubeltówkę, ukryli się w zarosłach. Niebawem zauważyli na bocznej drodze dwóch osobników ze strzelbami. Gdy się zbliżyli na około 20 m. B. wezwał kłusowników, by odłożyli broń, lecz ci lekceważąc wezwania, zamierzali zrobić użytek z broni. Wówczas w obronie własnej obaj leśnicy strzelili równocześnie w kierunku kłusowników, kładąc obu trupem na miejscu. Okazało się, że byli to Mankowski i Staszewski, mieszkańcy gminy Jędrzejewo, lat 26 i 27.

O strasznym wypadku powiadomiono natychmiast władze państwowe, które tego samego dnia przybyły na miejsce ponurego zajścia. Zwioki zastrzelonych leżały na murawie w oddaleniu kilku mtr. od siebie, a obok nabite fusze i reszki niedokończonych śniadania. Następnie przewieziono oboje ofiary tragedji leśnej do młyna w Ryszce, gdzie komisja sądowno-lekarska dokonała sekcji.

Wiadomość o tragicznym wypadku rozniosła się z błyskawiczną szybkością po bliższej i dalszej okolicy powiatu świeckiego i tucholskiego, wywołując wszędzie przynębiające wrażenie. Szczegóło strasznego zajścia — prawdziwe i domniemane — skwapliwie podawano z ust do ust snując z opowiadania, nieuchwytnie wnioski i domysły. Ludzie ostrożni i rozsądni potępiają bez zastrzeżeń nieszczęsny nąłóg, któremu ulegają kłusownicy, których zawód, czy rychlej czy później, kończy się tragicznie.

Zadrzewienie Poznania

Zamjary dyrekcji ogrodów miejskich

W czwartek zbiera się deputacja parkowa celem omówienia kwestji zadrzewienia ulic naszego miasta. Na posiedzeniu tem przedstawi deputacji dyrekcja ogrodów miejskich listę drzew, które trzeba będzie wyciąć z powodu zamarznięcia, poprzednia bowiem ostra zima zniszczyła mnóstwo drzew i krzewów. Około 1500 drzew zniszczyły mrozy i tylko niewiele odżyło; przy starannym pielęgnowaniu mogą być one uratowane. Dobrze się zatem stało, że dyrekcja ogrodów miejskich nie od razu przystąpiła do wycięcia drzew, z których jednak część powróciła do zdrowia.

Na wspomnianem posiedzeniu dyrekcja przedstawi deputacji parkowej również plan obsadzenia ulic nowymi drzewami w miejsce zmarzniętych; za drzewi się również pewne ulice, które dotąd nie miały zieleni. Równocześnie omówi się sprawę założenia trawników i kwietników w środkowej części Al. Marcinkowskiego, gdzie wszystkie niemal drzewa wskutek mrozów uległy zniszczeniu.

Samo sadzenie odbyłoby się w jesieni br. lub na wiosnę przyszłego roku, w miarę oczywiście uzyskanych na ten cel kredytów. Dyrekcja przedewszystkiem obsadzi drzewami ulice na peryferiach, a również i tam, gdzie do miasta dojeżdżają pociągi. Wogóle cały Poznań i przedmieścia otrzymają dużo zieleni w postaci pięknych drzew. Również i Drogę Dębińską oraz nasypy przy Warcie otrzymać mają cieniście obramowane. (z)

„Djabeł i karczmarka“

Interesująca premiera odbędzie się w piątek w Teatrze Polskim

„Djabeł i Karczmarka“ Stefana Krzywoszewskiego na zakończenie bieżącego sezonu, przygotowuje Teatr Polski doskonałą, pełną humoru, werwy, barwności komedię wybitnego komedjopisarza Stefana Krzywoszewskiego „Djabeł i Karczmarka“, która ukaże się w połowie przyszłego tygodnia.

Lawirująca na pograniczu bajki, fantazji i prawdy, wyposażona w przepyszne role, dające olbrzymie pole do popisu dla wykonawców ta komedia, uchodzi za jeden z najcenniejszych u-

tworów autora „Edukacji Bronki“ i całego szeregu, cieszących się wybitnym sukcesem komedji. „Djabeł i Karczmarka“ przy nieprzeciętnych zaletach błyskotliwego humoru i zdrowego dowcipu, należy do sztuki o wybitnie moralnej tendencji.

Grana z olbrzymim sukcesem na wszystkich scenach polskich, jest jedną ze sztuk do których się wraca zawsze z przyjemnością, aby odetchnąć jej pogodną atmosferą i stanowić jedną z ważnych pozycji „żelaznego kapitału“ komedjopisarstwa naszego.

Sezon w Ławicy

Piąty dzień wyścigów konnych

W czwartek rozegranych zostanie 6 gonitw, z tych 2 płaskie, 2 z płotami i jedna z przeszkodami na dystansie około 4.000 metrów, oraz gonitwa włościańska. W tej ostatniej na dyst. około 1.100 metrów pod górę, udział wezmą 3-letnie i starsze ogiery i klacze stanowiących własność włościan rolników. Konkurencja zapowiada się duża; konie, które w roku 1929 — wygrały gonitwę włościańską są obecnie wykluczone. Mianowania odbywają się na torze w Ławicy przed wyścigiem.

Wobec licznych zgłoszeń koni do gonitw, wyścigi w czwartek zapowiadają się dobrze. Początek o godzinie 16. Dojazd pociągami o godz. 15.15 oraz bardzo sprawnie kursującymi autobusami Poznańskiej Kolei Elektrycznej od Ogrodu Botanicznego, dokąd dochodzą tramwaje linii 2 i 7.

Tajemnicze postrzelenie

Czy pies trafił na trop zbrodniarza?

Ubiegłej nocy około godz. 1 zamieszkały w Rudniczu pod Poznaniem 52-letni Stanisław Kaczmarek był na łowieniu ryb ze swym synem i innymi znajomymi. Gdy Kaczmarek wracał do domu, posłyszal dziwny szelest w życie, raptem wyłonił się kilku osobników, a jeden z nich strzelił trzykrotnie z rewolweru raniąc Kaczmarka ciężko w brzuch. W stanie groźnym przewiozł Kaczmarka pogotowie ratunkowe do lecznicy miejskiej w Poznaniu.

Na miejscu wypadku przeprowadzono natychmiastowe dochodzenie

przy pomocy psa policyjnego. Zgodnie z podejrzeniem Kaczmarka pies poszedł do mieszkania pewnego osobnika, wskazując na niego jako sprawcę. Podejrzanego osadzono w areszcie. (k)

KALENDARZYK

Środa, 11 czerwca 1930.

Słońce: wschód 3,30 — zachód 20,14 — długość dnia 16 godzin 44 min.

Księżyc: wschód 21,12 — zachód 2,58 — pełnia.

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn.: Środa godz. 7 rano. Temperatura powietrza wysoka plus 18 st. Cels. — Cisza. — Ciśnienie atmosferyczne umiarkowane 754 mm. — W ubiegłej dobie temperatura najwyższa plus 27 st. Cels., najniższa plus 13 st. C.

Stan wody w Warcie według notowań Inspekcji Dróg Wodnych w Poznaniu: dziś plus 0,04 m.

Kal. rz.-kat.: Barnaba Ap. — jutro Onufry Pust.

Kal. słow.: Radomił — jutro Wyszomir.

Nocna służba aptek

Śródmieście: Apteka św. Marcina, ulica Fr. Ratajczaka 12. — Apteka pod Białym Orłem, Stary Rynek 41. — Apteka św. Piotra, ul. Półwiejska 1

Jeżyce: Apteka Mickiewicza, ul. Mickiewicza 22.

Lazarz: Apteka p. Plucińskiego, ul. Marszałka Focha 72 narożnik ul. Niegolewskich.

Wilda: Apteka „Fortuna“, ul. Górna Wilda 96.

Pogotowie Lekarskie Związku Lekarzy, ulica Pocztowa 30, dyżuruje we dnie i w nocy. — Telefon 55-55.

KRONIKA KOŚCIELNA

— **Święcenia kapłańskie.** Dnia 14. bm. o godz. 6,30 udzieli Ks. Kardynał Prymas w katedrze poznańskiej święceń kapłańskich następującym diakonom: Baranowski Jan, Bielerzewski Ludwik, Brezczewski Leon, Czwojdzinski Leon, Finke Marjan, Frackowiak Ed., Frankiewicz Marjan, Jabłoński Józef, Jakubczak Albin, Janke Waclaw, Klinski Marjan, Lorenc Franciszek, Michalski Stanisław, Mnichowski Henryk, Müller Józef, Nieziolkiewicz Zenon, Nowicki Marjan, Pacyna Józef, Pawlak Tadeusz, Porankiewicz Walerjan, Rólski Czesław, Schmelcer Kazimierz, Spychalski Heljodor, Stróżyński Piotr, Szczerkowski Ireneusz, Szymański Aleksander, Walczewski Ignacy, Ziętański Roman, Zygmanski Aleksander.

— **Sodalicia Panien Urzędniczek.** Adoracja wynagradzająca odbędzie się nie w środę, lecz w czwartek dnia 12 bm. o godz. 19,30 w kaplicy sodalicyjnej.

— **Sodalicia Nauczycielek.** Nabożeństwo sodalicyjne odbędzie się 15 bm. o godz. 9 w kaplicy sodalicyjnej Ojców Jezuitów; po nabożeństwie zebranie plenarne w sali. Zebranie zarządu odbędzie się dnia 13 bm. o godz. 17 w Marianum.

OSOBISTE

— **Egzamin sędziowski.** W dniu 6. bm. przed Państwową Komisją przy Sądzie Apelacyjnym w Poznaniu zdali egzamin sędziowski p. p. aplikanci sądowi: Jan, Stanisław Demkow z Bydgoszczy, Bronisław Madry z Huty - Skorzecin, pow. Gniezno, Feliks Maciejewski z Łęki Mroczewskiej, pow. Kępno, Michał Majorek z Mianowa, pow. Mogilno i Janusz Schubert z Poznania.

ZEBRANIA, ZJAZDY

— **Posiedzenie Koła Ks. Ks. Profesorów na m. Poznań** odbędzie się 13 bm. o godz. 20 w sali gimnazjum Bergera przy ulicy Strzeleckiej. Na porządku obrad: odczyt ks. prob. Adamskiego n. t. „Zagadnienia pedagogiczne na I. Krajowym Kongresie Eucharystycznym w Poznaniu“.

— **Stow. Chrześc. Narod. Naucz. Szkół Powsz., Koło Poznań.** Posiedzenie plenarne odbędzie się dnia 14 bm. o godzinie 18 w auli pierwszej szkoły wydziałowej. Na porządku obrad referat p. Czarneckiej: „Wielki pedagog — bl. ks. Jan Bosko“ oraz sprawozdanie ze zjazdu delegatów w Ostrowie. O liczny udział prosi Zarząd.

— **Męski Chór Seraficki przy kościele Ojców Franciszkanów.** Nadzwyczajne walne zebranie odbędzie się dnia 13 bm. o godz. 20 w salce OO. Franciszkanów przy ul. Franciszkańskiej 2, I ptr. O liczny udział wszystkich członków nieczynnych i czynnych prosi Zarząd.

— **Sodalicia Pań Akademickich.** Zebranie miesięczne odbędzie się dnia 15 bm. o godz. 11 w lokalu Katol. Związku Polek przy ul. św. Marcina 68. Nabożeństwo sodalicyjne w kaplicy p. Wilczyńskiej przy ul. Zielonej 2, dom ogrodowy, parter, o godzinie 9,30.

WYKŁADY

— **Koło Polonistów U. P.** urządzi w sobotę dnia 14 bm. o godz. 20 w sali 17

Przy bólach lub zawrotach głowy, szumie w uszach, bezsenności, ziem samopoczuciu, pobudzeniu należy natychmiast zastosować wypróbowany przy tych dolegliwościach środek — wodę gorzką **Franciszka Józefa**. Sprawozdania naczelnych lekarzy zakładów leczniczych dla chorób żołądka i kiszek stwierdzają nadzwyczajną skuteczność naturalnej wody **Franciszka Józefa**, jako środka przeczyszczającego. Żądać w aptekach i drogerjach. nw 12 123

Collegium Minus (Uniwersytet) odczyt o Orkanie. Prelekcję wygłosi prof. Uniwersytetu Poznańskiego dr. Tadeusz Grabowski. Odczyt ilustrowany będzie recytacjami.

WYCHOWANIA, KURSY

— **Kurs społeczno - rolniczy dla nauczycieli szkół powszechnych.** Ministerstwo Rolnictwa w porozumieniu z Minist. W. R. i O. P. organizuje w Szkole Rolniczej w Środzie kurs dla nauczycieli szkół powszechnych, pracujących na terenie województw poznańskiego i śląskiego. Kurs potrwa od dnia 7 do 31 lipca. — Zapisy należy zgłaszać bezpośrednio do dyrekcji w Środzie przed 1 lipca. — Uczestnicy płacą za całkowite utrzymanie wraz z noclegiem 1,50 zł dziennie czyli 37,50 zł za cały kurs. Kwotę wymienioną należy jednocześnie z wnioskiem o przyjęcie przelać przekazem pocztowym do Środy. Plan zajęć: dziennie 5 godzin wykładów, 2 godz. tygodniowo poświęca się dyskusji nad samodzielnymi referatami słuchaczy, 6 godz. tygod. zajęć praktycznych w polu, budynkach i sadzie, wycieczki do czynnych instytucji społecznych, spółdzielni, okolicznych wzorowych gospodarstw. Należy zabrać bieliznę, pościel, siennik, koc i poduszkę.

WIECZORY, KONCERTY

— **Koło Przyjaciół Harcerzy przy 23. druż. harc. im. J. Wybickiego** urządza w niedzielę, dnia 15 bm. o godz. 15 na dziedzińcu szkolnym III. Szkoły Wydziałowej przy ul. Stromej wielki kiermasz. Własny bufet. Różne niespodzianki dla dzieci i dorosłych. Strzelanie o premje, losy, wyciągi dla dzieci i t. d. Wstęp 50 groszy i 30 groszy.

— **Bal wiosenny.** Z okazji zakończenia koncentracji Szkół Podchorążych Rezerwy, odbędzie się dnia 14 bm. w salach Kasyna Oficerskiego w Biedrusku pod protektoratem Komendanta Obozu Szkół Podchorążych Rez. pułk. dyplom. Władza bal wiosenny. O godz. 11 odbędzie się koncert połączonych orkiestr Szkół Podch., a o godz. 22 rozpoczyna się tańce. Komitet przygotował bardzo dużo niespodzianek. Komunikacja autobusowa z pl. Sapieżyńskiego, a koleją do Bolechowa zapewniona. Na dworcu, w Bolechowie oczekiwac będą gości samochody, które odwożą ich do Biedruska. Wstęp jedynie za zaproszeniami. Osoby, które ich jeszcze nie otrzymały, mogą zwracać się po nie do adjutantury Baonu Podch. Rez. Piechoty nr. 7 w Biedrusku listownie lub telefonicznie.

ŻYCIE SOKOLE

— **Żeńskie Tow. Gimn. „Sokół“ XIII** Zapowiedziane na dziś godz. 20 zebranie w sali Gospody Polskiej nie odbędzie się z powodów od kierownictwa niezależnych. O terminie przyszłego zebrania uwiadomi się.

— **Żeńskie Tow. Gimn. „Sokół“ XV. Śródka.** Zebranie plenarne odbędzie się dnia 12 bm. o godz. 20 w Domu Katolickim na Śródce. Między innymi ważnymi sprawami referat drh. Dobroczyńskiej.

KOMUNIKATY RÓŻNE

— **Służba telefoniczna między Polską a Włochami i Watykanem.** Od 1 bm. wprowadzono komunikację telefoniczną między Poznaniem, Bielskiem, Bydgoszczą, Gdynią, Katowicami, Lwowem, Łodzią i Warszawą z jednej strony a Fiume, Genową, Gorizia, Milanem, Polą, Romą, Cita di Vaticano, Torin, Triestem z drugiej strony. Opłata za trzymiutową rozmowę zwykłą wynosi od 7 fr. 50 cent. do 17 fr. 50 cent, zależnie od odległości danych miejscowości. Powyższą należność przelicza się na obiegowe złote polskie według ekwiwalentu obowiązującego w odpowiednim dniu dla złotego polskiego i franka złotego (obecnie 1 fr. zł. — 1 złoty 80 groszy). Bliższych informacji co do ruchu telefonicznego między Polską a Włochami i Watykanem udziela Urząd Telegraficzny w Poznaniu przy ul. Pocztowej 5 (nr. tel. 5707 i 5709).

— **Tow. Przemysłowców Poznań-Wilda** obchodzi dnia 15 bm. 38. rocznicę swego istnienia. Na tę intencję odbędzie się uroczyste nabożeństwo w kościele Zmarłych wstania Pańskiego, poczem uroczyste zebranie w lokalu posiedzeń przy Górnjej Wildzie 75. Po południu odbędzie się zabawa w ogrodzie „Dom Szwajcarski“ przy Drodze Dębińskiej 26.

— **Lista opłat kanałowych** za czas od 1. 4. 1930 r. do 31. 3. 1931 jest wyłożona do wglądu w czasie od 10 do 24 bm. w Ratuszu, St. Rynek, pokój 35 w godzinach służbowych od 10 do 13. Normy jednostkowe ustanowiono w wysokości 0,378 zł od 1 zł miejskiego dodatku do państw.

podatku od nieruchomości i niezabudowanych placów a 1,07 zł od 1 m długości frontu.

— **Wpisy do Państw. Gimnazjum im. Bergera.** Zgłoszenia uczniów do klasy pierwszej dyrekcja przyjmować będzie w dniach 16 i 17 bm. w godz. 17—19. Zgłoszenia do wyższych klas w tych samych dniach od 12—13. Do zgłoszenia należy dołączyć ostatnie świadectwo szkolne, metrykę urodzenia oraz świadectwo szczenięcia ospy. — Pokaz prac uczniów zakładu, wykonanych w pracowniach: rysunkowej, robót ręcznych i fotograficznej, odbędzie się w czasie od 17 do 19 bm. w godz. 11—13 i od 16—18. Wstęp wolny.

— **Z Związku Pracowników Bankowych.** Na skutek energicznych starań okręgowego zarządu Pozn. Związku Bankowców w dniu 12 kwietnia rb. powstał w Inowrocławiu oddział Związku Bankowców, którego władze ukonstytuowały się następująco: prezes p. Alfons Adamczak, wiceprezes p. Stefan Miecz, sekretarz p. Urbański Telesfor, zast. sekretarza p. Władysława Jędrzejczakówna, skarbniczka p. Jadwiga Plucińska. Na ławników wybrano pp. Feliksa Wasielewskiego oraz Florjana Dombka. W skład komisji rewizyjnej weszli pp. Joanna Helczykówna, Henryk Gogolewski i Witold Batog. Z uznaniem należy podkreślić, że lokalne dyrekcje banków do nowopowstałego oddziału odnoszą się bardzo życzliwie. Również obywatelstwo i prasa miejscowa przyjęły przychylnie do wiadomości fakt zorganizowania się bankowców w Inowrocławiu. (tr)

— **Zarząd Obwodowy Funduszu Bezrobocia w Poznaniu** komunikuje, iż należne od zakładów pracy wkładki na rzecz Funduszu Bezrobocia z tytułu zabezpieczenia na wypadek bezrobocia zatrudnionych robotników wpłacać należy do P. K. O. na konto 9600. — Do inkasowania należności Funduszu Bezrobocia Zarząd Obwodowy w Poznaniu nikogo nie upoważnia. W wypadku zgłoszenia się osób niepowołanych należy je oddać w ręce policji oraz powiadomić o tem Zarząd Obwodowy Funduszu Bezrobocia w Poznaniu przy ul. Libelta 12 (tel. 3814). Kontrolerzy funduszu są zaopatrzeni w odpowiednie legitymacje, które winni okazać przed rozpoczęciem kontroli w zakładzie pracy.

KRONIKA MIEJSCOWA

— **Papieskie Dzieło Rozkrzewienia Wiary przy parafii św. Marcina.** Staraniem wspomnianej organizacji wygłosił w niedzielę piękne kazanie misyjne w kościele św. Marcina O. Gerard Piotrowski, Bernardyn, były administrator apostołski w Harbinie (Chiny). — Tegoż dnia wieczorem dostojny ten misjonarz zaszczepił swą obecnością kwartalne zebranie Św. marcińskiego Rozkrzewienia Wiary i do licznie zgromadzonych słuchaczy (było ich około 600) przemówił w barwnych słowach na temat chińskich zwyczajów rodzinnych i religijnych, a następnie opowiadał smutki i radości misjonarza chińskiego. W uzupełnieniu swego wykładu, mowa zaznajomił zebranych z muzyką i śpiewem chińskim za pomocą płyt gramofonowych, następnie objaśnił mnóstwo doskonałych przeźroczy, a na koniec podał pouczający film o misjach chińskich. — O. Piotrowskiemu wręczono od parafian świętomarcińskich sumę 425 zł na polskie cele misyjne na Dalekim Wschodzie. Na dopełnienie programu złożyły się bardzo udane deklamacje misyjne Stasia Przybyły oraz Zbigniewa Kaczorowskiego. (z)

— **Z kursów dokształcających Koła Oświatowego Podoficerów Garnizonu Poznań.** W dniu 5 bm. zakończono okres szkolny 1929-30 kursów dokształcających podoficerów garnizonu Poznań w gimnazjum im. Bergera. Pod przewodnictwem dr. Romana Dziępczaka odbył się egzamin z zakresu 6 klas gimnazjalnych typu matematyczno - przyrodniczego, który zdał pp.: Gajda Mieczysław, Kasprzak Józef, Topuszek Edmund, Kosmalski Jan, Błażejowski Józef, Goszczyński Jan.

— **Z targu.** Dnia 11 bm. na pl. Sapieżyńskim płacono za nabiał: 1 kg. masła wiejskiego 3,60—4,40 zł; masła mleczarskiego 5,20 zł; kg. twarogu 1,00—1,20 zł; mendel jaj 1,90—2,00 zł; litr śmietany 2,00—2,40 zł; litr mleka pełn 30—32 gr; za mięso: 1 kg. słoniny świeżej 3,00 zł; słoniny wędzonej 3,60 do 4,00 zł; wieprzowiny 3,20—4,00 zł; wołowiny 2,80 do 4,00 zł; cielęciny 2,40—2,80 zł; skopowiny 2,80—3,20 zł; koziny 2,00—2,20 zł; smalcu 4—4,20 zł; za drób: kura 4—5 zł; perlicia 5,00—6,00 zł; kaczka 5,00—6,00 zł; 1 kg. tucznej gęsi 4,00 zł; para gołębi 2,00 do 3,00 zł; indyk 10,00 do 16,00 złotych; para kurcząt 3,50—5,00 złotych. królik 3—4 zł; ryby: 1 kg. karpia 4,80 zł; lina 3,00—4,00 zł; karasia 1,60—2,00 zł; leszcza 2,60—3,20 zł; okonia 2,60—3,60 zł; suma 4,00—5,00 zł; białych ryb 0,80—1,20 zł; 1 kg. san'acza 5,60—6,40 zł; mietusa 4 zł; szczupaka 5,00—6,00 zł; barweny 4—5 zł; 1 kilogram węgorza 4,80 do 5,20 złotych; za jarzynę: 1 kg. ziemniaków 8—10 gr; młodych ziemniaków za kg. 0,50—0,80 zł; 1 kg. marchwi 20 gr; buraków 10—15 gr; cebuli 20 groszy; szpinaku 20 groszy; jarmużu 60—80 gr; pietruszki 50—60 gr; seleru 0,80—1,20 zł; brukselki 2,00—2,60; białej kapusty 60—80 gr; modrej i włoskiej kapusty 0,80—1,00 zł; 1 p. ml. kalarepy 20 gr; 1 kg. bobu 1,20 zł; jabłek 1—1,80 zł; agrestu 1,00—1,20 zł; czereśni 2,00—2,40 zł; sałatka zielona główka 5—10 gr; 1 kg. rabarberu 25—40 gr; pęczek rzodkiewki 10 gr; 1 ogórek 0,60—1,00 zł; pęczek młodej marchewki 10—20 gr; 1 kalafior 0,60—2,00 zł; 1 kg. szparagów 2,00—3,20 zł; mendel raków 2,00 zł. — Grzyby: pieczarki 1,60 za kg. 1 kg. truskawek 4,00 zł. Duży dowóz jarzyn. Ceny bez znaczących zmian. (hu.)

KRONIKA POLICYJNA

— **Kierownik Oddziału Krajowego Banku Spółdzielczego** p. Nowostowski Mieczysław donosi nam o następujących szczegółach co do „Oszusta dolarowego” Ignacego Mikołajczaka, o którym pisaliśmy w rannym wydaniu naszego pisma z dnia 11 bm. Otóż do ujęcia oszusta przyczynił się w dużej mierze p. Nowostowski sam, donosząc policji o jego obecności na poczcie. Według wszelkich poznańskich ujęty oszust miał jeszcze dwóch nieuczciwych współników, przed którymi pragniemy czytelników naszych ostrzec.

— **Skradzione dolarówki.** W Łodzi skradziono przed kilku dniami większą ilość dolarówek. Jest podejrzenie, że złodzieje będą usiłowali je sprzedać w Poznaniu. Numery dolarówek są następujące: 881 147, 931 605, 935 381, 205 581 i 332 524. (k)

— **Obławy policyjne.** W nocy na 11 bm. zarządzono obławę na terenie Kobyłepola, Chartowa, Małty i Głównej. — Ujęto 8 podejrzanych osobników, bez dowodów tożsamości i stałego mieszkania. Podczas obławy na terenie miasta Poznania aresztowano 18 kobiet lekkich obyczajów. Sześć z nich odstawiono do lecznicy miejskiej. (k)

— **Nieuczciwy posłaniec.** Stanisław P., mieszkający przy ul. Dąbrowskiego 14, był chłopcem do posyłek w Domu Rzemieślniczym. We wtorek powierzono chłopcu 450 zł, z którą to sumą nieuczciwy posłaniec się ulotnił. (z)

— **Za przekroczenie ustawy przeciwalkoholowej.** Podczas kontroli lokali w wyszynkiem alkoholu w dniu 9. bm. podano do ukarania 6 restauratorów za przekroczenie ustawy przeciwalkoholowej. (z)

— **Kradzieże i włamania.** W ciągu wczorajszego dnia i nocy doniesiono o kilku kradzieżach z włamaniem przeważnie mieszkaniowych. Przy ul. Kopernika 6 z mieszkania p. Marjanny Maślanki skradziono 190 zł w gotówce. Z mieszkania p. Józefa Hermanna (Kopernika 4) skradziono garderobę męską, zegarek damski, dokumenty wojskowe i inne, wartości około 500 zł. Z podwórza przy ul. 27 Grudnia 14 skradziono pozostawiony na chwilę bez nadzoru rower męski p. Czesława Zielińskiego, zamieszkałego przy ul. Patr. Jackowskiego 15. — Nieznani włamywacze wtargnęli do mieszkania p. Agnieszki Tabaki przy ul. Wjazdowej 9; skąd skradli kilka chustek i nakrycie na głowę. Chustki te znaleziono u niejakiej Katarzyny Stawnej przy ul. Zielonej 1 i zwrócono je poszkodowanej. (z)

KRONIKA SĄDOWA

— **Proces prywatno-karny p. inż. Maczkowiaka przeciwko p. Czarneckiemu** i w dzisiejszym terminie nie znalazł epilogu. Czwarła z rzędu rozprawa znowu nie dała wyniku, albowiem dwaj najważniejsi świadkowie pp. Raczynski i Głowiński nie zjawili się. Następną rozprawę wyznaczona zostanie z urzędu. (tr)

Z OSTATNIEJ CHWILI

— **Strzeżmy naszych lasów.** W sprawie pożarów w lasach państwowych w Puszczykówku w dochodzeniach ustalono, że ogień spowodowali wycieczkowiec lekkomyślnie obchodząc się z zapalnikami. Większy pożar dalej wybuchł w dniu 9 bm. w Rozbitkach w pow. międzychodzki. Spaliło się tam około 35 ha. 30-letniego lasu sosnowego, własność Henryka Reichgo. Straty są bardzo dotkliwe, gdyż pogorzelec nie był ubezpieczony. W dochodzeniach ustalono, iż ogień spowodowali przejeżdżający przez las rowerzyści, porzucający w zeschle igliwie palące się zapalaki. (k)

— **Wpadł pod pociąg.** Na stacji w Jarocinie przejechany został przez pociąg towarowy, podążający z Ostrowa do Gniezna, starszy zwiroteńczy Franciszek Kmiecik z Jarocina. Okazało się, że Kmiecik po ukończonej służbie chciał sobie skrócić powrót do domu drogą przez tor kolejowy i nie zauważył nadjeżdżającego pociągu. Śmierć nastąpiła na miejscu. (k)

— **Samochód spłonął doszczętnie.** W pobliżu Bydgoszczy samochód jadący zosą z Grudziądza, IK 37915, kierowany przez Juljusza Hahna, najechał na zosie na kupę kamieni. Wskutek wypadku rozbił się zbiornik z benzyną, która rozlała się, powodując pożar. Samochód spalił się doszczętnie, a Hahn odniósł bardzo ciężkie porażenia. (k)

— **Auto wpadło na drzewo.** Na zosie między Bydgoszczą a Inowrocławiem samochód własność Karola Huebnera z Wierchosławic najechał na drzewo z powodu defektu kierownicy. Jadąca jako pasażerka Huebnerowa odniosła pokaleczenia. (k)

— **Skradzione części maszyny.** W tych dniach z fabryki konserw mięsnych w Bydgoszczy nieznanymi złoźczyńcy zrabowali części maszyny do siekania mięsa.

— **Aresztowanie złodziei ryb.** Wskutek doniesienia dzierżawcy majątności Tursko Poborek p. Teodora Ciężyńskiego o większych kradzieżach ryb ze stawów rybnych, ujawniono sprawców tych kradzieży. Są nimi bracia Karol i Marcin Rynowiccy, oraz Edward Rogala z Bogu-

slawia w pow. pleszewskim. Rogala przyznał się też do kradzieży ryb w majątności Waszów, własności Karola Brzozowskiego. Przy rewizji domowej obłożono aresztem pewną ilość ryb i sieci rybackie. (k)

— **Pożary.** W Garkach (pow. odolanowski) wybuchł pożar w domu mieszkalnym rolnika Jana Kurzawskiego, przenosząc się następnie na zabudowania Jana Waldeka. Oba domy spłonęły doszczętnie. Straty u Kurzawskiego i u Waldeka ocenia się na około 16 tys. zł. Szkody dla pogorzelałów są bardzo dotkliwe, gdyż byli oni ubezpieczeni zaledwie na sumę 2600 zł. — W Radoszewie (pow. wrzesiński) spalił się chlew, 4 sztuki bydła i narzędzia rolnicze, własność gospodarza Wincentego Maciejewskiego, wartości około 20 tys. zł. Przyczyny pożaru nie zdołano narazie ustalić. — Również z niewyjaśnionej przyczyny w dniu 8 bm. powstał ogień w zabudowaniach Jana Walczaka w Miłostawiu. Spaliła się doszczętnie stodoła, ubezpieczona na około 7 tys. zł. (k)

— **Zderzenie samochodu z wozem.** Na zosie, między Chodzieżą a Budzynie, zderzył się samochód osobowy, własność ziemianina Luettwitza z Karczewka (pow. chodzieski) z wozem rolnika Bernarda Luecka z Radwonek. Skutkiem zderzenia jadąca wozem Szarlota Lueck spadła, łamiąc rękę. (k)

— **Tragiczny epilog sprzeczki.** W Milewku pod Nowem na Pomorzu w czasie gwałtownej sprzeczki między gospodarzem Fr. Sobiechowskim a czeladnikiem rzeźnikiem Bronisławem Ślusarskim pchnął Śl. swego przeciwnika nożem tak nieszczęśliwie w plecy, że tenże zmarł niebawem wskutek upływu krwi. (x)

— **Nieszczęśliwy wypadek na statku.** Ślusarz St. Wiśniewski z Puław, zajęty na parowcu „Mars” w porcie toruńskim, naprawiał główne koło obrotowe; wskutek nieostrożności spadł W. między koło a ścianę statku, kalecząc się ciężko w głowę. Odwieziony do szpitala miejskiego, zmarł wskutek odniesionych ran. (x)

— **Obiecująca „roślina”.** Czternastoletni Henryk Cz., zatrudniony w charakterze gońca w firmie K. Rajman w Grudziądzu, sprzeniewierzył swemu pracodawcy 440 zł i zbiegł. Policja przychwyciła uciekiniera w Toruniu i oddała w ręce sprawiedliwości. (x)

RADJO

Programy radjofoniczne

Czwartek, dnia 12 czerwca 1930 r.

Poznań (335 m) godz. 11.30 uroczyste zebranie Stowarzyszenia Burmistrzów na woj. poznańskie na sali posiedzeń Rady Miejskiej w Poznaniu; **godz. 14.00** notowania giełdy pien.; **godz. 14.15** komunikaty gospod., rolnicze, PAT; **godz. 16.55** pogadanka na temat „Korespondencja krótkofalowa”; **godz. 17.10** odczyt p. t. „Holandia współczesna” (wygl. dr. Marjan Jedlicki); **godz. 17.30** kwadrans pogadanki gospodarczej; **godz. 17.45** koncert popołudniowy. (Transmisja z Warszawy); **godz. 18.55** komunikat z okazji „Tygodnia Emigranta Polskiego”; **godz. 19.00** „Anegdoty i facje historyczne” (p. Nowak); **godz. 19.15** feljton Stanisława Wasylewskiego; **godz. 19.30** odczyt rolniczy; **godz. 19.50** rolnicza skrzynka radjowa; **godz. 20.10** kurs elem. języka franc.; **godz. 20.30** recital skrzypcywo Ireny Dubiskiej. Przy fortepianie prof. Franciszek Łukasiewicz; **godz. 21.30** słuchowisko poważne (transmisja z Warszawy); **godz. 22.05** sygnał czasu, komunikaty PAT i sportowe.

Katowice (409 m) godz. 12.10 koncert gramofonowy; **godz. 16.20** koncert gramofonowy; **godz. 17.15** prof. Władysław Dzięgiel: „Jan Zamoyski — Kanclerz Wielki Korony”; **godz. 19.15** transmisja koncertu z Josefplatzu w Wiedniu; **godz. 21.30** słuchowisko (P. R. Warszawa); **godz. 22.15** — 22.25 komunikat meteorologiczny; **godz. 22.25** inż. Stanisław Nitsch: „Ze świata”; — Odkrycia, zdarzenia, ludzie”; **godz. 23.00** muzyka taneczna.

Warszawa (1412 m) godz. 12.10 „O czem wiedzieć powinna dobra gospodyni”; „O zabawach dziecięcych na świeżem powietrzu” — opowie p. M. Ankiewiczowa; **godz. 12.40** muzyka gramofonowa; **godz. 16.15** muzyka gramofonowa; **godz. 17.15** „Wśród książek” — Przegląd najnowszych wydawnictw — prof. H. Mościcki; **godz. 17.45** koncert popołudniowy kameralny; **godz. 19.10** giełda rolnicza; **godz. 19.25** płyty gramofonowe; **godz. 20.15** koncert popularny z Doliny Szwajcarskiej; **godz. 21.30** słuchowisko (Warszawa); **godz. 23.00** muzyka taneczna.

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:

Na pomnik Serca Jezusowego: Weronika Mańczak z prośbą o zdrowie 5 zł; — J. L. 5 zł; — H. Kowalska, Poznań 5 zł; — K. S. 5 zł; — M. S., Lwówek 10 zł; — Lammek 3 zł; — Stanisław Jeżewski 5 zł; — M. M. 20 zł; — Brzóska 10 zł; — S. Łukasiewska, Żnin 10 zł; — W. K. z wdzięczności za uzdrowienie ojca 5 zł; — A. G. 5 zł; — Kajowa, Żnin 5 zł; — Marcin Gałaszczak, Janikowo z prośbą o zdrowie 40 zł; — Zebrano na ślubie Stanisławy Budajowej z Kamionki z prośbą o błogosławieństwo dla nowożeńców 17,20 zł; — razem z poprzednio pokwitowanemi 765,55 zł.

Na chleb św. Antoniego: K. S. 10 zł; — razem z poprzednio pokwitow. 142 zł.

Czytelnikom Naszym,
przejeżdżającym
przez

Berlin

przypominamy, że otrzymają naj-
świeższe numery

„Kurjera Poznańskiego”

we wszystkich kioskach
gazetowych

na dworcach i w wiel-
kich hotelach

RUCH W TOWARZYSTWACH

— **Zw. Tow. Pom. Fryzjerskich Z. Z. R. P.** Zebranie informacyjne w sprawie wycieczki autobusami do Kórnik i Zaniemyśla odbędzie się dziś o godz. 20 w sali p. Jarockiego przy ul. Maszalarskiej nr. 8.

— **Tow. Śpiewu im. F. Nowowiejskiego.** Łazarz, urządza dnia 11 bm. zebranie plenarne w Kasynie Obywatelskiej, ulica Marsz. Focha 81.

— **Tow. Przemysłowców Jeżyce.** Plenarne zebranie odbędzie się dnia 11 bm. o godz. 20 w lokalu p. Kasperkowej przy ul. Kraszewskiego 16. Na porządku obrad wykład.

— **Tow. Śpiewu „Halka” Jeżyce.** Walne zebranie odbędzie się dnia 12 bm. o godz. 20 w lokalu posiedzeń p. Kasperkowej, ul. Kraszewskiego 16.

— **Stow. Porządku Publ.** Zebranie Dzielnic IV. Wilda S. P. P. odbędzie się dnia 12. bm. o godz. 19,30 w lokalu p. Figla, Wierzbicice 27.

LO-KITTAY W POZNANIU

Lo-Kittay, którego prasa polska oraz całej zachodniej Europy nazwała najznakomitszym eksperymentatorem naszego stulecia, po powrocie z Ameryki, gdzie odniósł olbrzymie powodzenie, przybywa na dwa gościnne występy do Poznania, z nowym, nader interesującym programem fenomenalnych doświadczeń. Ze względu na znakomitą ocenę poważnych doświadczeń Lo-Kittaya wyrażoną w bardzo pochlebnych recenzjach całej prasy Poznańskiej z okazji ostatnich występów naszego niepospolitego gościa, zapowiedziane sesyjy wzbudzą niewątpliwie we wszystkich sferach wielkie zainteresowanie. Lo-Kittay przeprowadzi podziw wzbudzające doświadczenia prawdziwego indyjskiego fakiryzmu, eksperymenty jasnowidzenia, o których w ostatnich dniach prasa świata całego szeroko się rozpisuje, następnie wyuczanie myśli na odległość, znieczulanie ciała oraz fantastyczne wprost doświadczenia gry wyobraźni, w których przeżywa się emocjonujące przygody w trakcie podróży dookoła świata przy pełnej świadomości, zupełnie na jawie. Lo-Kittay jest jedynym osobnikiem białej rasy, wykonującym te tak niezmiernie ciekawe eksperymenty. — Obwódka wieczory odbędą się w sali Domu Ewangelickiego, w poniedziałek, 16 i we wtorek, 17 b. m., o godz. 8.30 wieczorem. Bilety po cenach popularnych w składzie cygar W. P. Szejbrowskiego, ul. Gwarna. zw 24 032

TEATRY

— **Z Teatru Polskiego.** Dziś raz jeszcze najnowsza komedia St. Kiedrzyńskiego „Piorun z jasnego nieba”. Jutro po raz 24 krotokrotne widowisko „Przygody dobrego wojska Szejka”.

Premjera świetnej komedji fantastycznej Stefana Krzywoszewskiego „Djabiel i karczmarzka” odbędzie się w piątek.

— **Z Teatru Nowego.** Dziś i jutro „Carewicz” G. Zapolskiej. Doskonała ta sztuka zdobyła sobie powodzenie dzięki koncertowej grze całego zespołu z występującym gościnnie artystą scen warszawskich p. Aleksandrem Węgiorko na czele. Piękną rolę Soni gra p. Cieszkowska. Obsadę dopełniają pp. Szarski, Rolicz i inni. Dekoracje Al. Kobrynia.

Teatr Polski

DZIŚ — „Piorun z jasnego nieba”. Czwartek, 12. 6. „Przygody dobrego wojska Szejka”.

Piątek, 13. 6. „Djabiel i karczmarzka”.

(Premjera).

Sobota, 14. 6. „Djabiel i karczmarzka”.

Niedziela, 15. 6. „Djabiel i karczmarzka”.

Poniedziałek, 16. 6. „Przygody dobrego wojska Szejka”.

Początek o godzinie 8 wieczorem.

Bilety wcześniej do nabycia w kasie Teatru Polskiego, ul. 27 Grudnia.

Teatr Nowy

DZIŚ — „Carewicz” — gościnny występ Al. Węgiorki.

Czwartek, 12. 6. „Carewicz”. Gościnny występ Al. Węgiorki.

Początek o godzinie 8 wieczorem.

Bilety poprzednio do nabycia w składzie cygar p. Zygartowskiego, narożnik ul. Gwarnej i 27 Grudnia.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

ZGON MIRANDOLI

Nie zdajemy sobie jeszcze dokładnie sprawy z rozmiarów rewolucji literackiej, jaką wniosła w życie nasza epoka t. zw. „Młodej Polski”. Nietylko poezji i twórczości dotyczyły te reformy, sięgały również głęboko w życie społeczeństwa wogóle. Młody Kraków wywiesił u schyłku XIX stulecia, w ostatnich już jego godzinach, sztandar bezwzględnej walki z kointuństwem i filisterją na wszystkich polach i tępił je w każdej postaci. Reformował nietylko kolumnę drukarską i technikę wiersza, rozdmuchiwał węgielki buntu nietylko w twórczości literackiej. Pierwszym pionierem przemiany równie ważną wydawała się konieczność odnowy życia jednostki wogóle. Gdyż dopiero na innym ustosunkowaniu się człowieka do warunków codziennego bytu rozwinąć się może nowa twórczość. Tak, w kawiarnianym siedząc dymie, radzili magowie. Zasięg reform był wielce szeroki. Tępiły one kointuńską powściązłość, w życiu pana radcy najpierw, potem w stroju i byciu jego córki czy syna. Nareszcie w pojęciach moralności i stosunku człowieka do obiadu, kolacji i alkoholu. Basza Młodej Polski, redaktor „Życia”, teoretyk nagiej duszy decydował o tych sprawach w sposób skrajny, własną osobą dając przykład do naśladowania. A nie było chyba u nas od czasów Towiańskiego człowieka o tak przemożnym wpływie sugestii osobistej, jaką promieniował wówczas Przybyszewski. W orbicie tych wpływów znalazł się wkrótce Franciszek Pik. Nie należał on bynajmniej do młodzieży zapatrzonej bezkrytycznie w postać mistrza. Niewiele odeń młodszy (ur. w r. 1871) a więc rówieśny Orkanowi i Rydlowi wrócił niedawno z zagranicy. Nad kawiarnianym tłumem krakowskim górował wiedzą zdobyta w Heidelbergu, Berlinie, Paryżu w latach 1893—1898. Zyskał tam rozgląd na literaturę światową, poduczył się trochę filozofii, zapoznał z nowymi prądami w sztuce. Szukał siebie. W r. 1898 ogłosił tomik wierszy, biorąc do pseudonimu asumpt z nazwiska znanego humanisty włoskiego: Pica de la Mirandola, jednego z najuczestniejszych ludzi swego czasu (1494 we Florencji). O tym tomiku Pika-Mirandoli pisze Ant. Potocki:

„Jest to poeta dyskretny, mało-mówny a zamyślony. Ton zadumanej, nostalgicznej eurytmii — jakieś rozkołysanie ciche, które przecina nagła refleksja. Coś z nastroju tych, którym konieczność życia przerywa w duszy rozpoczętą modlitwę”.

Zdaje się, że w takiej chwili, po powrocie z zagranicy, znalazł się Mirandola wobec przewrotowych hasłał młodopolskich. I one wpłynęły decydująco na szukającego. Stałabowiem wobec dylematu dość jaskrawego: co wybrać, spokój życia czy cyganerję? Kusilo jedno i drugie. Spokój życia zapewniłoby mu bez trudności dziedzictwo krośnieńskie, w którym były dwie żyły złota: nafta i apteka. W epoce romantyzmu byłby z zasobem zdobytej filozofii życiowej wrócił do recept i cysterny ropy, za naszych czasów pogodziłby doskonale mikstury z pracą literacką. Wówczas jednak nie czas był na kompromisy. Mirandola wybrał cyganerję i życie z pióra. Pracował uczciwie i usilnie przez trzy dziesiątki lat. Skrwawionymi stopami deptał brud rzeczywistości. A szedł z pieśnią miłości:

Dla rzeczy co nie kwitną tu na czarnej roli
Dla rzeczy nie dających się przywabić chlebem
Dla rzeczy nie błyszczących pod tej ziemi niebem.

Tych kilka zdań to wyjątek, programowy, niejako, z wyznań poety. Przycichnął on wkrótce, nie znajdując na razie wyrazu dla piętrzących się zagadnień, jakby w poczuciu bezsily, świadom swej małości. „Wśród obcych ludzi” zablakany „wnuk braminów z nad Gangi”. Poezja młodych sięgała tymczasem szczytów, wybuchały wielkie talenty, jawiły się geniusze. Mirandola pozostał cichy. Przeszedł do pracy tłumackiej. Rozpoczął ją dawno, od przekładów ukochanego romantyka, Novalisa. Z czasem nabrał w tej pracy znacznej biegłości. Stał się jednym z najpilniejszych dostawców w tej dziedzinie. Kiedy w Poznaniu rozpoczęła wycho-

dzić „Biblioteka Laureatów Nobla” Mirandola objął w początkowych latach pierwsze skrzypce jako tłumacz. Już pierwszy tom tego wydawnictwa: „Colas Breugnon” Rollanda ukazał się w jego przekładzie. Może najsilniej w tym właśnie tomie przejawia się indywidualność roboty Mirandoli. Czynniono mu nawet zarzuty, częściowo słuszne, z racji nadmiernej swobody w polszczeniu Rollanda. Niemniej jednak ten stolarz burgundzki rozkochany w dobrem winie wychodzi w interpretacji Mirandoli doskonale. Z kilku tuzinów autorów różnych epok i piękna stylowego z największą miłością traktował egzotykę hinduską, najlepiej wszelako udawały mu się przekłady Maeterlincka („Życie pszczoł” i in.) oraz Selmy Lagerlöf. Poeta odzywał się rzadko. W roku 1918 ogłosił zbiorek p. t. „Tropy”. „Głęboki liryzm — pisze W Feldman — stanowiący muzykę duszy Mi-

randoli, przepaja te wiersze należycie, mimo nieodpowiedniej formy do głębokich zadum poezji współczesnej nad zagadką istnienia”.

Wierny poszukiwacz rozwiązań, marzący nieustannie, w pośród szarej pracy na chleb, o wielkim utworze powieściowym na ten temat, już stoi w obliczu wątpliwości rozwiązanych. W historii literatury zostanie po nim pamięć dobra. Jako twórca był jednym z wybitnie stylowych reprezentantów poezji okresu krakowskiego, jako człowiek padł może ofiarą okresu przybyszewszczyzny. Ci co go znali, serdecznego towarzysza z charakterystycznym migotem palca po ścianach klątki nosowej, zachowają o nim na zawsze wspomnienie jako o człowieku dobrym nad miarę, i nad miarę skromnym.

Stanisław Wasylewski.
Poznań.

ŻYCIE KULTURALNE

NAUKA

Wydział teologiczny T. P. N. w Poznaniu. W czwartek, 12 bm. odbędzie się o g. 20. wykład ks. prof. K. Kowalskiego na temat: „Tydzień augustjański urządzony staraniem Rzymskiej Akademii św. Tomasza z Akwinu”.

Z Towarzystwa Przyjaciół Nauk. Walne Zebranie Poznańskiego Tow. Przyj. Nauk odbędzie się w poniedziałek, dnia 16 czerwca, o godz. 18-tej w lokalu Towarzystwa (ul. Sew. Mielżyńskiego 26-7).

Spuścizna śp. profesora Jana Ptaśnika. Przyjaciel zmarłego uczonego oraz kolega w czasie studiów uniwersyteckich i później na katedrach w uniwersytetach krakowskim i lwowskim, prof. Franciszek Bujak, przedstawił w Polskiej Akademii Umiejętności stan spuścizny rękopiśmiennej po śp. Ptaśniku. Na czoło wybija się tutaj rękopis kompletnie przygotowany do druku pracy o Miastach i mieszczaństwie w dawnej Polsce, 16 rozdziałów, 600 stron; „jest to dzieło wysokiej wartości naukowej, jako pierwszy wszechstronny obraz rozwoju miast polskich od XIII w. do końca dawnej Rzeczypospolitej, pochodzący z pod pióra najlepszego znawcy historii naszych miast i będący owocem całej jego trzydziestoletniej pracy badawczej”. Trudno o lepszą charakterystykę. Na dalszą spuściznę składają się: materiały do kontynuacji wydawnictwa Cracovia artificum, poszczególnie rozdziały niedokończonych pracy pt. „Kultura artystyczna Krakowa w średnich wiekach”, materiały do kontynuacji wydawnictwa p. t. Monumenta Poloniae Typographica, materiał dokumentowy do historii rodziny Fuggerów i Wita Stwosza oraz jego rodziny, dalej szeregi rozpraw i szkiców z zakresu historii Krakowa, rękopis nowego wydania Zaków krakowskich, materiały do Acta camerae apostolicae z XV w. nakoniec notaty wykładowe. Istotnie — „rzadko kiedy skarga na śmierć przedwczesną jest bardziej uzasadniona, jak w tym wypadku”. Zyczyłoby tylko należało, ażeby publikacja tej spuścizny szybko doszła do skutku. Nie napotka to na trudności, ani przy „Miastach”, które weźmie każdy nakładca prywatny, ani przy pracach pomniejszych, które mogą pójść do czasopism. Spodziewać się należy, że lwowscy koledzy i uczniowie zmarłego dołożą maksimum starań. (zw)

MUZYKA

Dostojewski w operze. W czeskim teatrze narodowym w Brnie wystawiono operę Janaczka pt. „Zapiski z martwego domu” oparte na słynnej książce Dostojewskiego. Jest to ostatnie dzieło operowe autora „Jenufy”. Janaczek napisał libretto sam. Poznawszy w r. 1927 „Zapiski”, tak się do nich zapalił, że natychmiast przerobił je na tekst operowy i zaczął komponować. Przeróbka jest dość wolna. Tylko pierwszy akt dzieje się w więzieniu, drugi nad rzeką, trzeci w szpitalu, oraz w ostatniej odsłonie znowu w więzieniu. Już ciężko chory, Janaczek spisywał partyturę jak zwykle na luźnych kartkach, a potem, jakby czując bliski zgon, przewidywał ją od razu dwóm kopistom. Skończył „Zapiski” prawie równocześnie z kwartetem smyczkowym, który był jego ostatnim dziełem. Opera jest — jak twierdzą sprawozdawcy — świetna, pełna charakterystyki i śpiewności. (mp)

Balet o Anderseniu. Z Pragi donoszą nam: Grający obecnie gościnnie u nas teatr słowacki z Bratysławy posiada świetny balet, który stoi na wysokim poziomie inwencji dekoratorskiej i rytmiczno-plastycznej. Nic tutaj banalnego ani „klasycznego”, wszystko wysoce współczesne i świetnie, jak w zegarku, wyreżyserowane. Okazało się to na balecie Oskara Nedbala „Andersen”, który jest osnuty na tle andersenowskich bajek. Nedbał napisał muzykę wielce urozmaiconą i dekoracyjną, zespół, kostiumy, obrazy sceniczne i prędko wykonania były fenomenalne. (pm)

OCHRONA ZABYTKÓW

Chopiniana w Muzeum Narodowym. Z Krakowa piszą nam: Wzbogaciło się nasze Muzeum Narodowe dwiema cennymi pamiątkami, związanymi z Chopinem — jak pokrótce donosiłem. Znany jest w niezliczonych reprodukcjach obraz Feliksa Barriasa „Śmierć Chopina”. Przedstawia on mistrza na łożu śmierci, a przy nim Delfinę Potocką, która śpiewa. Według legendy miała ona mieć przepiękny głos i śpiewała wówczas znaną „Modlitwę Stradelli”, (która zresztą jest jak wiadomo podróbką i wcale od Alessandra Stradelli nie pochodzi). Otóż w Paryżu umarł prof. Uniwersytetu Edward Robin, który posiadał oryginalnego obrazu i umierając, zapisał go krakowskiemu Muzeum Narodowemu. Zapisał też album z nutami, pisanymi przez Delfinę Potocką i szereg muzykaljów, które były w jej posiadaniu. Syn zmarłego ofiarodawcy przekazał teraz te pamiątki do Krakowa, gdzie Muzeum Narodowe wystawiło je na widok publiczny. (km)

OCHRONA PRZYRODY

Zniszczenie pięknej alei? Donoszą nam z Gdyni: Mały Kąck będzie rozparcelowany. Już się to zaczęło. W projekcie parcelacyjnym znajduje się między innymi zniesienie pięknej alei, która od szosy gdańskiej wiedzie ku torowi kolejowemu. Byłaby to wielka szkoda, a nie ma żadnej rozsądnej przyczyny, aby taką piękną aleję niszczyć. Dla powiatu morskowego została utworzona Rada Ochrony Przyrody. Czy nie zajmie się ona biedną aleją, aby ją uratować? Trzeba szanować piękno naszego pejzażu. (pg)

TEATR

Jakich autorów grywał Reinhardt i ile razy? Piszą nam z Berlina: Między licznymi dziełami, jakie wydano ku czci Reinhardta w 25-lecie jego dyrektury Deutsches Theater, znajduje się repertuar teatrów reinhardtowskich za ćwierć wieku. Wystawił Reinhardt 452 sztuki i dał przedstawić 23374. Szekspir był grany przez 2527 wieczorów (najwięcej), potem Shaw (1207) Wedekind (1171, w tem słynne „Przebudzenie się wiosny”) Hauptmann (974), Goethe (746), Schillera (645), Strindberg (491) Tolstoj (473) Molier (333) Ibsen (306) itd. (st)

VARIA

Tenor tłumaczem Słowackiego. Z Warszawy piszą nam: Przy niedawnym jubileuszu świętego tenora Ignacego Dygasa okazało się, że artysta ten był pierwszym, zdaje się, tłumaczem Słowackiego na język włoski. Postaral się on, bawiac w Neapolu, aby przy ul. Santa Lucia nr. 26, gdzie mieszkał Słowacki, wmurowano tablicę pamiątkową. Dom ten był współwłasnością dwu posiadaczy: jakiegoś rzeźnika i pewnego biskupa. Otóż biskup, zanim dał pozwolenie na tablicę, chciał wiedzieć, czy Słowacki był religijny. P. Dygas, aby złożyć dowód, przelożaczł kilka utworów i przedstawił je dostojnikowi duchownemu. Te same przekłady złożył też w magistracie Neapolu, aby przekonać ten urząd iż Słowacki był wielkim poetą i zasługuje na to, aby tablicę uznano za „monumento nazionale” i wzięto pod opiekę miasta. Tak się też stało. (mw)

Pisma nadesłane

„Tęcza”. Zesz. 23. Treść: Od Redakcji. — M. Biskupka: „Emigracja”. — St. Piłgoń: „Frontem przeciw Niemcom”. — J. Kisielewski: „Wśród nowych powieści”. — Cz. Wilczyńska: „Zapomniany autor humorysta”. — T. Klein: „T. Klein: „Sztuka Teodora Axentowicza”. — X.: „Domy stolarów”. — J. M. Taylor: „Herb rodu Gizów”. — Kronika muzyczna. — Quis: „Nowa szlachta Europy”. — Światłocienie. —

CO WIEMY O CYGANACH

Z początkiem bieżącego roku dowiedzieli się czytelnicy K. P. o wyborze Króla Cyganów, Michała II. Kwieka. Niewiele później cieszyli się z zaszczytu, jakiego dostąpił Poznań, zostając rezydencją władzy Cyganów, który z rodziną i licznym dworem osiedlił się na Wildzie, skąd rzadzi ludem cygańskim w Polsce. A ma z temi rządami wiele kłopotu, gdy nawet w bliskości władcy nie mogą się jego podwładni powstrzymać od manifestowania narodowych cnót. Cóż dopiero zdala od stolicy! W marcu pisały dzienniki o Cyganach — koniokradałach w powiecie nieszwawskim, w maju — o Cyganach podpalaczach w pow. stopnickim. Przypomnę jeszcze wielki proces, jaki wytoczono przed dwoma laty bandzie Cyganów — morderców w Koszycach na Słowaczynie.

Przy wielu niecotach odznacza się to plemię jedną nie to cnotą, ale w każdym razie darem, świadczącym o gruncie psychicznym nie zupełnie jednakże złym. Mam na myśli znane zdolności muzyczne Cyganów, które zwłaszcza wysoko są rozwinięte u Cyganów węgierskich. O ich muzyce napisał Fr. Liszt pełną entuzjazmu książkę p. t. „Des Bohémiens et de leur musique en Hongrie”. Paris 1859, w której między innymi dowiódł, że cała muzyka węgierska wyrosła z motywów muzycznych cygańskich.

W ostatnich dniach plemię cygańskie rozprószone dziś po całym świecie przypomniało się nam w sposób rzeczywisty, że powiem po poznańsku „podpadający”. Oto, jak donosi K. C. I. z 21. 5. 1930 nr. 133, na wszechcygańskim kongresie w Koszycach na Słowaczynie postanowili Cyganie czynić zabiegi u rządów o to, by ich uważano za odrębny naród niepodległy. Jeżeli to prawda to mielibyśmy tu do czynienia z niezmiernie znajomym objawem bujania idei nacjonalnej w dobie powojennej. Ciekawe też jak sobie wyobrażają Cyganie swoją niepodległość wobec nieposiadania własnego terytorium. Mogliby np. wzorem Żydów zwrócić się do Anglii z prośbą, by im z olbrzymiego cesarstwa Indyjskiego wykroiła jakąś prowincję, gdzieś na północ-zachodzie, skąd wyszli wszak przed wiekami, gdzieby się milion rozproszonych po świecie Cyganów mógł osiedlić w spokoju. Przyszłoby się wtedy Polsce cieszyć, że pozbywa się elementu, z którego jej było nic, tylko trochę kłopotu — ale z drugiej strony możnaby mieć wtedy powód do pewnego żalu, że tracimy obiekt ciekawego studjum, którego dotychczas Polska należała nie oceniła. Cyganów swoich prawie nie znamy. Poza znajomością, częściową zresztą tylko, języka cygańskiego w Polsce, którą zawdzięczamy książkom. „Rys historyczny ludu cygańskiego” przez Teodora Narbutta. Wilno 1840; Kopernickiego. „Teksty cygańskie”. Kraków 1927. Pol. A. Um., Ed. Klich: „Fonetyka cygańszczyzny rabszańskiej” (w Symbolae grammaticae in honorem I. Rozwadowski, I. Cracoviae 1927). Ed. Klich: „Wpływ języka polskiego na dialekty Cyganów polskich” (w Prace Filologiczne t. XII) o innych stronach życia polskich Cyganów: ich zajęciach, zwyczajach, przesądach, wierzeniach, obyczajach etc. wiemy tyle co nic. To co o nich mówi Narbutt, to są ogólniki, nie wzbudzające zresztą wiele zaufania, także dla widocznego u autora uprzedzenia się na korzyść Cyganów. Po za książką Narbutta można jeszcze tylko wskazać na pracę notatek Zielińskiego w „Wisły” rocznikach od VI do XI-go. Nie wiemy nawet dobrze, ilu mamy Cyganów w Polsce, autor notatek o Cyganach w Poznaniu (p. Kurjer Poznański 1930 nr. 209) mówi o 14.000 — nie wiem skąd on wziął tę cyfrę, bo ostatni spis z r. 1923 pod rubryką narodowość przyniósł cyfrę dla Cyganów bez wartości, po kilkadziesiąt dla województw południowych, które (tj. Galicja) przed wojną wedle obliczenia austriackiego z r. 1889 miały cyganów zgórą 2.000, daty dotyczące języka jeżeli zostały opracowane, to w każdym razie ich nie cytowano. Kiedy się zwróciliśmy do Głównego Urzędu Statystycznego z prośbą o podanie mi odnośnych cyfr, nie raczono mi odpowiedzieć.

O swoich Cyganach wie więcej nasz sąsiad wschodni, ale o tem innym razem.

Poznań. Dr. Edward Klich

Ks. dr. Teodor Taczak został, jak pisaliśmy o tem obszernie w dzisiejszym wydaniu porannem, zamianowany proboszczem parafii św. Marcina w Poznaniu.

Młodzieży Męska

spiesz tłumnie na I. Krajowy Kongres Eucharystyczny w Polsce

Wspomniany kongres — jak już wiadomo o odpowiednich komunikatach — odbędzie się w czasie od 26 — 29 czerwca br. w Poznaniu.

W kongresie udział weźmie młodzież wszystkich warstw i stanów; specjalna sekcja młodzieży męskiej od kilku tygodni pracuje już nad ustaleniem programu obrad itp. dla młodzieży męskiej, który to program ostatecznie przedstawia się następująco:

Sobota 28 czerwca o godz. 11 — 14-tej w sali kina Metropolis, ul. Franciszka Ratajczaka **15 wielkie zebranie sekcji młodzieży męskiej**, którego program jest następujący:

1. Referat na temat: Młodzież skłupiona około Eucharystji to zadatek wielkości Narodu i Państwa wygłosi p. mec. W. Jankowski z Ostrowa;

2) referat na temat: „Eucharystja źródłem odwagi i męstwa wygłosi ks. prof. dr. Baranowski z Poznania.

Tegoż samego dnia o godz. 20 odbędzie się w kościele farnym **nabożeństwo dla młodzieży męskiej**, które celebrować będzie J. E. ks. biskup Laubitz z Gniezna. Kazanie wygłosi J. E. ks. biskup Wetmański z Plocka.

W niedzielę, dnia 29 czerwca młodzież bierze udział w **wielkim pochodzie manifestacyjnym**.

Sekretariat sekcji młodzieży męskiej mieści się w Poznaniu przy placu Nowowiejskim 5, gdzie udziela się również ewtl. bliższych informacji w sprawie udziału w Kongresie organizacjom i zresztem, które w kongresie chcą wziąć udział. Poza tem poszczególne organizacje jak Związek Młodzieży Polskiej (S. M. P.), Harcerstwo, Sokół, Drużyny Błękitne itp. zasięgnąć mogą bliższych informacji u swoich zarządów związkowych, a młodzież szkolna u ks. ks. prefektów.

Zgłoszenia na zapotrzebowanie kwater itp. jak wogóle udział w kongresie z podaniem liczby przybywającej młodzieży przyjmuje sekcja do 15 czerwca br.

Wystawa Krajobrazu Polskiego

Na Międzynarodowej Wystawie Komunikacji i Turystyki w Poznaniu

W dziale turystyki krajowej M. W. K. T. przy poparciu Departamentu Sztuki W. R. i O. P. i wydatnem współdziałaniu Ministerstwa Robót Publicznych urządzona będzie wystawa obrazów krajobrazu polskiego, mająca na celu zapoznanie spodziewanych licznych gości zagranicznych z piękną naszą przyrodą i wybitnymi dziełami tej gałęzi malarstwa polskiego.

Dyrekcja M. W. K. T. zwraca się z gorącym apelem do artystów polskich i właścicieli arcydzieł malarstwa polskiego o nadesłanie prac, zapraszając jednocześnie do komisji kwalifikującej pp. dyrektora Dep. Sztuki Min. W. R. i O. P. p. prof. Wł. Skoczylasa, prof. L. Wyczółkowskiego Poznań, prof. Ferdynanda Ruszczyca Wilno, prof. Wł. Jarockiego Kraków, radcę Min. Robót Publicznych K. Łapińskiego, kier. art. prof. W. Jastrzębowski Warszawa, red. Jana Kleczyńskiego Warszawa.

Dla przeprowadzenia akcji technicznej wyznaczono delegata M. W. K. T. p. red. Jerzego Guranowskiego Warszawa.

Poza wystawą obrazów urządzona będzie wystawa fotografii krajobrazu przy współdziałaniu najwybitniejszych fachowców i amatorów. Bliższe szczegóły odnośnie działu fotografii podamy niebawem jak również poinformujemy o projektowanej wyłączności z dwiema powyższymi wystawami artystycznych pocztówek t. zw. widokówek.

O dekoracje balkonów

Estetyczne i dydaktyczne, znaczenie ukwieconych balkonów. Apel do społeczeństwa

Niedawno odbyło się w sali rady miejskiej zebranie Tow. Miłośników miasta Poznania i zaproszonych gości w celu omówienia nader ważnej sprawy ochrony zieleni i przyrody naszego miasta i bliskiej jego okolicy jako płuc życiodajnych wielkiego miasta.

Między innymi poruszono też sprawę upiększenia naszych ulic przez odpowiednią dekorację balkonów, werand itp. kwiatami i pnąciami się roślinami. Zachęta w tym kierunku pod adresem właścicieli balkonów wychodzi rok rocznie na łamach miejscowej prasy ze strony Tow. Miłośników ogrodnictwa a Tow. Ogrodników w Poznaniu wyznacza nawet bardzo cenne premje i wydaje dyplomy uznania za dekorację balkonów. Przed paru dniami odbył się bardzo ciekawy pokaz kwiatów balkonowych w Ogrodzie Botanicznym na Jeżycach. Mimo tego sprawa jakoś kuleje, dużo bowiem balkonów świeci od lat pustkami i świadczy o małym zainteresowaniu się ich właścicieli pięknem przyrody, którą mogą tak wygodnie i tanio hodować tuż przy swem mieszkaniu. Poważne trudności ma coprawda lokator mieszkania balkonowego z nabyciem odpowiedniej ziemi tak zwanej kompostowej, która jest niezbędna dla roślin, wciśniętych w wąskie korytko lub ciasną doniczkę. W wielkich miastach zagranicznych jak Wiedeń, Berlin, Paryż rozwoją pomyślnie przedsiębiorcy tak ziemie dobrze już przygotowaną jak i skrzynki balkonowe różnej wielkości po mieście. Za niską opłatą dostarczają ziemię wprost na balkon, a usuwają starą wyczerpaną i nieraz już skwaśniałą. Mając dobrą ziemię, potrzebuje właściciel balkonu zakupić tylko odpowiednie i jemu się podobające rośliny. Zasadzenie i pielęgnowanie kwiatów uważa się zwykle za miłą i godziwą rozrywkę.

Szczególniej w dzielnicach robotniczych i mniejszych urzędniczych np. Wiedniu i Kopenhagi zobaczyć można każdy niemal balkon, tonący latem w zieleni i różnorodnym kwieciu. Ulica taka robi na przechodnia nadzwyczaj miłe wrażenie. Na balkonach ustawia się też niejednokrotnie pomysłowo i estetycznie wykonane obramowanie co w rodzaju altanek, całość obrośnięta jest roślinami pnąciami, jak dzikie wino, wika pachnąca oraz obsadzona petunją, pelargonjami i t. p. roślinami kwitnącymi aż do późnej jesieni. Ja sam hodowałem nawet karlowe drzewka owocowe na balkonie wzgl. werandzie z doskonałym wynikiem przy odpowiedniej pielęgnacji.

W takim to miniaturowym ogródku dcmowym na wzór japoński spędza rodzina najpiękniejsze chwile, tu się wychowuje dzieci i uczy od zarania szanować i pielęgnować rośliny. Dzieci wychowane w takiej atmosferze nie niszczą też kwiatów ani krzewów ozdobnych w parkach publicznych i nie rozkradają wszystkiego co im wpadnie pod rękę z ogrodników prywatnych a nawet z cmentarzy.

I w naszym mieście nie brak zamilowa-

wania przyrody na tem polu, czego są dowodem wydawane wyżej wzmiankowane uznania za najładniejsze balkony. Wielka jednak liczba balkonów i łóżki świecić będzie nadal pustkami o ile się nie dostarczy odpowiednio przygotowanej ziemi kompostowej w dom tak, jak się to robi w wielkich miastach zagranicą a nawet podobno w Warszawie. Tu się też otwiera sposobność do zarobkowania dla właścicieli furmanek lub ogrodników. Przy rozwoju ziemi należałoby zapytać każdego właściciela mieszkania z balkonem, czy potrzebuje ziemi i skrzynek do kwiatów. Ziemię tak zw. „prochnicę“ zwozi się z starych odlogiem leżących śmietników np. u wylotu ul. św. Wawrzyńca przy tczce kolejowym do Ławicy. Ziemia taka przesiana i przeczyszczona z domieszką superfosfatu lub innego sztucznego nawozu jest najlepszą dla kwiatów i roślin balkonowych. Nabycie zaś odpowiednich kwiatów na codziennych targach rynkowych lub u ogrodnika nie sprawia trudności i wielkich wydatków. Natomiast na dekorację balkonu przez zawodowego ogrodnika nie może sobie każdy pozwolić w dzisiejszych nadzwyczaj trudnych stosunkach ekonomicznych.

Małe zabiegi w pielęgnacji kwiatów balkonowych przez regularne podlewanie i czasowe spulchnienie ziemi wynagrodzi się stokrotnie.

Wdzięczne rośliny zakwitną niebawem, zapelnia swą wonią nasze mieszkania i upiększą barwnym kwieciem szarżyznę naszego życia. Ulice zaś miasta po uzupełnieniu zadrzewienia, które tak jest konieczne potrzebne dla zdrowia mieszkańców, przedstawiać będą ze swemi przyozdobionymi balkonami nader piękny i estetyczny obraz świadczący o prawdziwej kulturze społeczeństwa i jego zamilowaniu do piękna przyrody.

Poznań może znowu świecić dobrym przykładem wszystkim innym miastom w Polsce.

Przy tej okazji zwracam się do szanownych czytelników „Kurjera Poznańskiego“, a przede wszystkim do naszych pań z gorącym apelem o nienawianie kwiatów i gałązek z krzewów ozdobnych od chłopaków i wyrostków tak na ulicy jak i na targach, gdyż to są kwiaty skradzione z parków miejskich, ogródków lub z grobu jakiego nieboszczyka. Chłopak taki zużyje uzyskany grosz na podrzędne kino i bierze tam nieraz pogładowe lekcje o sztucznych różnych opryszków i kasiarzy wyświełanych na ekranie. Tu można ziemi zapobiec, gdy się nie będzie kupowało skradzionych kwiatów, roślin i innych przedmiotów wątpliwego pochodzenia. Panowie winni z całą energią reagować na wybryki i uprawiany wandalizm przez chłopaków. Winnych należy na miejscu do rąk ukarać, policja tu nie może pomóc, społeczeństwo winno samo się dozorować i wychować. A. Chybiński.

Walka byków „na wesoło“

Zorganizowanie walki byków w kilka dni po ukończeniu „tygodnia dobroci“ (niejasne określenie nadane okresowi czasu idącemu od jednej do następującej niedzieli, w którym wszyscy zachowują się jak zwykle, ludzkie się tylko że stali się lepszymi) może się wydawać nie do wykonania i wręcz nieetycznym. Impreza taka jednak, jak donosi z Melun prasa paryska, pomimo protestu Tow. dla ochrony zwierząt doszła do skutku i walki byków odbyły się z początkiem b. mies. w prowincjonalnym mieście Francji, Melun.

Pani Kamila Du Gast, przewodnicząca Tow. ochrony zwierząt osobiście pono interwenjowała w generalnym sekretariacie minist. spraw wewn. w Paryżu, niestety jednak bez skutku.

„Niech się pani nie obawia, oświadczył jej sekretarz p. Roquère, obojędnie się bez ba. barzyństwa, bez rozlewu krwi. Konie nie wkroczą na arenę a przy najmniejszym okaleczeniu byka „Corrida“ będzie wstrzymana. Zapewniano nas że tego rodzaju walki, bez zabijania byków, to zwykle widowisko cyrkowe, i nic więcej“.

— „To zwykle barbarzyństwo — miała oświadczyć wojownicza przewodnicząca, i wyszła z ministerjum z postanowieniem obronienia za wszelką cenę biednych zwierząt: byków, koni i... ludzi. Zorganizowała coś jakby wyprawę wojenną, apelując z patosem do narodu. Zgłosiło się 560 osób obojga płci, gotowych udać się do Melun na koszt Towarzystwa, uzbrojonych w gwizdawkę również dostarczone przez towarzystwo, celem uniemożliwienia odbycia się walki byków. Kilku z najbardziej zaufanych zaopatrzone w bomby dymiące, które, nawiasem mówiąc składały się z flaszeczek naplniętych płynem wytwarzającym dym, gdy się go rozleje na ziemię.“

Pobór ochotników p. Du Gast nastąpił w sobotę rano na placu Zgody w Paryżu. Piętnaście olbrzymich autobusów przewiozło obrońców zwierząt do Melun. Gdy przybyli weszli do cyrku, przepelnionego tłumem publiczności, przywitano ich ironicznym śmiechem i okrzykami.

O godz. 3 punktualnie wjechał na arenę na pięknym białym koniu pierwszy toredor. Przywitało go 560 przeraźliwych gwizdawk i protesty publiczności wołającej: „Precz z paryżanami, chcemy byka, chcemy corridy!“ Kilku demonstrantów wpadło na arenę, na komendę rozjątrzonych p. Du Gast, która z łoża w czerwonym kapelusiku na bakier kierowała całą akcją.

Rozpoczęła się wówczas nowego rodzaju „corrida“, pomiędzy demonstrantami a

oddziałem konnej żandarmerji, która starała się wypędzić z areny rozgorączkowanych obrońców z góry przegranej sprawy.

Publiczność, rozbawiona nieoczekiwanym widowiskiem, z zapartym oddechem śledziła przebieg walki. W końcu, musiało obezwładnić 15 z najbardziej hłaśliwych demonstrantów, i przemocą usunąć ich z areny. Pomiędzy nimi znajdowała się znana literatka Rachilde. Przed wyprawdzeniem ich z terenu bezkrawej walki, paru demonstrantów rozbiło o ziemię „bomby“ dymiące, co spowodowało spłoszenie się jednego konia i upadek żandarma. Reszta demonstrantów przyłączyła się do publiczności i już spokojnie przypatrywała się „corridzie“, która się odbyła z udziałem 5 byków spokojnie i bez krwi rozlewu. S. F.

Dziura w worku z kawą

Nieszczęście prześladowało złodzieja, który zamiast do składu jubilerskiego, dostał się do składu kolonialnego, gdzie właściwie dla zdobywców cudzej własności mało jest ponętnych rzeczy. Trudno, stało się. A że w kacie było kilka worków z kawą, trzeba więc było, w braku czego innego, zabrać się do nich. Chociaż kawa to obiekt najmniej pożądany dla złodzieja, bo na sprzedawanie jej funtami nie ma czasu, a pożywanie się jej w workach, to rzecz ryzykowna. Ale w braku złota dobra i... kawa.

Włamanie nastąpiło nocą, którą panowie tego fachu najwięcej lubią, dla tego, że ciemna. Ale w tym wypadku ciemność zgubiła złodzieja.

Z wysiłkiem przetransportował złodziej worki z kawą do swego pobliskiego mieszkania. Ciemność sprawiła, że niepowolani nie spostrzegli jego nocnej pracy. Ale ta sama ciemność przyczyniła się do tego, że złodziej nie spostrzegł małej skazy w worku, albo poprostu maleńkiej dziurki. Złoczyńca przenosił ostrożnie worek po worku, aż wreszcie nadeszła kolej na ten z dziurką. Wziął go na plecy i niesie, a kawa ziarnko po ziarnku sypie się na ziemię i znaczy ślady jego drogi. Końca wyprawy nie trudno się domyślić!

Po godzinie nastął świt. Właściciel składu był rannym ptaszkiem. Kiedy wszedł do składu, spostrzegł od razu ślady nieproszonych gości. Rozejrzał się dokładnie i zobaczył ziarnka kawy, znaczące drogę złodzieja. Po pięciu minutach strąbił policję i razem poszli do mieszkania nocnego ptaszka. Wydzwonili go z łóżka i przekonali się, że worki z kawą stały nienaruszone na ziemi. (al)

Szpital dla miliardarów

Zbytecznym dodawać, że szpital taki powstał w Nowym Jorku. Otwarcie jego nastąpi w dniach najbliższych. Dziwny to szpital, który niczem nie przypomina innych szpitali ani sanatoriów, czy też domów zdrowia. Jest to pałac, zawierający szereg apartamentów — nie ogólnych sal, ani pokojów — lecz apartamentów. Miliarderzy nie mogą przecież być leczeni jak zwyczajni śmiertelnicy. Trzeba ich otoczyć przepychem, dać im kosztowne meble i najradsze dzieła sztuki. Pomyślano zresztą także i o odwiedzających. Na ich intencję urządzono wykwinne sklepy z kwiatami, salony fryzjerskie, kioski z gazetami, bibliotekę, salę gimnastyczną, biuro telegraficzne, restaurację, ogrody na dachu, zaciszne gabinety do załatwiania korespondencji. Skromny ten szpitalik, kosztuje 45 milionów dolarów! Należy się spodziewać, że za taką cenę uzdrowienie chorego powinno być gwarantowane! (wl)

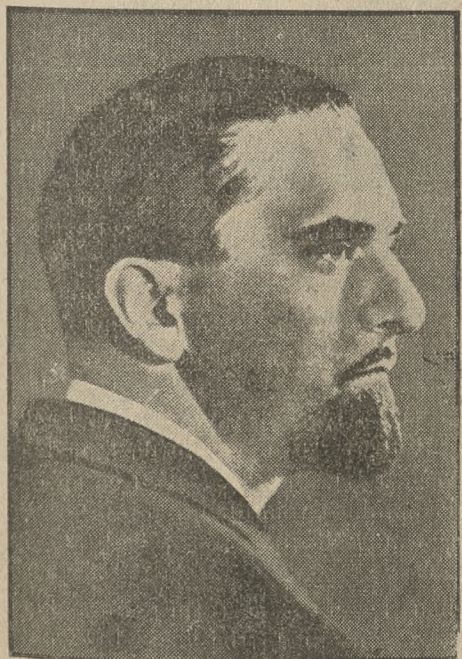
Co zawdzięczamy Chińczykom?

Jedwab znany jest w Chinach od niepałnionych czasów, do Europy dotarł on jednakże dopiero około 300 lat przed Chrystusem. Papier wynaleźli Chińczycy w początku ery chrześcijańskiej. Europa przejęła wynalazek ten w 12-em stuleciu. Herbatę nauczyła się Europa pić dopiero w wieku XVII-ym, chociaż w Chinach znana była już w II-im wieku po Chrystusie. Już 700 lat przed Chrystusem Chińczycy znali proch strzelniczy i używali go do fabryki ogni sztucznych, a już w XIII wieku kazał Kubłaj Khan używać go do fabrykacji granatów ręcznych. Pierwsza drukowana książka powstała w Chinach w roku 868, a druk zapomocą czołonek ruchomych powstał tam już około r. 1100. W drugim stuleciu Chińczycy wynaleźli porcelanę, a dopiero w r. 1518 przywieźli ją Portugalczycy do Europy, podrobić zaś fabrykację chińską udało się dopiero pod koniec wieku XVIII. Nie można się im dziwić, że pod wielu względami patrzą na Europejczyków zgóry. (wl)

Dowcipni złodzieje

Do mieszkania inż. Zagórskiego w Warszawie, Topolowa 11 — jak donosi „A. B. C.“ — dostali się złodzieje i skradli mu dość znaczną ilość garderoby, bielizny biżuterji. Na jaką sumę, nie ustalono, gdyż inż. Zagórski bawi poza Warszawą.

Złodzieje zostawili w mieszkaniu kartkę: „Generała Zagórskiego nikt nie złowił, nie będziemy i my żalowali inżyniera Zagórskiego“.

Dino Grandi, włoski minister spraw zagranicznych, bawiący obecnie w Polsce.

DZIAŁ GOSPODARCZY

Z chwili

Faryzeuszostwo celników

Jednym z najpilniejszych zadań, jakie Liga Narodów postanowiła rozwiązać, jest obniżenie poziomu cel. Słyszmy od dawna o rozejmach celnych, o tamaniu barier celnych, o znoszeniu chińskich murów celnych, o rozpruwaniu drutów kolczastych protekcyjizmu. Słyszmy ustawicznie o wszystkich tych projektach, piszemy o nich i — zanudzamy temi sprawami i czytelników i nas samych!

Trudno! Są to sprawy nazbyt ważne, by przymykać oczu. Gdyby to były jeszcze wymysły ideowców - pacyfistów - paneuropejczyków, to można by machnąć ręką. Ale projekty, o których mowa, mają swój wyraźny, acz ukryty cel: uniemożliwić uprzedmiotowienie państw rolniczych, potę, aby wchłaniały import z państw przemysłowych. Akcją obniżenia cel kierują kraje o silnie rozwiniętym przemysle, krajem, którym duszno w orbicie, granic, które rozsądza potrzeba eksportu. I to zdaniem, naturalnym zapieczeniem, przyrodzonym rynkiem zbytu są państwa rolnicze Europy, w pierwszej linii Polska.

Zarzuca się nam, że mamy za wysoką taryfę celną, że uprawiamy szowinizm protekcyjnistyczny. My zaś bronimy się, uprzejmie przepraszając, że ośmielamy się uprzedmiotowić kraj, że musimy wpiąć skonsolidować zrośnięty z 3-ech części organizm gospodarczy itd. Znajdujemy się w stałej defensywie przeciwko zakusom mocarstw przemysłowych. I stanowiskiem naszym, nazbyt pokornym i ustepliwym, wywołujemy wrażenie, że istotnie jesteśmy winni, boć „kto się tłumaczy, ten się oskarża”, jak mówi przysłowie francuskie.

Trzeba wreszcie przejść do ofensywy! Trzeba wskazać na hipokryzję tych, co głoszą pokój, a sięją wojnę. Trzeba powiedzieć:

Niemcy w ciągu ostatnich 10 miesięcy czterokrotnie podwyższyli cła na główne nasze produkty wywozowe. Austria szykanuje nas przepisami weterynaryjnymi, zobowiązując np. do dodawania wnętrzości bitej trzody podcazas jej wywozu. Węgry wymagają od jaj, idących tranzytem, świadectwa weterynaryjnego, że nie pochodzą z okolic, dotkniętych księgosuszem (!). Włochy utrzymują zakaz przywozu ziemniaków z Polski. Podobnie Austria. W Holandji obowiązuje zakaz importu wędlin polskich. Szwajcaria nie udzieliła nam kontyngentu przywozowego na trzodę chlewną. Belgja ostatnio podwyższyła cło przywozowe na owies polski. Itd., itd., można by litania taką uzbierać na kilka stronic.

Możnaby dalej wskazać na to, że w roku bieżącym, roku „rozejmu”, Egipt wprowadził generalną podwyżkę cel, podobnie jak Portugalia i że to samo grozi ze strony Stanów Zjednoczonych i Kanady, w których to państwach na gwałt wzmaga się „zbrojenia celne”.

Śmiało i otwarcie wskazanie na powyższe jaskrawe objawy hipokryzji stanowiłoby znakomite tło dla odmalowania położenia, w jakim znajduje się Polska, posiadająca przyrost naturalny 15 pro mille, skazana na uprzedmiotowienie kraju, celem dania pracy tym setkom tysięcy, których nie możemy wysłać na emigrację, z powodu istnienia zakazów migracyjnych w większości w rachubę wchodzących państw. Potrzeba „wychowania” przemysłu uzasadnia konieczność istnienia w Polsce cel „wychowawczych”. Ale czemu uzasadniają inne państwa, przedewszystkiem przemysłowe, ustawiczne podwyższanie cel agrarnych i wprowadzanie zakazów przywozu na artykuły rolnicze?

Krótkie informacje gospodarcze

— Liczba bezrobotnych na obszarze Prus Wschodnich wynosi 53 800 osób t. j. o 15.800 więcej niż w tym samym okresie roku ub. Główną przyczyną bezrobocia jest brak stosunków gospodarczych z Polską.

— Zakłady Forda w Detroit obniżyły ceny samochodów o 5 do 25 dolarów w tym celu, aby klienci mogli także zyskać na obniżeniu kosztów produkcji, które udało się przeprowadzić ostatnio zakładom Forda.

— Rząd rumuński dał zezwolenie na wywóz zagranicę 500 000 tonn ropy naftowej.

— Bank Francusko-Rumuński w Bukareszcie ogłosił upadłość. Należności wierzycieli wynoszą 900 milionów lei.

Konjunktury

Ziemiopłody

Ceny naszych głównych zbóż kształtowały się w ubiegłym tygodniu następująco:

	2.6.	3.6.	4.6.	5.6.	6.6.	7.6.
Pszonica						
Warszawa	43,00	42,50	—	42,50	—	—
Poznań	40,50	—	40,50	—	40,50	—
Lwów	37,50	—	—	—	—	—
Lublin	—	40,00	—	—	40,00	—
Żyto						
Warszawa	16,75	16,75	—	16,75	—	—
Poznań	15,50	—	15,25	—	15,25	—
Lwów	—	—	—	—	—	—
Lublin	—	14,25	—	—	14,50	—
Jęczmień						
Warszawa	19,00	19,00	—	19,00	—	—
Poznań	21,00	—	20,00	—	20,00	—
Lwów	—	—	—	—	—	—
Lublin	—	15,50	—	—	15,50	—
Owies						
Warszawa	17,50	17,50	—	17,50	—	—
Poznań	17,50	—	17,50	—	17,50	—
Lwów	—	—	—	—	—	—
Lublin	—	13,50	—	—	14,00	—

Oglądanie krajowych ceduł giełdowych nie napawa otuchą. Wszak weszliśmy już w przednówek, a mimo to brak jest ożywienia i tendencji wzrostowej cen. Wręcz odwrotnie: giełdy sygnalizują nastroj ospały i dalszy choć niewielki spadek cen dla pewnych ziemiopłodów. Bez zmiany pozostały tylko notowania owsa, natomiast pszenica spadła w pierwszych dniach ub. tyg. w Warszawie o 50 gr., a w Poznaniu żyto o 25 gr i jęczmień o 1 zł. Należy stwierdzić, że obecnie ceny osiągnęły poziom tak niski, jakiego nie notowano od długiego szeregu lat; przypomina on, a nawet przewyższa baissę z końca lutego i pierwszej połowy marca. W dniach 4. i 6. bm. notowano na giełdzie poznańskiej żyto po 14,75 do 15,25 za q; jest to niestety smutny rekord wyścigu cen w dół, który nie ma równego ani w notowaniach krajowych ani tem mniej w zagranicznych. Takie ceny nie opłacają nakładów intensywnej gospodarki naszych ziem zachodnich i nieuchronnym ich skutkiem przy dalszym trwaniu stosunków będzie odwrót do form eksten-sywnej gospodarki, co objawia się w tak charakterystycznym popycie na owce, o czym nam donoszą z tutejszych kół rolniczych. To też zgodzić się trzeba z uwagami biuletynu Państw. Instytutu Eksportowego, że „sytuacja (na krajowym rynku zbożowym) na najbliższą przyszłość przedstawiać się będzie bardzo groźnie”.

Cała trudność polega w tem, że jesteśmy krajem o przewadze produkcji żyta, którego konsumpcja zmniejsza się ustawicznie, wypierana przez pszenicę, jęczmień, mięso, nabiał i t. d. Tymczasem przedstawienie produkcji na inne ziemiopłody względnie na gospodarkę hodowlaną nie zawsze i wszędzie jest możliwe i wskazane wobec warunków naturalnych itp. innych momentów.

Niewiele nam pomogą zatem gorsze prawdopodobnie niż w ub. roku żniwa w innych krajach, o czym donoszą biuletyny zagraniczne. Grady i długotrwałe deszcze poczyniły w całym szeregu państw europejskich duże spustoszenia. W samej Italji obliczają straty wywołane nawalnicą gradową na 30 milj. lirów. Możliwości zbytu żyta do nowych żniw przedstawiają się obecnie następująco: w Norwegii — 20 do 40 tys. tonn; w Danji 20 do 30 tys. t., w Belgji i Holandji 5 do 15 tys. t., w krajach bałkańskich 20 do 30 tys. t. W wymienionych krajach daje się jednak silnie odczuwać konkurencja rosyjska. Naogół ceny na żyto i pszenicę na międzynarodowych rynkach światowych wykazują tendencję mocną. Narazie jednak znajdujemy się w sytuacji dziecka liżącego cukierki przez szybę.

Bydło i mięso

Warto zrekapitulować sytuację na tym rynku, która w ciągu ub. miesiąca doznała daleko idących niepomyślnych nagół zmian.

Bydło rogate wykazało tendencję słabszą w Poznaniu, ceny spadły od 4 do 6 zł, a na jałowice nawet od 8 — 10 zł. Również spadły nieco ceny na targowicy myślowickiej. Orientacyjne ceny rzeźni warszawskiej dla bydła pozostają bez zmiany, natomiast notowania na hali hurtu w Warszawie wykazują wzrost o 20 — 30 gr i to nie tylko z uboju warszawskiego ale i przywozową. Również zgodnie z podwyżką cen na hali hurtu detaliczne ceny urzędowe w Warszawie dla wołowiny podwyższone zostały z 2,90 na 3,10. Podobne zjawisko rozbieżności notowań spotykane i na rzeźniach galicyjskich a mianowicie żywiec we Lwowie i Krakowie nie wykazuje większych zmian w notowaniach, natomiast ceny mięsa bitego we Lwowie podrożały w kwietniu o 35 gr, a nawet 40 groszy. Jakże więc znaczenie posiadać mogą lwowskie notowania żywa. W Łodzi wołowina pozostawała bez zmiany na poziomie 2,10 — 2,20.

W Gdańsku na żywiec — bydło mamy również tendencję słabszą.

Cieleta. Na targowicy poznańskiej cieleta podrożały w przeciwieństwie do poprzednich miesięcy, w marcu bowiem i kwietniu mieliśmy spadek cen cielec. Lwów i Kraków wykazuje zniżkę cen cielec i co za tem idzie zniżkę cielęciny, natomiast w Warszawie orientacyjna cena żywych cielec według rzeźni ma wynosić o 15 groszy niżej w końcu maja, ale bardziej miarodajne notowanie cielęciny bitej na hali hurtu wykazuje przeciwnie wzrost o 30 groszy. Mamy tu więc to samo zjawisko co przy wołwinie.

Swinie wobec spadku cen na rynkach zagranicznych, o czym niżej, wykazują na wszystkich rynkach kraj. tendencję słabą. W Poznaniu spadły ceny od 10 do 12 groszy za wyjątkiem swiń mięsnych i bekonowych, które mają tendencję mocniejszą. W Myślowicach od 10 — 15 groszy, w Warszawie według notowań kasy ubezpieczeniowej od 10 — 20 groszy, a według notowań rzeźni tylko o 5 groszy. Bite swinie w Warszawie staniały o 10 groszy na hali hurtu, ceny detaliczne słoniny i smalcu w Warszawie pozostają bez zmiany, chociaż dla smalcu amerykańskiego tendencja jest nieco słabsza. W Łodzi swinie bite staniały jeszcze znaczej, a mianowicie o 30 groszy, w Lublinie, a więc na dalszej prowincji ceny swiń żywych spadły nawet o 40 — 50 groszy, co jest bardzo charakterystyczne, ale jeżeli chodzi o ceny na jarmarku przy targowisku miejskim, natomiast ceny przy rzeźni miejskiej spadły tylko o 30 groszy. Na rynkach galicyjskich mamy również spadek cen swiń we Lwowie i Krakowie ceny spadły od 10 — 25 groszy, bite swinie we Lwowie spadły o 25 do 30 groszy, a w Krakowie nawet i 35 do 50 groszy. W Gdańsku mamy również spadek swiń od 1 — 3 guld. Na rynkach zagranicznych w maju wobec premijowej polityki niemieckiej rynki w Wiedniu i Pradze wykazały zniżkę cen. W Pradze na początku maja ceny osiągały 10,50 do 11,25 w końcu zaś maja 9,00 — 10,25, mamy więc spadek 1,00 — 1,50 t. j. groszy 32. W Berlinie swinie miały również tendencję słabszą, ceny spadały w dalszym ciągu. Na rynku bekonów w Londynie mieliśmy również spadek cen chociaż niewielki, polskie jednak utrzymały się na jednakowym poziomie, t. j. 84 — 86, chude 82 — 84.

Cukier

W końcu maja wszystkie cukrownie przeszone w Zachodnio-Polskim Związku Przemysłu Cukrowniczego odnowiły dotychczasową umowę kartelową na dalsze 6 lat, t. j. na okres kampanji 1930/31 do 1935/36. Związek ma na celu utrzymanie wspólnej sprzedaży cukru i wspólnego finansowania się cukrowni przeważnie drogą zaciągania poważnych pożyczek zagranicznych (angielskich). Dążeniem Związku jest oparcie finansowania akcji cukrowniczej na własnych kapitałach obrotowych.

Nasz przemysł cukrowniczy zmuszony jest przeszło połowę swej produkcji wywozić zagranicę po cenach wykazujących wobec konkurencji taniego cukru trzcinowego od szeregu lat tendencję zniżkową i zgola nie pokrywających kosztów produkcyjnych. Tymczasem rynek krajowy jest mało chłonny i w związku z przeżywanym kryzysem ogólnogospodarczym ostatnio jeszcze mniej konsumował cukru. Cukrownictwo podjęło zatem wielką kampanję propagandową, która odnosi już skutki, gdyż np. kwiecień rb. wykazał wzrost spożycia wewnętrznego o przeszło 10 proc. w porównaniu z kwietniem r. ub. Niewątpliwie proces zwiększania się konsumcji krajowej będzie trwał i nadal, co może mieć nader poważne konsekwencje dla uzdrowienia podstaw finansowych tej ważnej gałęzi przemysłowej.

Manufaktura

Sytuacja w przemyśle bawełnianym nie uległa większej zmianie; cyfra robotników zatrudnionych utrzymuje się na tym samym poziomie. Natomiast spada liczba robotników w przemyśle wełnianym, który zwolna przygotowuje się do kampanji zimowej po bardzo słabym sezonie letnim.

PODATKI I OPŁATY

(p) Stosowanie ulgowej stawki podatku obrotowego przy obrotach pomiędzy przedsiębiorstwami przemysłowymi. Do liczebnej judykatury Najwyższego Trybunału Administracyjnego, określającej pojęcie „zużycia i przerobu”, na zasadzie którego transakcje od przedsiębiorstw przemysłowych do przedsiębiorstw przemysłowych korzystają ze zniżonej na 1 procent stawki podatku obrotowego, przybył nowy wyrok Trybunału, załatwiający skargę fabryki śrub w Białej, która sprzedała śruby i nity fabrykantom mebli giętych, oraz przedsiębiorstwom kopalnianym. Najwyższy Trybunał Administracyjny twierdzi, że jeżeli w danym wypadku śruby i nity zgodnie ze swoim ostatecznym przeznaczeniem zostały użyte przez nabywającą przedsiębiorstwa do wyrobu mebli giętych, względnie do spajania części składowych maszyn i przestają istnieć w swej pierwotnej postaci w obiegu, to

tem samym nastąpiło równocześnie ich „zużycie”. Gdy jednak omawiana ulga podatkowa uzależniona jest w myśl powołanego przepisu ustawy od istotnego warunku, by zużycie nastąpiło „w prowadzonym przemyśle”, przeto jasnym jest, że ulgowa stawka podatkowa nie może być stosowana w wypadkach sprzedaży towarów przez przedsiębiorstwa przemysłowe innym przedsiębiorstwom nie dla celów produkcji, lecz dla celów inwestycyjnych. Stawka ulgowa więc nie powinna być stosowana do tej części obrotu, która — jak to według treści skargi w niniejszym wypadku miało miejsce — przypada na sprzedaż nitów przedsiębiorstwom kopalnianym do budowy rezerwarów, lub też do spajania części składowych maszyn, to jest dla celów inwestycyjnych samego nabywcy.

KRONIKA GOSPODARZA

(k) Praktyki zawodowe zagranicą. Międzynarodowa Izba Handlowa, pragnąc udostępnić młodym ludziom, posiadającym odpowiednie wykształcenie techniczne, względnie handlowe, odbycie uzupełniającej praktyki w zakładach zagranicznych, upoważniła sekretariat generalny do pośredniczenia w wyszukiwaniu odpowiednich praktyk dla osób zainteresowanych.

Jako warunek niezbędny wymaganiem jest, ażeby kandydat, ubiegający się o praktykę, zajmował obecnie w kraju zajęcie stałe, ażeby posiadał pewien zasób praktycznej wiedzy zawodowej, oraz, ażeby po powrocie z zagranicy nadal pracował w obranym zawodzie. Kandydaci winni wylegitymować się zaświadczeniem swego pracodawcy, stwierdzającym ich kwalifikacje. Niezbędna jest również gruntowna znajomość języka obcego. Wzajemność wymiany nie obowiązuje, to znaczy, że firma krajowa, wysyłająca swego pracownika zagranicę, nie jest obowiązana do przyjęcia na praktykę cudzoziemca. Koszty pobytu zagranicą mogą być pokryte w sposób następujący: 1) koszt wysłania ponosi firma wysyłająca, 2) odbywający praktykę utrzymuje się wyłącznie z wynagrodzenia, wypłacanego przez firmę zagraniczną, udzielającą praktyki, 3) kandydat może otrzymywać dodatkowy zasiłek od firmy wysyłającej, o ile tego będą wymagały warunki. Wyjednanie należytego wynagrodzenia dla praktykantów leży w obowiązku komitetów narodowych poszczególnych krajów. Podania o uzyskanie wyżej wymienionych praktyk, łącznie z odpowiednimi formularzami, które wypełniają kandydaci i ich pracodawcy, należy kierować pod adresem międzynarodowej Izby Handlowej — Polski Komitet Narodowy w Warszawie.

AMAT

płatki mydlane

są o połowę tańsze, ale tak samo dobre jak wszystkie inne zagraniczne płatki mydlane

nw 11 895

BIAŁE ZĘBY

- tylko przez stałe używanie pasty do zębów

CHLORODONT

We wtorek, dnia 10 czerwca r. b. zmarła po ciężkich cierpieniach, opatrzona kilkakrotnie Sakramentami św., moja najdroższa żona, nasza ukochana matka, siostra i szwagierka, ś. p.

z Dobroniów Walerja Sroczyńska

o czem zawiadamiają

w ciężkim smutku pogrążeni
mąż z dziećmi i rodzina.

Msza św. żałobna odbędzie się w kościele XX. Misjonarzy św. Wincentego a Paulo, ul. XX. Misjonarzy, dnia 13 b. m. o godzinie 8 rano. Pogrzeb tegoż dnia o godzinie 4 po południu z domu żałoby, ul. Chodkiewicza 5/6, na nowy cmentarz.

Bydgoszcz, Poznań.

Osobnych zawiadomień nie wysyła się.

nw 12122

We wtorek, 10 czerwca r. b., o godz. 8 rano zasnęła w Bogu, po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzona Sakramentami św., moja najukochańsza i nigdy niezapomniana żona, najtroskliwsza mamusia, najdroższa córka, kochana siostra, bratowa i szwagierka, ś. p.

Marja z Witkowskich Stróżynowa

Eksportacja zwłok odbędzie się w czwartek, 12 b. m. po poł. o godz. 7 do kościoła parafjalnego w Lubasz. Nabożeństwo żałobne i spuszczenie zwłok do grobu nastąpi w piątek, 13 b. m. o godzinie 10 przed południem.

W ciężkim i nieutulonym smutku pogrążeni

Lubasz, Szamotuły, Poznań, Czarnków, Wągrowiec, dnia 11. 6. 1930.

mąż z synkiem i rodzina.

Osobnych zawiadomień nie wysyła się.

Powózki oczekiwać będą w piątek o godzinie 9,50 na dworcu w Lubasz.

dw 5381

Zakład Pogrzeb. wy „Bracia Nowak”. Poznań pl. Nowomiejski 10 Tel. 1046.

Dnia 10 czerwca 1930 r. zasnęła w Bogu, po krótkich lecz ciężkich cierpieniach, opatrzona Sakramentami św., moja najdroższa żona, nasza najukochańsza mamusia, córka, synowa, bratowa, szwagierka, ciocia i kuzynka, ś. p.

Janina z Kominowskich Weissowa

Pogrzeb odbędzie się w piątek, 13 bm. o godz. 5 po południu z kaplicy św. Józefa na cmentarz św. marciński przy ul. Bukowskiej. Msza św. żałobna odprawi się w sobotę, 14 o godz. 8 rano w kościele św. Marcina, o czem uwiadamia

w ciężkim smutku pogrążony

mąż z dziećmi i rodzina.

Poznań, pl. Wolności 13.

Osobnych uwiadomień nie wysyła się.

Zakład pogrzebowy „Ceremonjal”, ul. Towarowa 25 — Telefon 31-80.

dw 5333

W poniedziałek, 9 czerwca, o godz. 23, rozstał się z tym światem, po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzony Sakramentami św. mój drogi mąż, nasz ukochany ojciec, syn i brat, ś. p.

Mieczysław Dobierski

w 43 roku życia. Pogrzeb odbędzie się w czwartek, o godz. 5,30, z domu żałoby Dąbrowskiego 64, na cmentarz jeżycki, o czem zawiadamia

zw 24 023/4

w smutku pogrążona

żona z dziećmi i rodzina.

Poznań, Miłostaw, Lulin, Słopanowo.

Dnia 9 czerwca 1930 r., o godz. 1,10 w nocy, zasnęła w Bogu, po krótkich, lecz ciężkich cierpieniach, opatrzona Sakramentami św., moja kochana córka, nasza siostra, szwagierka i ciocia, ś. p.

Monika Augustyniakówna

przeżywszy lat 20. Pogrzeb odbędzie się w czwartek, dnia 12 czerwca r. b., o godz. 18, po południu, z kostnicy cmentarza jeżyckiego.

W ciężkim smutku pogrążeni
ojciec i rodzina.

Poznań, Traugutta 10.

zw 24 038

Dnia 10 czerwca 1930 r., o godz. 12,30, zmarła w Bogu, po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzona Sakramentami św., moja ukochana żona, ukochana mamusia, szwagierka, bratowa i ciocia, ś. p.

z Zapłatów

Marja Matyaszyk

przeżywszy lat 32. Pogrzeb odbędzie się w piątek, po południu, o godz. 18, z zakładu św. Józefa na cmentarz farny. Msza św. z wigiljami w sobotę, 14 b. m., o godz. 7,30.

dw 5334

W smutku pogrążeni

mąż z synkiem i rodzin

Poznań, Kościan, Olczywo, Berlin.

Najstarszy Zakład pogrzebowy P. Piasecki.
Klasztorna 14 telefon 2769

Dnia 9. 6. 1930 r., zasnęła w Bogu, po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzona Sakramentami św., moja najdroższa żona i nasza najukochańsza matka, ś. p.

Marja z Mąkowskich Dudziakowa

przeżywszy lat 50. Pogrzeb odbędzie się w czwartek, dnia 12 b. m. o godz. 6 po poł., z kostnicy cmentarza w Górczynie.

W ciężkim smutku pogrążeni
mąż z dziećmi.

Poznań, R. Szymańskiego 7.

zw 24 031

Z okazji Srebrnych Godów za złożone życzenia i kwiaty składamy: Tow. Śpiewu „Harmonia”, Tow. Star. Przemysłowców na św. Łazarzu, Tow. Pań św. Win. a Paulo, Tow. Sokolic Łazarz oraz wszystkim poszczególnym Firmom, Klientom i Znajomym

serdeczne podziękowanie.

Franciszkostwo Stryczyńscy.

Firma „Gloria” Kanalowa 18.

dw 5330

Mój numer telefoniczny jest z dniem 12 czerwca

76-21

nw 12114

A. Harder, Handel drzewa
Górna Wilda 134a.

Na wyjazd!

Kapielowe kostjmy, płaszcze
frotte, parasolki plażowe, pyjamy, czapki
i buciki gumowe z obcasami
oraz niezbędne
garsonki, swetry i bluski
w znanym wielkim wyborze poleca
S. Kaczmarek,
ul. 27 Grudnia 20.

Trykoty kąpielowe

Pw 14 105-24.12

Od dnia 13 czerwca do dnia 29 czerwca 1930 r.

WIELKA OKAZYJNA WYPRZEDAŻ

POŃCZOCH i SKARPETEK

fabryki

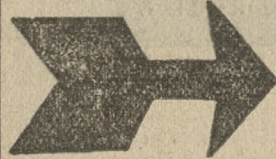

po cenach wyjątkowo niskich!!!

Sprzedaż wyłącznie detaliczna, niemniej jednak jak 3 pary
Od dnia 13 czerwca do dnia 29 czerwca 1930 r.

SKŁAD FABRYCZNY: Poznań, Plac Wolności 4.

nw 12108

Czyste - zawsze odnowione
mieszkanie - dom - meble
charakteryzują właściciela,
złe będą o tobie sądzić jeśli
tego zaniedbasz, zatem nie
żaluj zresztą niewielkiego wydatku na od-
malowanie - na tem oszczędzać nie można.
Pamiętajcie zwrócić uwagę malarzowi, że będzie
mógł cenę znacznie obniżyć jeżeli zakupi
farby wzgl. lakiery

w Specjalnym Składzie Farb i Lakierów

FRANCISZEK GOGULSKI

Poznań, ulica Wodna 6. Telefon 56-93.

nw 11860.1

Piękne parcele

pod budowę domów, uroczo położone na Komandorji, po-
między ulicą Warszawską, a Cybiną, tuż za strzelnicą woj-
skową, przyszłym parkiem miejskim, zaraz do nabycia
pc 2,50 zł za m. kw. Połowa wpłaty zaraz, reszta przy prze-
właszczeniu. Zgłoszenia w biurze parafjalnem Św. Jan,
Komandorja. zw 24 (17)

ZIOŁA LECZNICZE

Dr. Breyera, Dr. Wojnowskiego, Gessnera, Cholekinazę,
Lauera i inne. dw 5024

HERBA-MATA

południowo-amerykański codzienny napój domowy.
FUNGOJAPON japoński grzybek herbaciany poleca

J. GADEBUSCH, drogerja i perfumerja,
Poznań, ul. Nowa 7 (Bazar), telefon 16-38.

Udzielam lekcji języka francuskiego

nowoczesną metodą i posiadam polecenia.
Oferty Kurjer Poznański zw 24 026

W tut. kasie wakuje od 1 lipca r. b. posada książkowego - bilansisty

Reflektanci z dłuższą praktyką bankową lub K. O., ze-
chcą nadesłać podania z dołączeniem życiorysu, odpisem
świadectw oraz referencyj i wysokości żądanej pensji do
Miejskiej Komunalnej Kasy Oszczędności
w Starogardzie, Rynek 3.
dw 5323

Zywa reklama

niezawodny środek. Na P. W. K.
w Poznaniu demonstrował się
ten chłopiec u którego pół twa-
rzy w piegach, wagrach i t. p.
zaś druga połowa odświeżona
kremem „Halina” i zupełnie czy-
sta. Żądać w aptekach i dro-
gerjach perf. W razie braku
„Pharmachemia”, Bydgoszcz.
wskazać adres lub wysłać pocztą
zł 250, próbną 100 złotych.
Pw 13 080-63,389

Zastępstwo adwokata

przyjmę zaraz.

Zgłoszenia do Ku-
rjera Poznańskiego
pod zw 24025

Polecam

mój warsztat ślusarsko-mecha-
niczny do naprawy wszelkich
maszyn rolniczych, konstruk-
cyj żelaznych, również wyko-
nuję montaż na prowincji.

F-a „La-rade”

Górna Wilda 55.
zw 24 041

KUPIEC

podróżujący

posiadający własny motocykl
przyjmie przedstawicielstwo
poważnej firmy na Poznańskie
i Pomorze, zaprowadzony
w składach kolonjalnych. Ofer-
ty do Kurjera Poznańskiego
pod zw 24020

NOWE ULEPSZONE CIĘŻARÓWKI

4-ro Biegowa Przekładnia Trybowa
Nowy Dyferencjał
z Nowym Stożkowym Trybem Napędowym
Większe hamulce
Silniejsza Przednia Oś i Przedni Resor

Podwozia takie jakoteż kompletne samochody cięż-
żarowe wszelkich typów - dla przemysłu, handlu,
rzemiosła i rolnictwa do natychmiastowej dostawy

J. ZAGÓRSKI

Autor. Przedstaw.

LINCOLN FORDSON

POZNAŃ, ulica Ogrodowa nr. 17.

Telefony: 33-84 i 33-85.

Pw 14022-23,185

WASZA córeczka przy-
niesie **DOBRE** świadectwo!

Przygotujcie więc zawczasu
odpowiednią **NAGRODĘ!**

Pierścionki złote . . . od 15 zł
Branzoletki złote . . . od 15 zł
Medaliki złote . . . od 12 zł
Broszki złote . . . od 15 zł
Zegarki złote . . . od 70 zł

poleca **W. MAYER**, wł. L. Malasowski, ul. **NOWA 11**

Polowanie

wydzierżawi się na lat 6, teren położony pomiędzy obsza-
rami dworskimi wielkości 120 ha. Licytacja odbędzie się
w Głuponiach w lokalu p. Forwerkowej we wtorek, 24 czer-
ca r. b., o godzinie 10 przed południem, na warunkach jakie
zostały w dniu licytacji ogłoszone. Andrzej Michalski,
przewodniczący Spółki Łowieckiej w Głuponiach, poczta
Kuszlin, powiat Nowy Tomyśl. zw 24 033

Truskawiec - Restauracja zakładowa

Jana Rudera

Pierwsza w Polsce kuchnia dietetyczna
prowadzona przez kuchmistrza specjalistę
dietetyka z Wiednia. Podaje potrawy die-
tetyczne sporządzone ściśle według przepisów
lekarzy. zw 24037

Praktyka dentystyczna

zaprowadzona na prowincji do sprzedania włącznie
z 5-pokojowym mieszkaniem. Zgłoszenia do eksped.
Kurjera Poznańskiego pod zw 24039

Limuzyna

Nash 55 P. S., model 1928,
4-drzwiowa, nowo lakierowa-
na celulozą w najlepszym stani-
e na sprzedaż. Zgłoszenia
pod nw 12107 do Kurjera
Poznańskiego.

ANTICHWAST!

usuwa niepożądane chwasty
na chodnikach gankach, uli-
cach etc. Wygodny rami spal-
sób. Fabryka środków zwal-
czania szkodników
UNIVERSUM
Poznań ul. Ratajecka 38

Pw 11 214-18.4

Las

Maj. Myjomicze pod Kępem
(Poznańskie)

wydzierżawi na sezon ca 200 ha
czarnych jagód.

Zgłoszenia:
Nadl. Bytyn, k. Rokietnicy.
zw 24038

Skład żelaza

dobrze zaprowadzony
z dostawami w kopal-
niach i hutach żelaznych.
w mieście powiatowem
na obszarze górnośląs-
kim **poszukuje**

wspólnika

z kapitałem 150000.- zł.
Łask. zgłoszenia uprasza
się skierować do Kurjera
Pozn. pod zw 24 036

Altheide

słynne uzdrowisko dla chorób sercowych

na Śląsku Niemieckim
ze swymi eleganckimi współczesnymi
zakładami kuracyjnymi.
Ulubione miejsce pobytu
polskich kuracjuszy.
20 lekarzy.

Prospekty i informacje otrzymać można w zarządzie uzdrowiska.

nw 10 414

Poważna firma naftowa poszukuje zdolnych przedstawicieli (akwizytorów)

w pierwszym rzędzie obznajmionych ze sprzedażą produktów naftowych. Oferty z dołączeniem curriculum vitae, oraz z podaniem referencji, nadsyłać należy do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod dw 5328

ELEWA

bankowego, z dobrego domu, z wykształceniem gimnazjalnym przyjmie od 1 lipca r. b.

Bank Pożyczkowy Spółdzielczy w Gostyniu.
nw 11 105

TECHNIK BUDOWLANY

lub młodszy budowniczy zaraz poszukiwany. Gruntowna znajomość ceglarsstwa pożądana, gdyż 2 cegielnie parowe do nadzorowania. Zgłoszenia pod zw 24 035 do ekspedycji Kurjera Poznańskiego.

Inwalidzi, wdowy i sieroty woj. poszukują pracy:

3 biurowych piszących na maszynie, 9 pomocników biurowych, 7 biurowych księgowych, 4 księzkowych bilansistów, 8 kupców, 10 magazynierów, 2 ekspedjentów, ekspedjent branży artykułów męskich, 7 inkasentów, 37 woźnych, 37 portierów, 26 stróżów, 6 dozorców, 13 urzędników gospodarczych, wódnik, 8 leśników, 7 gajowych, 3 połowych, 3 podwórzowych, 2 strażników leśnych, 5 ogrodników z rodziną, pisarz podwórzowy, zbrojowiec, kontroler mleka, 2 rewizorów mięsa i włości, rzeźnik, 69 robotników, 3 stolarzy, 6 siodlarzy, 5 rymarzy, koszykarz, 2 tapicerów, cieśla, 4 kołodziei, garncarz, murarz, strycharz, kierownik budowlany, dekarz, 2 kowali, 3 ślusarze, 2 ślusarzy maszynowych, 3 palacze, 6 obuwników, krawiec, kuśnierz, 2 elektromonterów, elektrotechnik, przyuczony instalator, szachtmistrz, wiertnicarz, powróznik, rzeźbiarz, 2 pomocników gastronomicznych, zecer, tokarz metalowy, 2 ceglarnicy, piekarz, przedstawiciel, 12 robotnic do fabryki, 12 pracownic, 5 wdów do całodziennych prac, 3 garderobianki, kucharka, bufetowa, 2 krawcowe, wdowa do uprzążania biur, dozorczyń, służąca, 11 początkujących biurowych, 3 biurolistki, 2 maszynistki, 3 stenotypistki, kasjerka, 6 ekspedjentek, 7 uczennic biurowych, 6 uczennic do interesu, 2 uczennice fryzjerskiej, uczeń biurowy, 2 uczni drukarskich, uczeń ślusarski, uczeń maszynista - prędkarz, 2 uczni elektromonterskich, uczeń malarski, uczeń introligatorski, początkujący biurowy i 3 chłopców do posyłek.
Zgłoszenia uprasza Towarzystwo Pomocy Inwalidom Wojennym, Poznań, Fredry 7, pokój 47, telefon 39-97.
Poznań, dnia 10 czerwca 1930 r.

Skład

narodził się, nadający się na każde przedsięwzięcie z urzędzeniem od 1. VII. do wydzierżawienia. Kępno, Wlkp. Rynek 89, Czechowski. nw 12044

Uczeń

z lepszym wykształceniem do poważnej firmy branży technicznej od 1. VII. 30. potrzebny za wynagrodzeniem. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. pod zw 24019

POLONISTA

dplomowany, 11 lat praktyki, dobre świadectwa, poszukuje osady w gimnazjum, lub szkole wydziałowej. Zgłoszenia pod „Polonista“, Łódź, ul. Piłsudskiego 65, oddział „Ilustrowanego Kurjera“
zw 24014

OGŁOSZENIE. W tutejszym rejestrze spółdzielni pod nr. 2 „Spółdzielczy Bank Kredytowy — spółdzielnia z nieograniczoną odpowiedzialnością w Pniewach“ wpisano, że członkami zarządu są: Zygmunt Głębocki, Franciszek Bogusławski, Zygmunt Antkowiak, wszyscy z Pniew. Uchwała walnego zgromadzenia znajduje się na stronie 57 akt. Pniewy, dnia 19 marca 1930. Sąd Powiatowy. nw 11 779

UCHWAŁA. W sprawie odroczenia wyplat — 4. c. Na. 12/30 — na wniosek dłużnika Franciszka Sobkowskiego, kupca w Ostrowie, zastąpionego przez adwokata Czyża i Pieczyńskiego w Ostrowie — udziela się temuż odroczenia wyplat na okres 3 miesięcy, t. j. do dnia 7 września 1930 r. Nadzorca sądowym nad przedsiębiorstwem dłużnika mianuje się właściciela biura buchalteryjnego w Ostrowie — Ludwika Pisulę. W czasie trwania odroczenia wyplat postępowanie egzekucyjne i aresztowe przeciwko dłużnikowi nie może być wszczynane, a wszczęte ulega wstrzymaniu. Uchwała, zarządzająca odroczenie wyplat, jest natychmiast wykonana. Ostrowo (Pozn.), dnia 7 czerwca 1930 r. Sąd Powiatowy. nw 11 785

PRZETARG PRZYMUSOWY

W sobotę, 14. 6. 1930, o godz. 10, ul. Wjazdowa 10, parter, sprzedam publicznie najwięcej dającemu za gotówkę: **repozytorjum, stół skladowy, 10 szfucerów, kilka dubeltówek oraz różne przybory myśliwskie i naboje.**
W. Trzeciak, komornik sądowy, Poznań, ul. Młyńska 3
Telefon 51-18. zw 24 043

Do sprzedaży samochodów

znanej i zaprowadzonej marki poszukujemy

akwizytorów na prowizję

na poszczególne miasta:

Zbąszyń, Wolsztyn, Wronki, Krotozyn, Ostrów, Września, Inowrocław, Wągrowiec, Chodzież, Żnin, Gniezno, Międzychód, Rawicz.

Zgłoszenia do „PAR“, Poznań, Aleje Marcinkowskiego 11, pod nr. 62,381

Pw 11095-67, 851

Przedstawiciel

na Poznań i powiaty dla wprowadzenia nowoczesnej księgowości kartotekowej jest poszukiwany. Księgowski-bilansista z dobrymi stosunkami mają pierwszeństwo. Zgłoszenia Kurjer pod zw 24034

1. N. 1/30. **UCHWAŁA.** Na wniosek kupca Jana Kortusa w Buku, zastap. przez adwokata Dr. Majchrzyckiego w Grodzisku, na zasadzie art. 12 rozp. Prez. Rzplitej z dnia 6 marca 1928, o zapobieganiu upadłościom przedłuża się kupcowi Janowi Kortusowi odroczenie wyplat na dalsze trzy miesiące t. j. do dnia 7 września 1930. Grodzisk, dnia 3 czerwca 1930. Sąd Powiatowy. nw 11 784

PRZETARG PRZYMUSOWY

W piątek, dnia 13. 6. 1930 r., o godz. 11, sprzedam w Kozłynie na Rynku, najwięcej dającemu za gotówkę: **maszynę cholewkarską „Singer“ w dobrym stanie.**
B. Grzesiak, komornik sądowy z pol., Pobjedziska. nw 12 121

PRZETARG PRZYMUSOWY

W czwartek, dnia 12 czerwca 1930 r., o godz. 9 przed poł., przy ul. Niecałej 3a, sprzedam publicznie najwięcej dającemu za gotówkę: **bufet, kredens, stół i 6 krzesel.**
J. Bartkowiak, kom. sądowy, Poznań, ul. Kochanowskiego 24
Telefon 75-24. nw 12 116

PRZETARG PRZYMUSOWY

W czwartek, dnia 12 czerwca 1930 r., przy ul. Marcełińskiej, sprzedam publicznie najwięcej dającemu za gotówkę: **maszynę do pisania, biurko i kredens.**
Zbiórka końcowy przystanek tramwajowy, ul. Grunwaldzka.
J. Bartkowiak, kom. sądowy, Poznań, ul. Kochanowskiego 24
Telefon 75-24. nw 12 117

PRZETARG PRZYMUSOWY

W piątek, dnia 13 b. m., o godz. 10 i pół przy ulicy Marszałka Focha 28, sprzedawac będę najwięcej dającemu za gotówkę: **leżankę, maszynę do szycia „Oryginal“, biurko z nadstawką, lustro z podstawką, umywalnię z płytą marmurową i lustrem, stoliki nocne z płytą marmurową, fuzje, przedmioty do pokoju myśliwskiego, rower chłopięcy, futra i ubrania męskie, akcje, biżuterję, 50 butelek konjaku i wiele innych rzeczy.**
Obejrzeć można 10 minut przed przetargiem.
Doroszewski, kom. sądowy, Poznań, ul. Szamarzewskiego 36. nw 12 124

PRZETARG PRZYMUSOWY

W czwartek, dnia 12 czerwca 1930 w Poznaniu, sprzedam publicznie najwięcej dającemu za gotówkę: **150 koszyków ręcznych, tarki do prania, fotele koszykowe, różne zabawki dla dzieci, klamry do bielizny, regaly skladowe, kanapy koszykowe, stoły i laweczki koszykowe, post. do kwiatów, różne szcztolki, 3 fotelubujaki, trzepaczki i wiele innych przedmiotów.**
Zbiórka, ul. Chwaliszewo, narożnik ul. Czartorji.
H. Prusiński, kom. sąd., Poznań, ul. Bydgoska 2. nw 12 125

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-lamowy milimetr 60 groszy

Znak oferty (na przykład: z 18924, n 2735, d 1 790 i t. d. = 1 słowo.
Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10

Napisowe słowo (tłusto) 30 groszy, każde dalsze słowo 20 groszy, 5 liczb = jedno słowo i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo.
Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

1 SPRZEDAŻE

Dubeltówkę
belgijska Forgerous z eżektorami szesnastka, cena 500 zł zaraz sprzedam Poznań, Bukowska 30 l. prawo
zw 61 025

Złoty zegarek bijący
godziny i kwadrans z chronografem, regularna wartość do 900 zł sprzedam za 350 złotych. Oferty do Kurjera pod zw 60 922

Zakład
fryzjerski nowoczesny, prosperujący pań i panów, mieszkaniec, poważnemu reflektantowi z powodu wyjazdu sprzedam. Oferty Kurjer zw 60 939

Kilka epokowych nowości w dziedzinie meljoracji
fotowych do opatentowania w tem machina do kopania rowków drenarskich w bagnach torfowych, która już kilka mórg tano i precyzyjnie osuszono — Wszystkie nowości są jaką artykuły masowe poważnej fabryce po złożeniu kaucji celem eksploatacji do oddania. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod zw 60 949

Tani
skład kolonialny, delikatesów z mieszkaniem w głównej ulicy, z powodu stosunków rodzinnych na sprzedaż. Zgłoszenia Gniezno, Chrobrego 18, nw 12 118

Parcela — Szeląg
pięknie położona, Kurjer zw 61 010

Ogródek
działkowy Górna Wilda 125 na sprzedaż. Adres wskaże Kurjer zw 60 942

Maszynę
do szycia tano sprzedam. Adres Kurjer zw 60 935

Wózek
sportowy używany tano sprzedam. Sadowska, Pamiatkowa 11. zw 60 958

Sypialkę
angielską bardzo dobrze utrzymaną sprzedam, cena 500 zł. Jurga, Mostowa 3. zw 60 993

Dorożkę
samochodową z koncesją sprzedam z powodu objęcia innego interesu. Zgłoszenia Kurjer zw 60 971

Oponę
nowa do autobusu, ciężarówka 32x6 sprzedam okazynie tano Towarowa 21. IV. piętro. nw 12 103

Domek
w powiecie obornickim nad wodą i lasem na sprzedaż. Adres wskaże Kurjer, Filja Jeżyce jw 4060

Samochód
landoletkę wyjechany 30.000 km sprzedam za 5 500 zł. Zgłoszenia Kurjer zw 60 974

Dog
duński okaz tresowany. Wodzak, Łazienna 2 a. zw 60 962

Okazja
Całkowite umeblowanie restauracji i urządzenie sprzedam, możliwa jest dzierżawa restauracji dla nabywcy mobilaru. Wiadomość: Grudziadz, św. Wojciecha 42, Sobolewska. zw 60 974

Fortepian
używany tano sprzedam. Działynskich 10, wysoki parter, lewo. zw 60 897

Wózek
sportowy sprzeda Wodna 10, II. prawo. zw 60 907

Platforma
patentowe osie na jednego konia oraz 3 lekkie szory. Poznańska nr. 18. zw 60 882

Kanapę, łóżko, pościel
sprzedam. Adres Kurjer zw 60 889

Kiosk
tano sprzedam. Dąbrowskiego 82, III., prawo. nw 12 072

Skład
kolonialny na Jeżycach z towarem, maczem, mieszkaniem, urządzeniem, komorne 75 zł. objęcie zaraz. Adres wskaże Kurjer zw 60 885

Rower
damski sprzedam. Patr. Jackowskiego 29, dom ogrodowy, lewo, parter. zw 60 929

Sprzedam
korzystnie motocykl angielski 500 ccm. Wieczorek, Polna 2. zw 60 424

Drzewa
opałowe na deputat dla majetności dostarcza bardzo tano we wszystkich gatunkach wagonowo M. Britzman, Czerniewice, koło Włodawka. zw 60 546

Bacność
Majątek koło Poznania 1500 mórg, wielkopolski pałac park, jezioro, ziemia pszenna żywy i martwy inwentarz kompletny, młocarnia parowa i parowy garnitur do orki, wszystko w najlepszym stanie natychmiast do sprzedania. cena bardzo przystępna 750 000 zł. Zgłoszenia do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod zw 60 276

Kapelusze damskie
czapecki dziecięce, kwiaty i fantazje w wielkim wyborze. Stanisław Schulz, Poznań, Stary Rynek 80/82. Pw 18072-23.158

Motor
na benzol 4 KM. używany, lecz w dobrym stanie, sprzedam korzystnie, Jan Pusch, Grodzisk ślusarnia. nw 12 072

Meble
własnego wyrobu po najtańszych cenach poleca Fabryka mebli stylowych A. Szczaniecki, Tama Garbarska 3 fabryka: ul. Piaskowa 3. telefon 39 77 zw 58 273

Wózków
dziecięcych wybór — „Światek dziecięcy“. Kraszewskiego 11. zw 57 439

Przy każdej uroczystości
jest obraz z firmy Witold Leworski, Wrocławska 36, najcenniejszym upominkiem. Pw 11 475-21.122

Parasole od zł 3,90
W. Czys, Poznań, ul. Szkołna 11. Własna pracownia. Pw 11 208-18.35

Rower
nowy damski i męski tano sprzedam. Słowackiego 48, II. prawo. jw 4048

Tani
skład kolonialny, nadający się na inną branżę z mieszkaniem w głównej ulicy zaraz na sprzedaż. Zgłoszenia Gniezno, ulica Chrobrego 18. nw 12 110

Meble
wszelkiego rodzaju nowe i używane. Najdokładniejsze warunki spłaty Stefan Pahl ul. Marszałka Focha 29, magazyn mebli, telefon 64 25. Pw 11 223-18.129

Maszyna pończosznicza Rekord
z 84 i 132 igliczkami cylindrami, z aparatem do sztucznego szwu i podwójnej dolnej stopy mało używano za 370 złotych sprzedam. Niefachowców bezpłatnie naucze. Kowalski, Międzychód, 17 Stycznia 25. zw 60 923

Kolonjalke
kompletna, świetna egzystencja, bardzo tano sprzedam. Nowy Rynek 3, Ceramika. zw 60 995

Skład
kolonialny, delikatesów, 2 pokoje w Poznaniu, dobrze zaprowadzony sprzedam lub zamienie na mniejszy dom z składem, miasto powiatowe. Łaskawe oferty Kurjer zw 60 899

Ubranie
jasne, raz noszone, na średnią figurę sprzedam tano. Marecki, Wrocławska 14. zw 60 840

Kiosk stylowy
okazyjnie do sprzedania. Lipiński Wrocławska 5-6, 4 po południu. zw 60 838

Wózki
dziecięce tano Guma 27 Grudnia 15, podwórce. zw 57 867

5-7 tys.
pożyczki poszukuje na 1 hipotekę, pow. miasto, blisko oznania, przy głównej ulicy, wartości 50 tys. lub sprzedam. Oferty Kurjer zw 60 908

Warsztat
stolarski sprzedam tania. M. Krzywoń, Dąbrowskiego 28, parter, jw 4061

Fryzjerskie
zakłady prosperujące mieszkaniem sprzedam Kurjer zdw 60 610

Lódź
sportowa, dwuosobowa sprzedam. Adres wskaże Kurjer rw 10 278

Skład
towarów żelaznych i sprzętów kuchennych z kompletnym urządzeniem i towarami oraz wolnym 3 pokojowym mieszkaniem przy rynku ruchliwego miasta powiatowego Wielkopolski z powodu zmiany stosunków rodzinnych natychmiast do sprzedania. Dobra egzystencja dla blacharza-instalatora. Oferty Kurjer jw 4063

Koń
śronek, 6 lat 1,64 wysoki z dobrą chodami na sprzedaż. Bóźnica 15, l. lewo, rw 10 284

Rzeźnictwo
mieszkanie, zapęd elektr., korzystnie sprzedam. Zgłoszenia Gen. Kosińskiego 17, rw 10 289

Maszynę
introligatorską 50 cm sprzedam. Obejrzeć można 5-7, Zydowska 26, l. prawa, rw 10 288

Dom
duży z ogrodem i warszatem, nadaje się na każde przedsiębiorstwo, w mniejszym miasteczku 3 tysiące mieszkańców, gdzie brak mleczarni, młyn, wzgl. innego przedsiębiorstwa sprzedam zaraz. Zabezpieczenie 120 tysięcy, cena 40 tysięcy, gotówka 35 tysięcy, resztująca kwota zostaje. Oferty Kurjer zdw 61 027

Duża
kuchnia z 2 elektrycznymi motorami, wiertarka pospiszerna i całkowitem urządzeniem z powodu choroby tania na sprzedaż. Oferty Kurjer zdw 61 004

2 łóżka
używane z materacami na sprzedaż. Graniczna 11, l. lewo, (Łazarz), zdw 61 026

Maszyna
do szycia tania do sprzedania. Kwiatowa 9, III, podwórze, zdw 60 871

Kolonjalka
w Poznaniu, ruchliwa ulica, przyległe większe mieszkanie korzystnie sprzedam. Adres Kurjer zdw 60 898

Rower
sprzedam. Szubert, Aleje Marcinkowskiego 18, zdw 60 860

3 pasy
transmisyjne skórzane, 10 mtr. długi, 18 cm. szerokości, 13-12%, 8-13% okazynie tania sprzedam. Adres Kurjer zdw 60 855

Jadalnię
debową, bogato rzeźbioną, bardzo tania sprzedam stolarnia Bukowska 9, zdw 60 854

Skład
kolonialny natychmiast do objęcia, bez konkurencji, duża wieś, 3 tysiące, Fr. Cieslik, Gózdzień, pow. Wolsztyń, stacja Gradowice, zdw 60 850

Skład
kolonialny, urządzenie, towar, mieszkanie w miasteczku na prowincji, obrót dzienny 150 zł sprzedam z powodu choroby za 1400. Zgłoszenia pism. Kurjer zdw 61 012

Bacność
Majątek koło Poznania 1500 mórg, wielkopolski pałac, park, jezioro, ziemia pszenna, żywy i martwy inwentarz kompletny, młockarnia parowa i parowy garnitur do orki, wszystko w najlepszym stanie, natychmiast do sprzedania, cena bardzo przystępna 750 000 zł. Zgłoszenia do ekspedycji Kurjera Pozn. pod zdw 60 276

Radjo
okazałe głośnik Philipsa, antena pokojowa, sprzedam korzystnie. Górna Wilda 42, parter, lewo, zdw 61 001

Rower
bardzo dobry 75 zł. Grudziński, Plac Sapieżyński 5, zdw 61 023

Kolonjalkę
z 2 pokojami i kuchnią sprzedam korzystnie. Adres wskaże Kurjer rw 10 276

Singera
maszynę, okrągłe czolenko 170 zł sprzedam. Poznańska 38, III, lewo, zdw 60 994/5

Jadalnia
sypialnia, szafa, do składu okazja. Czechowska, Wielkie Garbary 8, zdw 60 997/98

Skład
kolonialny z towarami, mieszkaniem za 4 000, wpłaty 3 000 sprzedam. Strabell, Poznań, Wierzbice 43, zdw 60 982-3

Dom
nowy za 3 000 złotych można mieć zaraz na własność. Białkowski, Wroniecka 18, zdw 10 279-90

Parcela
budowlana za wpłaty 400 złotych do sprzedania. Białkowski, Wroniecka 18, rw 10 281-2

Szafa
żelazna, nowa 450.-, Adres Kurjer zdw 60 634

Gospodarstwa
dzierzawy każdej wielkości, domki, gościnnie sprzedaje tania Biuro Prawne, Poznań, Piekary 8a, zdw 60 846-7

Kanapy
leżanki, materace za gotówkę, raty. Strzelecka 31, zdw 60 775-6

Maszynę
do łodów 50 ltr sprzedam za mienie na mniejsza 11-12. Łódź, Wrocławka 17, zdw 60 662

Sprzedam
aparat fotograficzny minutowy z pouczeniem i płytami Adres Kurjer zdw 60 653

Wózek
dziecięcy korzystnie na sprzedaż. Bydgoska 2, parter, lewo, zdw 60 635

Sprzedam
restaurację z pełną koncesją i mieszkaniem 4 pokojowym z kuchnią, dobre miejsce, w Poznaniu, cena 30 000. Oferty Kurjer zdw 60 621

Maszyna
szewska, słupkowa, mało używana, na sprzedaż. Koźmin, Mur-na 14, zdw 60 726

Wilg
4 miesięczny okazynie na sprzedaż. Kwiatowa 5, l. prawo, 1-3, zdw 60 715

Skrzypce
sprzedam. Przemysłowa 27 a, II, prawo, zdw 60 699

Sprzedaj
spadkowa mebli i antyków — gdzie? wskaże Kurjer zdw 60 695

Zakład fryzjerski
z powodu wyjazdu tania sprzedam. Adres Kurjer zdw 60 694

Skład
mieszkaniem tania sprzedam. — Adres Kurjer zdw 60 812

Szklą do zapraw 0,85
szklanki 10 groszy, serwisy 8,50, obiadowe 39.- nagrody, premie fanty, tania tylko wprost Hurtownia Porcelany, Wroniecka 24 w podwórze, zdw 60 806

Majątki - gospodarstwa
wielki wybór mamy do sprzedania i wydzierżawienia. Agropol, Poznań, Dąbrowskiego 2, zdw 60 796

Gospodarstwo
150 mórg, przy mieście, za 35 000 zł przy wpłacie 18 sprzedam. — Agropol, Poznań, Dąbrowskiego 2, zdw 60 794

Dom
I. piętrowy, Poznań - Staroleka, osiem mieszkań po 1 pokój i kuchni, morza ogrodu, korzystnie sprzedam. Cena 28 000 zł. Oferty „Par”. Aleje Marcinkowskiego 11, pod 55.166, Pw 14 100-55.166

Dom
wtem duży ogród owocowy sprzedam z powodu starości Jaremba, Parkowo, pow. Oborniki, zdw 60 778

Parcele
Puszczykowie 2 500 kwm., jeden metr 3 złote, w Puszczykówku 2 500 kwm., metr 2 złote. Tomczak, Wierzbice 31, zdw 60 690

Skład
kolonialno-galanteryjny, dobrze zaprowadzony z mieszkaniem przy tramwaju, z powodu stosunków rodzinnych tania sprzedam. Adres Kurjer zdw 60 701

Administracje
kamienicy przyjmie znany z swej sumiennosci, posiadający w Poznaniu własność wartości około sto tysięcy zł. Oferty Kurjer zdw 60 751

Tanie parcele budowlane
W przyszłą sobotę, dn 14 czerwca, niedziele po południu, poniedziałek i dni następnie odbędzie się sprzedaż parcel budowlanych przy dworcu Junikowskim o powierzchni od 600-1500 metrów w cenie od półtora do trzech złotych za metr. Reflektantów przyjmuje biuro Parowej Cegielni Rudnicze, obok „Huty Miedzi”, zdw 60 733

Dom
z ogrodem i wolnym 2 pokojowym mieszkaniem w Poznaniu przedmieściu, zaraz na sprzedaż. Gdzie? wskaże Kurjer zdw 60 830

Piekarnię
w śródmieściu przy ruchliwej ulicy z mieszkaniem sprzedam. — Wasowski, Wielka 17, zdw 60 792

Sprzedam
fabrykę wód mineralnych. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 60 685

Kiosk
rozrywkowy w czynnym parku z powodu wyjazdu sprzedam. Zgłoszenia Kurjer zdw 60 677

Urządzenie kuchenne
nowoczesne jak nowe, tania sprzedam. Prokop Kwiatowa 9, zdw 60 669

5 KUPNA

Obciagaczkę
do piwa używaną kupię. Kurjer zdw 60 481

Heblarkę
kupię. Ludwiczak, Pniewy, zdw 60 050

Brylanty
złoto i srebro kupuje i płace naj-wyższe ceny W Kruk jubiler. Poznań, ul 21 Grudnia 6, zdw 54 256

Kupię
zaraz dom w cenie 30-40 tysięcy złotych za gotówkę w powiatowym mieście na południe od Poznania. Oferty Kurjer zdw 60 626

Rower
półwyścigowy okazynie. Oferty Kurjer zdw 60 805

Objekt fabryczny
z urządzeniem lub bez, blisko wody poszukiwany. Kupno za gotówkę. Celem uniknięcia zbędnej korespondencji podać: położenie, możliwość napędu, kubaturę, odległość dworca, cenę, obciążenie. Oferty „Par”. Poznań, Aleje Marcinkowskiego 11, pod nr. 55.174. Pw 14 103-55.175

Motocykl z przyczepką
dobrze utrzymany kupię. Oferty do Kurjera Poznańskiego dw 5 316

Poszukuje
gospodarstwa wszelkiej wielkości tylko wprost od właścicieli. Oferty Kurjer zdw 60 706

Pianino
kupię za gotówkę. Oferty Kurjer Poznański zdw 60 703

Jadalnię
i pokój meski mało używany kupię za gotówkę. Oferty Kurjer Poznański zdw 60 702

Lodownię
gospodarską, używaną kupię. Oferty Kurjer zdw 60 735

Futerko
damskie na tejsza osobę kupię. Oferty Kurjer zdw 60 734

Samochód
dla podróżującego kupię. Zapłata dobrimi weksłami klientowskimi. Oferty Kurjer zdw 60 681

Samochód
kupię za gotówkę. Oferty Kurjer zdw 60 672

Kupię
skład. Zgłoszenia Kurjer zdw 60 936

Dom
kupię przy wpłacie 40-50 000 dolarze się rentujacy i tylko od właściciela. Szczegółowe oferty Kurjer zdw 61 015

6 KAMIENICE

Kamienicę
4 piętrowa, masynowa, wpłaty 80 tys., bez pośredników sprzedam. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 60 809

Kamienica
w centrum przy brzojpalnej ulicy, dochód roczny 42 000 zł. Cena handlowa 450 000 zł, wpłata 150 000 zł, reszta na kilka lat. Centrala Handlowa, 27. Grudnia 5, zdw 60 821

Kamienicę
IV piętrowa z składami komfortowa, w centrum, sprzedam, ce na 125 000 zł, wpłaty 60 000 zł Maciejewski, Dąbrowskiego 88, zdw 60 601

Willa
centrum, 10 pokoi, komfortowa do sprzedania. Kurjer zdw 61 009

7 PIENIADZ

30 — 50 000 zł
dla mego poważnego przedsiębiorstwa w Poznaniu za oproc. 15 proc. i zabezp. na nieruchomości. Tylko poważne oferty proszę Kurjer zdw 60 304

Pieniądze - pożyczki
Wiadomość: Poznań, Plac Sapieżyński 2-a, III, Weychan, zdw 60 444

Do
dobrze prosperującego i zaprowadzonego sklepu rowerów i maszyn do szycia szuka się wspólnika z kapitałem. Egzystencja zapewniona. Oferty Kurjer zdw 60 663

Poszukuje
pożyczki do 50 000 zł na I. hipotekę na wille wartości 100 000 zł. Spieszne zgłoszenia do Kurjera zdw 60 909

5.000 dolar.
pierwsza hipoteka kamienicy, wartości 700 000, centrum Poznania płatna za rok po 12 pr. odstąpię. Oferty Kurjer zdw 60 795

Za
pożyczkę 3 000-5 000 złotych dam dobrą posadę, zabezpieczenie i procent. Zgłoszenia Kurjer zdw 60 744

1 000 zł
pożyczkę poszukuje, wysoki procent, pewne zabezpieczenie. Oferty Kurjer zdw 60 743

3 — 4 000 zł
na I. hipotekę poszukuje na dom I piętrowy nowo wybudowany, jedna stacja od Poznania. Procent podług umowy albo za procent mieszkaniowy 1 pokój z kuchnią. Zgłoszenia przyjmuje Chmielewski, Chwałszewo 6, zdw 60 738

Wspólniczki
do powiększenia restauracji, dobrze zaprowadzonej gotówka 2-3 000 poszukuje. Zgłoszenia Kurjer zdw 60 934

15-20 tys. zł
poszukuje na kamienice wartości 150 tys., zabezpieczenie hipoteczne. Adres Kurjer zdw 60 788

5.000
dolarów wypożycze. I. hipoteka. Zgłoszenia Kurjer zdw 60 938

10 do 30.000 zł
ulożuje na pierwszą hipotekę do domu lub maj ziemskiego. Zgłoszenia Kurjer zdw 60 945

3.000 zł
poszukuje jako spółka korzystny przemysł Poznań. Kurjer zdw 60 887

4-5 tysięcy zł
pożyczki na pierwszą hipotekę gospodarstwa poszukuje. Oferty Kurjer zdw 60 711

8 DO WYNAJĘCIA

Mieszkanie
3 razy pokój, kuchnia zaraz do wynajęcia Adres Kurjer zdw 60 604

Bacność Puszczykowo
Sa do wynajęcia mieszkanie w nowej wili 5 minut od dworca wprost od gospodarza Zgłoszenia Dąbrowskiego 2, restauracja zdw 60 592

2 pokoje
na biura wydzierżaw, czynsz za rok zgóry 1.800 Szmelter Garncarska 9, zdw 59 769

Małą
kuchnię małżeństwu lub samotnym osobom oddam Staniszewski Śródk 8-9, zdw 60 650

6 pokoi
frontowych dużych także i na biura, lazienka, służbowy II. piętro. Aleje Marcinkowskiego, oddam od 1 lipca ewentualnie później meblami 8 000 zł. Oferty Kurjer zdw 60 644

Pokój
z kuchnią do wynajęcia wprost od gospodarza Zgłoszenia między godz. 1-19. Adres wskaże Kurjer zdw 60 764

Pokój
kuchnia zaraz do wydzierżawienia. Górna Wilda 191, Gindera, III. ptr, zdw 60 837

Mieszkanie
3 pokojowe i 1 pokój z kuchnią zaraz do wynajęcia. Dzierżawa 2 lata zgóry. Nikodem Zytkowski, magazyn mebli, własne warsztaty tapicerskie. Poznań, ul. Jezucka 11, zdw 60 829

Mieszkanie
3 pok. i kuch. od 1 lipca za 2 letnim czynszem 5 tys. zł do wynajęcia. Adres w Kurjerze zdw 60 789

Mieszkania
każdej wielkości za dzierżawę oddam „Komis”. Sew. Mielżyńskiego 25 a, zdw 60 966

Trzypokojowe
jednopokojowe kuchnie zaraz wydzierżaw. Nowy Rynek 3, Ceramika, zdw 60 967

3
pokoje Jeżyce 1 200. Widziński, Małeckiego 15, zdw 60 900

Pokój
kuchnia dwuletnia dzierżawa 1 500. Widziński, Małeckiego 15, podwórze, zdw 60 901

2 pokoje
i kuchnia na Jeżycach wskaże Świercz, Słowackiego 27, zdw 60 890

Mieszkanie
6 pokojowe, komfortowe, zaraz od właściciela. Adres Kurjer zdw 60 913

Mieszkanie
3 pokojowe i 2 pokojowe z kuchnią wprost od gospodarza 9 km. od Starego Rynku, stacja kolejowa w miejscu. Zgłoszenia do Kurjera zdw 60 910

2
pokoje umeblowane, słoneczne, używaniem kuchni. Czynsz roczny zgóry 1 200 zł. Oferty Kurjer zdw 61 017

Mieszkanie
dwupokojowe i jednopokojowe kuchnia za dzierżawę wynajmie spiesznie Nowak, Zydowska 5, II. piętro, zdw 61 006

Mieszkanie
1 pokój kuchnia 1 200 zł wtem 1 rok dzierżawy w Górczynie, 2 pokoje kuchnia 2 400 zł wtem 2 lata dzierżawa w Górczynie, od gospodarza. Zgłoszenia Agrarjusz, Nowy Rynek 15-15, zdw 60 834

6 pokoi
siódmy dla służby, lazienka, komfort, siofice, piękny widok w centrum Torunia do wynajęcia wprost od gospodarza. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. dw 5326

4 pokoje
z kuchnią do wynajęcia zaraz od gospodarza. Dębicz, Wiśniowa 81, zdw 60 936

Mieszkania
3 x 1 pokój, kuchnia za dzierżawę wskaże św. Marcin 15, l. I, prawo, zdw 61 016

9 SZUKA MIESZK.

Mieszkania
2 do 3 pokojowe poszukuje kuchnię, wpłaty 3 500 gotówki średnicy niepożądani Oferty Kurjer Poznański zdw 60 704

Potrzebuję
zaraz w śródmieściu komfortowego pomieszczenia, składającego się ze 4-5 lub 6 pokoi z przynależnościami bez mebli. — Dokładne warunki podać do Kurjera zdw 60 659

2-3
pokojowego mieszkania, komfortowe poszukuje od 1 lipca — Oferty Kurjer zdw 60 646

Mieszkania
2 pokojowe z kuchnią poszukuje wprost od gospodarza czynsz placę zgóry Oferty Kurjer zdw 60 643

Kupię
Poznaniu 3 pokojowe z wygodami Adres wskaże Kurjer zdw 60 618

3
lub 2 duże pokoje kuchnia, przy nalezytościami ewentualnie umeblowane poszukuje. Dokładne oferty Kurjer zdw 60 671

2 pokoje
kuchnia, czynsz zgóry, Poznań (Lubów), poszukuje. Zgłoszenia Kurjer jw 4059

10 ZAMIANA MIESZKANIA

Zamienię
3 pokoje z kuchnią i ogrodem, 20 minut od Poznania, na 2-1 z kuchnią w mieście Adres Kurjer zdw 60 742

11 POKOJE UMEBL.

Pokój
umeblowany frontowy do wynajęcia. Wielkie Garbary 8, II, p. mieszkanie 12, zdw 60 491

Próżny
pokój wejście z klatki schodowej inteligentnej osobie 40 zł mies. Zgłoszenia Kurjer zdw 60 665

Pokój
umeblowany. Grobla 19 I, prawo, zdw 60 664

Pokój
wynajmę. Czesława 8, Nowak, zdw 60 638

Zaraz
dobrze umeblowany pokój frontowy, elektryka, inteligentowi. Półwiejska 30 II, lewo, zdw 60 725

Pannę
na wspólny pokój przyjmie Mur-na 3, II, prawo zdw 60 722

Pokój
umeblowany utrzymaniem Waly Zygmunta Augusta 2, pierwsze piętro, lewo, zdw 60 717

Frontowy
pokój umeblowany wynajmę. Ogrodowa 2, III, lewo, zdw 60 716

Ladny
pokój, czysty, niekrepujący zaraz lub 1. 7. Szyperska 3, III, lewo, 2. wchód, zdw 60 813

Pokój
z klatki schodowej od 15. 6. wynajmę int. pani. Zgłoszenia od godz. 7-8. Zielona 3, podw., parter, wprost, zdw 60 804

Pokój
elegancki dla pana. Waly Jana III, 11, parter, prawo, zdw 60 807

2 pokoje
z kuchnią umeblowane wynajmę, czynsz 3 miesięcne. Oferty do Kurjera zdw 60 875

Profesor
gimn. przyjmie dwóch gimnazjistów na mieszkanie. Zgłoszenia Kurjer zdw 60 761

Pokój
skromny z używaniem kuchni, samotnej osobie. Migacz, Staszka 8, zdw 60 762

Pokój
umeblowany elektryczność, solid. pan, wynajmę. Fr. Ratajczaka 11, front, IV. piętro, zdw 60 773

Śródmieście
zaraz obejrzeć można po południu. Łopińska, Piekary 23, parter zdw 60 768

Centrum
elegancki pokój panu wynajmę. Mielżyńskiego 22 I, front, zdw 60 757

Pokój
wejście z klatki, schodowej na 2 osoby utrzymaniem Półwiejska 12, l. lewo, zdw 60 755

Wynajmę
pokój bezdzietnemu małżeństwu. Jeżycka 2, II piętro, lewo, zdw 60 750

Pokój
umeblowany elektryczność, lazienka, telefonem zaraz wynajmę. Wierzbice 15, III, lewo, zdw 60 749

Pokój
ul. Gasiorowskich 10, I, lewo, zdw 60 747

Pokój
2 osobowy. Przybylski, Matejki 46, zdw 60 729

Pokój
niekrepujący Spokojna 27, I, zdw 60 728

Pokój
frontowy, elektryczność. Wielkie Garbary 9, II, lewo, zdw 60 824

Pokój
umebl. do wynajęcia zaraz dla lepszego pana. Zielona 2, dom ogrod., II. p. wprost, zdw 60 819

Pokój
balconowy dla bez

WZORY OGŁOSZENI "REKLAMA" DRUKARNIA POLSKIEJ, S.A. POZNAŃ, AL. MARCINKOWSKIEGO 17

Ekspedjentka
rutynowana, sumienna, lat 26, poszukuje posady od 15. 6. w cukierni, piekarni lub restauracji. Łaskawe oferty Kurjer zdw 60 516

Modelka
szuka zajęcia. Oferty Kurjer zdw 60 617

Drogerzysta
poszukuje posady zaraz, w magazynie, hurtowni, fabryce. — 1.000.— z kaucją. Łaskawe zgł. do Kurjera zdw 60 432

Poszukuje
posady za złożeniem kaucji do 500 zł, potrąca, woźnego lub inkasenta. Może być też na autobus. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 60 536

Cukiernik
z dobrymi świadectwami poszukuje posady zaraz. Oferty uprasza do Kurjera Poznańskiego dw 5309

Inwalida
wojenny, malarz, poszukuje pracy. Wykonuje wszelkie prace w zakresie wchodzące samodzielnie po cenie przystępnej. Zgłoszenia uprasza Towarzystwo Pomocy Inwalidom Wojennym, Poznań, Fredry 7, pokój 47, telefon 39-97. zdw 60 835-a

Sierota
lat 25 szuka posady do wszelkich prac domowych do samotnej państwa lub osoby na wyjazd nie wykluczone od 15. 6. Oferty Kurjer zdw 60 661

Biuralistka - kasjerka
obeznana z stenografią, pisanem na maszynie poszukuje posady. Oferty zdw 60 656

Szukam
posady inkasenta, woźnego lub innej zabezpieczenie realności wartości 40 000 zł. Oferty Kurjer zdw 60 718

Starsza
dziewczyna, sierota poszukuje od 15 czerwca samodzielnej stałej posady z dobrem gotowaniem i do wszelkich prac domowych. Świadectwa długoletnie i dobre polecenia. Miejsce obojętne. Oferty Kurjer zdw 60 649

Dziewczyna
starsza poszukuje posady w skromnym domu do starszego bezdzietnego państwa zaraz. — Oferty Kurjer zdw 60 642

Dziewczyna
starsza wiejska przyjmie posadę o 15 w mniejszym domu z gotowaniem. Oferty Kurjer zdw 60 641

Biurowa
z 2 letnią praktyką poszukuje posady. Łaskawe oferty Kurjer zdw 60 636

Kucharka
początkująca z dobrymi świadectwami z porządnej rodziny poszukuje posady od 15. 7. do jednej lub dwojga osób. Oferty Kurjer zdw 60 630

Bona
freblanka z kilkuletnią praktyką poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 60 627

Krawcowa
szuka pracy poza domem. Oferty do Kurjera zdw 60 624

Złóżę
1 000—1 200 zł kaucji za otrzymaniem posady wódnarza, placowego lub woźnego za niższym wynagrodzeniem z wolnym mieszkaniem. Oferty spieszne do Kurjera zdw 60 622

Służąca
w średnim wieku, znająca dobre gotowanie i zaprawianie poszukuje posady do wszystkiego od 15. VI. Oferty Kurjer zdw 60 723

Służąca
uczciwa, czysta sumienna do wszystkiego poszukuje posady od 15. VI. Oferty Kurjer zdw 60 721

Panienska
jako uczennica do składu najchętniej rzeźniczego z całkowitem utrzymaniem. Łaskawe oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 60 719

DZISIAJ W KINIE

- Apollo: „Kobieta, która Cię nigdy nie zapomni”.
- Aurora: „Czarny Pirat”.
- Casino: „Pat i Patachon jako podpory tronu”.
- Colosseum: „Kłamiesz kobieto i Irena”.
- Corso: „Zy Eddie Polo zawił”.
- Edison: „Cz dnia na dzień”.
- Harja: „Królowa Jazzbandu”.
- Metropoli: „Orły pustyni”.
- Odeon: „Zywy trup”.
- Renaissance: „W zaułkach Szanghaju”.
- Stylowe: „Niebezpieczna Kobieta”.
- Słońce: „Ulica grzechu”.
- Wilsona: „Ludzie podziemi”.

Zsiązkowa
obeznana z wszelkimi pracami biurowymi poszukuje posady. — Oferty zdw 60 654

Gospoia
przyjmie posadę z dobrem gotowaniem i samotnej osoby od 15. VI. Oferty Kurjer zdw 60 712

Dziewczyna
z syciem, dobrymi świadectwami, poszukuje posady do dzieci od 15. lub 1. VII. Oferty Kurjer zdw 60 632

Szofer - stangret
podwórzowy lub polowy szuka posady z dobrem poleceniem i świadectwem Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 60 698

Sumienna
pracząca szuka prania Karłow. skiego 2. parter, lewo (Lazarz). zdw 60 697

Osoba
umiejąca gotować poszukuje posady zaraz lepszym domu. Oferty Kurjer zdw 60 696

Polecę
służącą nawskroś uczciwa, sumienna, pracowita, która pragnie po siedmioletniej służbie w jednym miejscu od 15 bm. znaleźć zatrudnienie w znacznym państwie. Oferty Kurjer zdw 60 624

Kuśnierz
poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 60 879

Wdowa
w średnim wieku inteligentna, poszukuje posady gospodyni u samotnej osoby od 16 lub 1 lipca. Miejsce obojętne. Poznań, Nierolewskich 4. Michalina Kowalska. zdw 60 683

W naukę
oddam syna uczciwego, lat 17, do dużego przedsiębiorstwa handlowego nawet na prowincję. branża obojętne. Zgłoszenia Kurjer zdw 60 674

Panienska
z ukończoną 1/2 roczną szkołą gospodarczą, córka urzędniczki kolejowej, poszukuje posady elewki na majątku zaraz Oferty Kurjer zdw 60 673

Nauczycielka
stała przyjmie posadę nauczycielki domowej w majątku z dniem 1 lipca r. b. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera zdw 60 670

Gospoia
w średnim wieku z dobrej rodziny, z długoletnią praktyką poszukuje od 1 lipca samodzielnej posady z dobrymi świadectwami i poleceniami. Oferty uprasza się do Kurjera zdw 60 668

Dziewczyna
wiejska dobrem gotowaniem poszukuje posady od 15. 6. najchętniej w lepszym domu 2—3 osób. Oferty Kurjer zdw 60 937

Panna
sierota lat 17 1/2 z pełnym wykształceniem gimnazjalnym szuka posady towarzyszącej do dzieci lub u starszych państwa ewentualnie także jako wyręczycielkę pani domu (za skromnym wynagrodzeniem). Celem nauzenia się języka polskiego i gospodarstwa domowego. Łaskawe oferty uprasza do Kurjera Poznańskiego pod zdw 60 946

Nauczycielka
z praktyką, zezwoleniem rządowym na nauczanie poszukuje posady zaraz. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 60 944

Dla
mego szofera, rzetelnego i pracowitego, trzeźwego, którego polecie może szukać posady. Zgłoszenia warsztat mechaniczny, ul. Skośna 16, Cierpiakowski i Michałowicz, telefon 16-13. zdw 60 943

Kasjerka
dominjalna młoda Krakowianka poszukuje posady zaraz. Oferty Kurjer zdw 60 960

Maturzystka
osmioklasista spędzi wakacje na wsi za korepetycje względnie wynagrodzeniem. Zgłoszenia — Agencja Kurjera Leszno, Komienusza, nw 12 119

Bardzo zdolna
krawcowa kroiczyńca szuka posady od 1 lipca. Oferty Kurjer Poznański zdw 60 930

Mleczarz - serowar
z kaucją dobrze polecony poszukuje posady. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 60 975

Dziewczyna
pracowita i uczciwa poszukuje posługi z praniem zaraz. Oferty Kurjer zdw 60 883

Panna
do dzieci wraz z syciem i 16-letnich prac szuka posady od 1. 6. 30. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 60 881

Szofer
kawaler poszukuje posady z 5 letnią praktyką zaraz lub później. Zgłoszenia Agencja Kurjera Poznańskiego, Gniezno 241 nw 12 113

Dziewczyna
szuka posady na Helu do wszelkich prac lub dzieci. Oferty Kurjer zdw 60 931

Panna
z dobrego domu szuka posady do dzieci. Oferty Kurjer zdw 60 927

Sierota
szuka posady do dzieci lub do prac domowych. Zgłoszenia do Kurejra zdw 60 924

Elew
lat 17 poszukuje posady na majątku lub w przedsiębiorstwie zbożowym. Oferty do Kurjera zdw 60 905

28 WOLNE MIEJSCA

Uczennica
z znajomością języka polskiego i niemieckiego do biura przemysłowego zaraz potrzebna. Pisemne zgłoszenia skierować Kurjer Poznański zdw 60 104

Baczność agentki, agenci
losowi! Jedyna w Polsce instytucja sprzedaje 3% pożyczkę budowlaną na raty. Zgłaszajcie się natychmiast w celu wykorzystania koniunktury. Dajemy Wam możliwość zarobkowania większych kwot. Oferty wraz z fotografiami. Lwów skrytka pocztowa 237 nw 13 100

Za
udzielenie pożyczki 1 000 złotych dam stałą posadę. Kurjer zdw 60 634

Uczennica
uzdolniona do ekspedycji płatna, potrzebna. Świadectwo wydziałowe lub gimnazjum potrzebne. Chwilkowski, św. Marcina 40. zdw 60 932

Konkurs chrześc. stenogr.
polsko-niemieckiej Gabelsberger'a maszyn nowocześniejszych, księgowości obrótowej, lepszej szkoły handlowej przyjmie Berker, Toruń, Żeglarska 25 zdw 60 678

Dziewczyna
i bufetowa potrzebne zaraz. — Adres wskaże Kurjer zdw 60 675

Elewka do kuchni
potrzebna ewentualnie zaraz z własną pościelą. Zgłoszenia do Majętności Kosowo poczta Kosowo a/Obra, pow. Gostyń. zdw 60 953

Krawcowa
na suknie samodzielnie potrzebna Królikiewicz, ul. Stolarska 1. zdw 60 202

Uczeń
porządnych rodziców może się zgłosić A. Chmielnik, Piekarnia ul. św. Wojciech 25. zdw 60 418

Kasjerka
pisząca biegle maszyną poszukiwana na zastępstwo od 15. 6. do 15. 7. Zgłoszenia piśmienne. St. Barelkowski, Woźna 18. zdw 60 463

Kucharka
(kierująca samodzielnie) potrzebna od 1 lipca r. b. do dużego Sanatorium położonego na prowincji. Reflektuje się tylko na najlepiej polecione osoby. Wynagrodzenie według umowy Oferty zgłaszać należy najpóźniej do dnia 20 bm w ekspedycji Kurjera pod dw 5314

Natychmiast
potrzebny rutynowany maszynista, świadectwa niezbędne do samodzielnego prowadzenia lokomobili Wolfa. Zgłoszenia Marszałka Focha 281. zdw 60 941

Dziewczyna
do wszystkiego z dobrymi świadectwami potrzebna zaraz lub 1. 7. Zgłoszenia: H. Koszczyński S-ka, ul. Dominikańska 7. zdw 60 957

Fryzjerka
działa, może się zgłosić. św. Marcina 53. zdw 60 954

Panienska
do dwóch małych dzieci potrzebna zaraz. Cristal, Gwarna 20. zdw 60 541/2

Pomocnik krawiecki
na małe sztuki potrzebny zaraz. Klinkowski, Rogoźno (Wlkp.) nw 12 118

Bezpłatne wakacje za granicą
w charakterze bony do 2 letniego dziecka i towarzyszącej spedić może młoda inteligentna osoba. Gruntowna znajomość języka francuskiego wymagana. Wyjazd niezwłocznie na ca. 6 tygodni. Oferty (ewent. z fotografiami) do Kurjera pod zdw 60 988

Wakuje posada
z mieszkaniem dla starszego bezdzietnego ogrodnika Wojciech Paetz, Poznań Przemysłowa 28b zdw 60 461

Hafciarka
do wykłintnej bielizny potrzebna zaraz na wieś. Zgłoszenia z podaniem pretensji przyjmują Bożdziszewska, Sowiny poczta Bojanowo Psm. zdw 60 388

Marynię Rubach
prosze zgłosić się zaraz listownie do Katowic własnym interesie sprawa pilna Młyńska 5. zdw 60 381

Poszukuje
się kilka zdolnych pań i panów jako handlarzy demokracji do zbierania zamówień na artykuły dziennej potrzeby. Na odpowiedź założyć znaczek. Zgłoszenia do Dr. Kwaśnik Nowy Bierań, Górny Śląsk. Pw 9673-71.80

Zdolnym
bielizniarkom i prasowaczkom oddam prace w dom. Adres Kurjer zdw 60 902-3

Chłopiec
do sprzedaży papierosów zaraz potrzebny. Łazienki Rzeszne, J. błoński. zdw 60 658

Dziewczyna
przychodnia do dzieci zaraz potrzebna. Restauracja Łazienek Rzesznych Jabłońska. zdw 60 657

Dziewczyna
z gotowaniem zaraz potrzebna. J. Sternal, Górna Wilda 93. zdw 60 655

Pomocnik
fryzjerski potrzebny św. Marcina 64. zdw 60 973

Służąca
uczciwa do wszystkiego Poznańska 43, parter, lewo zdw 60 972

Służąca
do wszelkich prac domowych z gotowaniem zaraz potrzebna. — Zgłoszenia Claus, Gen. Chlapowskiego 9. zdw 60 884

Posługaczka
potrzebna. Sulewska, Mostowa 5 zdw 60 893

Posługaczka
uczciwa. Aleje Marcinkowskiego 18. Niewiecka. zdw 60 895

Retuzer
lub retuzerka na klisze i papier, wykwalifikowany, znajdzie stałą posadę w Siedlcach, woj. lubelskie. Oferty skierować: Ganiowski, Siedlce. nw 12 115

Służąca
czysta sumienna z dobrem gotowaniem może się zgłosić. Piekary 12. I., Wiśniewska. zdw 60 623

Ekzystencja
Kierownika przyjmie do przedsiębiorstwa kolonij hurt Waru mek towary na własny rachunek, gotówka potrzebna do 20 tysięcy. Kurjer zdw 60 714

Krawcowa
dobra potrzebna zaraz w dom Zgłoszenia Chwaliszewo 60 62. I. piętro, prawo, front. zdw 60 713

Steper
który szyje i klei, może się zaraz zgłosić na stałą pracę. Adres wskaże Kurjer zdw 60 803

Panienska
do krawieczyny potrzebna zaraz. Sieroca 5-6. II., lewo. zdw 60 806

Pomocnik
szewski potrzebny zaraz. Wyśpińskiego 13, Łazarz. zdw 60 797

Poszukuje
marszantki zaraz. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 60 932

Krawcowa
domowa potrzebna. Nawrocka, Wielkie Garbary 18. zdw 60 928

Podróżujących
odwiedzających restauracje i składki spożywcze poszukuje. — Wytwórnia soków i ekstraktów, Trzemeszno, Plac Kilińskiego. zdw 60 979

Pomocnik
fryzjerski potrzebny. G. Wilda, nr. 52. zdw 60 451

Drogerja
poszukuje ekspedjentki i ucznia. Zgłoszenia Kurjer jw 4057

Zdolny
akcydensista zecer z egzaminem mistrzowskim, potrzebny zaraz. Drukarnia J. B. Lange, Gniezno. nw 12 111

Służącej
młodszej skromnej potrzebują. — Górna Wilda 15. I., prawo. zdw 60 914

Krawcowa
biegła może się zgłosić. Fa. Kwaśny i Ska, ul. Kynkowa. rw 10 233

Uczeń
może się zaraz zgłosić. Pracownia obuwia. Golebia 4, Gronowski, mistrz szewski. rw 10 287

Ekspedjentka
samodzielną, dobrze poleconą z branki cukrodz. Zgłoszenia odpisem świadectw Kurjer rw 10 291

Dzielny
ślusarz okuwacz może się zgłosić. Weneckańska 3. rw 10 295

Fryzjerka
dobra siła potrzebna Adres Kurjer zdw 60 969

Inteligentny
chłopiec do posyłek potrzebny zaraz. Reklama Polska, Aleje Marcinkowskiego 6. zdw 61 020

Służąca
od 15. 6. potrzebna. Bartelak, Szewska 6, restauracja. zdw 60 872

Służąca
czysta, uczciwa od 15. potrzebna. Günther, św. Marcina 13. II. zdw 60 843

Do mej apteki
poszukuje zaraz lub później asystenta (tki) z wojewódzkim egzaminem, lub magistra z dłuższą praktyką. Reflektuje tylko na dobre sily. Zgłoszenia z podaniem warunków przy wolnym mieszkaniu i utrzymaniu przyjmują Florjan Nowackiewicz, właśc. apteki w Jutrosinie. zdw 61 007

Młynarza
poszukuje zaraz w wieku od lat 25 do 45 tylko z praktyką w większych młynach. Zgłoszenia do Młyna Parowego we Wrześni. dw 5 324

Agentów (tek)
do rozpowszechniania nowego systemu oszczędności polaczone ubezpieczeniem potrzebne Śniadeckich 30. II., 4—7. zdw 61 021

Maszynistkę
biegłą na Orle przyjmie adwokat Baranowski, Aleje Marcinkowskiego 25. zdw 61 022

Elewa
do apteki z praktyką poszukuje zaraz Apteka w Mosinie. Przedstawienie się osobiste konieczne. dw 5 317

Uczeń
fryzjerski potrzebny. św. Marcina 39. zdw 60 873

Uczennice
starsza drogerjyną przyjmie samolną pani. Przyłączenie rodzinne. Gwarancja, sycie, robótka, gotowanie, niemieckie konieczne. Zgłoszenia Kurjer dw 5321

Pomocnik
fryzjerski oraz uczeń potrzebni do Biedruska. Zgłoszenia: Wołyńska 13. zdw 60 766

Dziewczyna
do ekspedycji potrzebna z gwarancją. Górna Wilda 15. Jądodajnia. zdw 60 772

Dziwoczę
do posyłek i pomocy w gospodarstwie potrzebne. Jankowska. — Wielkie Garbary 1. III. zdw 60 769

Z powodu
choroby asystentki poszukuje apteka we Wielkopolsce nowej asystentki z dłuższą praktyką, władającej płynnie po niemiecku, zaraz lub 1 lipca. Zgłoszenia Kurjer zdw 60 688

Starsza gospoia
obeznana z całem gospodarstwem, potrzebna do małego miasta do dwóch panów. Zgłoszenia Kurjer zdw 60 687

Piekarski
pomocnik na wieś potrzebny zaraz Zgłoszenia Łakowa 19. I. zdw 60 756

Piekarski
pomocnik na wieś potrzebny zaraz Zgłoszenia Łakowa 19. I. zdw 60 756

Piekarski
pomocnik na wieś potrzebny zaraz Zgłoszenia Łakowa 19. I. zdw 60 756

Piekarski
pomocnik na wieś potrzebny zaraz Zgłoszenia Łakowa 19. I. zdw 60 756

Piekarski
pomocnik na wieś potrzebny zaraz Zgłoszenia Łakowa 19. I. zdw 60 756

Piekarski
pomocnik na wieś potrzebny zaraz Zgłoszenia Łakowa 19. I. zdw 60 756

Piekarski
pomocnik na wieś potrzebny zaraz Zgłoszenia Łakowa 19. I. zdw 60 756

Piekarski
pomocnik na wieś potrzebny zaraz Zgłoszenia Łakowa 19. I. zdw 60 756

Piekarski
pomocnik na wieś potrzebny zaraz Zgłoszenia Łakowa 19. I. zdw 60 756

Piekarski
pomocnik na wieś potrzebny zaraz Zgłoszenia Łakowa 19. I. zdw 60 756

Piekarski
pomocnik na wieś potrzebny zaraz Zgłoszenia Łakowa 19. I. zdw 60 756

Dziewczyna
młodsza, uczciwa, potrzebna zaraz. św. Wojciecha 2. I. p., Żymalska. zdw 60 856

Dwie
dzielne ekspedjentki i służąca potrzebna zaraz do rzeźnictwa. Czwojdziański, Wielka 17. zdw 60 752

Krawcowa
samodzielną potrzebną Nowakowa, Piekary 16 III piętro, front. zdw 60 737

Bufetowa
z obsługą gości potrzebna Graniczna 5, restauracja. zdw 60 732

Służąca
od zaraz do lat 20 zaraz potrzebna. Maleckiego 17, Biegański. zdw 60 730

Krawcowe
Kilka samodzielnie pracujących sił

mogących wykonać się conajmniej 8-miesięciami praktyką w pierwszorzędnym pracowniach młynarskich z dobrym wyglądem, na stałą posadę natychmiast potrzebne. „Femina” Fredry 3. zdw 60 727

Ucznia
z lepszą szkołą przyjmie N. Potocki, Poznań, plac Wolności 10, magazyn artyk. męskich. zdw 60 823

Panny
biegłe oraz uczennice do krawieczyny damskiej mogą się zaraz zgłosić. Susicka, Mostowa 26. zdw 60 826

Służąca
umiejąca dobrze gotować potrzebna zaraz. Górna Wilda 31. zdw 60 818

Służąca
może się zgłosić. Adres Kurjer zdw 60 793

Krawcowe
na suknie potrzebne. Fr. Jacek, pl. Bernardyński 4. zdw 60 784

Stała
posada dla robotnika i ślusarza z kaucją. Wierzbicice 37, warsztat. zdw 60 787

Ucznia
syna porządnych rodziców poszukuje się zaraz do hurt kolonialnej. Zgłoszenia do Kurjera zdw 60 376

Pomocnik
rzeźniczy wraz z dyplomem szwajcarskim może się zgłosić. — Grobla 27 a. zdw 60 455

Potrzebna
zaraz dziewczyna

uczciwa do wszystkiego z dobrem gotowaniem Sokolniki W., poczta Kaźmierz, k Rokietnicy, dw 5308

Uczennica
do ekspedycji uzdolniona potrzebna za pensję Świadectwa wydziałówki do Chwilkowski św. Marcina 40. zdw 60 366

Młodszy handlowca
zaprowadzonego w składach cukierników w Pozn